DUMITRU POPESCU

Baletul Fantasmelor

eBook

Dumitru Popescu

Baletul fantasmelor

(O versiune literară a visului)

IDEEA EUROPEANĂ
2016

Colecția: Roman

Lector: Violeta Dumitru
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu
Coperta: Florin Afloarei

Editura Ideea Europeană
OP-22, CP-113, Sector 1, București,
Cod 014780, România
Tel/Fax: 4021-2125692; 4021-3106618
E-mail: office@europressgroup.ro
http://www.europressgroup.ro

ISBN ePUB: 978-606-594-506-7
ISBN PDF: 978-606-594-505-5
ISBN Print: 978-606-594-494-7

Parteneri:
www.librariapentrutoti.ro
www.bibliotecaeuropeana.ro
www.contemporanul.ro
www.europressgroup.ro

elefant
elefant

Dumitru Popescu s-a născut în orașul Târgu-Măgurele, unde a urmat școala primară și liceală. Și-a luat liceența în științe economice la ASE București și a debutat în presă, în calitate de redactor la săptămânalul cultural *Contemporanul*. A lucrat în presă peste două decenii, îndeplinind funcții de răspundere: redactor șef al cotidianului *Scînteia Tineretului*, director general al Agenției Române de Presă, redactor șef al ziarului *Scînteia*, președinte al Consiliului Național al Radio-Televiziunii Române. A lucrat, de asemeni, în administrația culturală de stat, în calitate de adjunct și apoi de ministru al culturii. A avut atribuții în organe de conducere ale PCR.

Dumitru Popescu a publicat numeroase volume de publicistică, eseistică și memorialistică. Cărțile sale de poeme și romanele sale s-au bucurat de o bună primire din partea criticii și a publicului. Reamintim trilogia *Pumnul și palma*, care, datorită abordării problemelor epocii, a strârnit polemici. În perioada de după 1990, singurul mod de a participa la viața publică vie au fost articolele de presă, versurile și unele interviuri.

Gabrielei și lui Octavian, copiii mei – cea dintâi urare
rămasă actuală: „Somn ușor, vise plăcute!“

Motto:

— Visele mele sunt limba sufletului meu.
— Omul nu aparține doar unei lumi ordonate,
el aparține și unei lumi miraculoase a sufletului său.
— Dacă poți depăși spaima de inconștient și
poți coborî în el, atunci aceste realități își
duc viața lor proprie.

C.G. Jung – *Cartea roșie*

SCHIMBAREA DE DECOR

Am simțit cum mi se îngreunează capul și motoarele silențioase ale minții se opresc. Într-o stranie fulgerare obscură, prin ceața morții celei mici, a somnului, am văzut cum se schimbă tărâmurile. Orașul, cu nesfârșita câmpie ce-l înconjoară, cu marile și micile lui clădiri, cu mașini, oameni și lucruri, ca o aluviune opacă, o viitură densă, aproape vâscoasă, alunecă și curge vertiginos, dar totuși monoton, undeva, în neant. Într-o clipită totul a dispărut, pământul, scoarța planetei și atmosfera ei rămânând așa cum au ieșit din atelierul vreunui Hefaistos al legendei. Dar, imediat, și în sens invers, planeta s-a populat la loc, fiind acoperită de tărâmul nocturn, oniric, al fantasmelor.

…Spre crenelurile înalte, de piatră, ale cetății, urcă, într-o inversă pantă dulce, convoiul nesfârșit, de o fastuoasă solemnitate, al unei măreții tăinuite, în sfârșit eliberate din chingile istoriei. Și din care nimeni nu poate alege ce e fals de ce e adevărat. Ariergarda cortegiului era alcătuită din trei elefanți albi, de proporții neobișnuite, despre care se spunea că ținuseră până nu demult însuși pământul pe umerii lor. Pe ceafa unuia se clătina un jilț de aur gol, probabil destinat mie, mi-am zis, surprinzându-mi un zâmbet șolticar, acolo, în locul unde mă țineam ascuns. Al doilea purta pe spate un enorm vas de ceramică albastră, din care ieșea, încolăcindu-se ca un șarpe

boa nervos, căutându-și aripile, spiritul. Spiritul meu, de bună seamă, dar care nu mă vedea, nu vedea pe nimeni, doar se înșuruba în albul lăptos al cerului. Și în sfârșit, al treilea elefant legăna încet o placă de ardezie verde, având încrustați în centru propriii mei ochi, cu pleoapele coborâte, însă, așa cum arătau, desigur, în clipa adormirii.

În spatele nobilelor animale ce pășeau grațios, ca niște dansatoare hinduse, se înșirau marile categorii îndreptățite să participe la ceremonie: războinicii în veșminte de luptă, înzăuați din cap până în picioare, preoții în haine lungi, albe, cu poalele și mânecile fluturând în vânt, vestalele, îmbrăcate în negru ca niște păsări rău prevestitoare, ca bocitoarele casandriene, ducându-și în faldurile robelor blestemele, un fel de însemne ale iadului.

În ceea ce mă privește, nu știam unde mă aflu, și aceasta îmi dădea o secretă și perversă bucurie egoistă. Lunga, impresionanta coloană înainta la pas, urmând cadența unei melodii apăsătoare, fără izvor anume, împrăștiind de-a lungul întregii văi o severă lamentație, o clamoare neinteligibilă. Și pe măsură ce șirul avansa fără nicio grabă, de undeva din spate începeau să răzbată zgomote stridente și răgușite, amortizate de depărtare sau de un consemn, și să se înfiripe vedenia altor demonstranți. Încet-încet am deslușit mulțimea dezordonată, totuși ținută de cineva în frâu, a animalelor preistorice, cu liniile lor disproporționate, coșmarești, de zburătoare răpitoare, de reptile și mamuți.

Ceremonialul nu avea, se pare, niciun program, nicio anume desfășurare în timp și spațiu. Nu exista vreun indiciu asupra locului de unde vin acești actori de defilare, și unde se duc. Nimeni nu părea să-i conducă.

Deodată, atenția mi-a fost atrasă de ochii încastrați pe panoul de ardezie verde, și pe care nimeni altcineva nu-l lua în

seamă. Începeau să palpite. Era o mișcare lăuntrică a globurilor sub pleoapele coborâte, închise ca niște lespezi. Parcă se pregătea o deschidere, o eliberare și o iluminare. Și chiar după un scurt zbucium spastic, lespezile începură să se ridice, ca după un mormânt din care mortul învie. Atunci, în clipitele dintre ridicarea pleoapelor de pe ochii din panoplie, adică de pe ochii mei, și trezire, am văzut prăbușirea fastuosului ceremonial al trecerii prin tărâmul de noapte, generos, inventiv și inspirat, conceput parcă de un mare regizor de spectacol artistic.

Tărâmul s-a spart dintr-odată, ceva de sub el înghițind totul ca o gură hulpavă de căpcăun astral.

De data aceasta, grandioasa desfășurare de figurație, ca o scenă a Scalei din Milano când joacă Nabucco, s-a transformat într-o lavă incandescentă de vulcan. S-a produs o revărsare de foc moale, înceată, dar necruțătoare, ce nu lăsa în urmă decât dâra cenușiu-argintie a scrumului, ca semn că pe acolo trecuseră fantasmele.

Tărâmul s-a închis apoi, fiindcă la marginea lumii celeilalte, gata să se ivească, începeau să cânte cocoșii dimineții.

FLORI ȘI OAMENI

Cobor dintr-o clădire înaltă, de la etajele superioare. Ba cu liftul, ba pe scări. Nu conștientizez unde am fost, la un for superior, bănuiesc. Ajung la parter, dar se vede treaba că n-am nimerit spre ieșirea centrală, ci spre una dosnică. Nu văd cum să ajung în stradă, decât, poate, sărind de pe acoperișul plat a ceva ce credeam că e garaj. Părăsesc această pistă. Pe o cale ocultă ajung, totuși, în stradă, unde mă trezesc în compania unei perechi de vârsta a doua avansată. Rezulta că ne cunoaștem, dar nu evocam niciun trecut comun. Se părea că m-au invitat la ei acasă, dar nu în mod expres și nici cu vreo motivație.

Intrăm în „locuință“ direct din stradă, printr-o ușă ce nu dă într-un spațiu de trecere, cum e normal. Suntem într-o odaie de dimensiune obișnuită, complet goală, având doar dușumele și pereți. M-am mirat cu voce tare cum se descurcă în condițiile respective. M-au liniștit cu un cuvânt sau două, și cu un zâmbet calm, convins. Din clipa aceea au început să apară însă și alți musafiri. La început doi sau trei și un adolescent, acesta prezentat ca fiu al perechii, și căruia îi lipsea un ochi. Cel bun părea zidit cu un fel de mortar întins și în jur, pe obraz. La un moment dat, dintre invitați unul s-a apropiat de mine, cu o mină radioasă, încântat, supraamical. Mi-am dat seama că și eu îl cunosc, fără să-l pot identifica. Parcă ne-am și îmbrățișat și

ne-am lovit cu palmele pe spate, cum fac prietenii vechi. Tot timpul cât am rămas acolo l-am văzut și l-am simțit pe aproape. Apoi musafirii s-au înmulțit, majoritatea dând impresia că mă cunosc de mult (și eu la fel). Mă stăpânea convingerea că am fost împreună cu ei în altă etapă a vieții, sau în altă viață.

Pe nesimțite, încăperea s-a lărgit, ajungând la dimensiunea unui salon. Peretele din fund, acum îndepărtat, se învăluise într-un fel de ceață, prin care abia ghiceam o pictură murală. Încet-încet ceața s-a împrăștiat (poate fusese ceva pe ochii mei) și acel perete din fund (ba chiar și cei laterali) s-a dezvăluit în toată splendoarea pe care o bănuisem.

Era o operă picturală grandioasă, de o frumusețe copleșitoare, cu un colorit armonios și cu o viață tumultuoasă, ca a naturii – dar nu pământeană, paradisiacă. Uneori vedeam o enormă aglomerare florală (cu flori gigantice), alteori un ocean de trupuri în valuri. Gândul mă ducea la „Judecata de Apoi“ a lui Michelangelo din Capela Sixtină, ce părea transplantată aici cu alt scop decât cel artistic sau religios. Dar de ce această glisare, de la explozia florală de corole și buchete supradimensionate halucinant, la o panoramă umană cu puzderie de trupuri goale, desăvârșite în eleganța liniilor lor vii? Mi se înfățișa o viziune a genezei total diferită de cea a picturii renascentiste, de tragica naștere adamică urmată de păcatul originar și alungarea din rai?

Prin vis, începeam să înțeleg ceva la care nu mă gândisem niciodată, și anume că întâi au fost florile, ca etapă superioară a sublimării materiei, ca apogeu al frumosului în natură, și apoi apariția omului. Reieșea că omenirea se trage din această generoasă, risipitoare estetică siderală, mândră de ea însăși, saturată de splendoare și gata să acceadă la etapa ființei conștiente de sine? Opulenta speță nouă, așa cum o vedeam pe frescă, conținea destinul contradictoriu al umanității? Este

vorba de rai și de iad, gândite de altfel și de Michelangelo, dar nu distincte, separate, ca două lumi opuse, ci îmbinate, împletite strâns. Ca dualitatea magnifică și nimicitoare a fericirii și durerii. Sau ca date fundamentale ale stadiului de autodepășire în care a ajuns firea universală.

Eram stăpânit de o emoție puternică și aceasta căpăta forța unei solidarități organice cu ființele binecuvântate și damnate ce palpitau în mulțimea aceea, prea puțin deosebită ca grație a formelor și culorilor de tabloul floral. Eram dintre ei, eram al lor, ca ei, și îi înțelegeam frățește, confundându-mă cu destinul lor prin admirație și prin milă. Cum aș mai fi putut să urăsc vreodată acele ființe, să le dușmănesc, să le blestem, să îndrăznesc a le face cel mai mic rău?

Am numit în mintea mea ceea ce vedeam frescă a fraternității.

Musafirii se înmulțiseră, zeci de oameni foiau în jur, dar toată această mișcare lentă, foarte lentă se producea în tăcere, lăsând ca accentul interesului să cadă pe frescă – în ciuda faptului că invitații nu se arătau dornici s-o privească, eu fiind singurul captivat de splendoarea ei. Când mi-am dezlipit ochii de pe pereți, am descoperit că în mijlocul salonului fusese așezată o masă lungă din lemn masiv, sculptat, somptuos-medievală. Lipseau scaunele, iar pe masă nu era nimic. Mai erau prelungiri la capete, și la unul din ele ne aflam înghesuiți, eu și „prietenul“ exuberant pe care nu-l putusem identifica. Peretele din fund s-a învăluit din nou în ceață, și atunci m-am trezit cu impresia că am asistat la un film, am citit o carte sau totul mi s-a povestit.

PLĂCINTA DIN VIS E... VIS

Visam că scriu. Probabil la o carte sau la vreun eseu, oricum la ceva palpitant (pentru mine). Căci îmi simțeam concentrate în acest act toate facultățile intelectuale. Eram inspirat, ideile se revărsau în cascadă și găsisem tonul potrivit, grăbindu-mă cumva să nu pierd nimic din bogatul zăcământ, din incandescența minții. Umplusem o grămadă de pagini cu scrisul meu dens, ornamental, ce parcă sugera o stare de grație a spiritului. Mai visasem și altădată că scriu, dar în dinamica fanteziei onirice nu dădusem importanță momentului, alunecând mereu spre altă etapă, antrenat în alt curs central. De data aceasta m-am comportat însă ca în viață, mi-am propus să recitesc și să corectez, așa cum fac de regulă după terminarea unui fragment cu oarecare autonomie. Dar, consternare! Textul asupra căruia mă aplecam, încercând să descifrez și să reconstitui substanța și cursivitatea frazelor, noutatea și prospețimea ideii, îl găseam absolut neinteligibil. Nu doar că mi s-ar fi părut, să zicem, transpus în altă limbă, una complet necunoscută, dar nu mai recunoșteam nici literele, alfabetul. Ceea ce vedeam pe filele scrise de mâna mea nu mai comunica nimic, și nici nu era, propriu-zis, o formă de exprimare.

Atunci ce făcusem în timpul acelei stări de maximă efervescență creatoare, când fluxul ideilor, ca și al imaginilor

ideatice, trecea prin mine cu atâta forță și lejeritate? Mă jucasem? Fusesem pradă unor false inspirații și creativități? Doar mimasem scrisul? Nu eram obișnuit cu asemenea falsuri în visele mele. Cu atât mai puțin în exercitarea autentică a acestei îndeletniciri, scrisul fiindu-mi modul suprem de manifestare a personalității, a sinelui, a sensibilității. Dar ceea ce chiar m-a înspăimântat a fost găsirea unor „pasaje“ nescrise, în locul lor apărând acum pete albe pe coala de hârtie. Aceasta putea fi interpretată cumva ca o intenție de a trage chiulul, de a înșela supraveghetorul la un examen constând numai din actul fizic al scrierii? Dar eu nu mă aflam la niciun examen. În deplină libertate individuală, beneficiind de o fertilă excitație psihică și cerebrală, dădeam formă materială gândirii și simțirii celor mai intime.

Nu am găsit nicio explicație a anomaliei din timpul visului și, de aceea, poate, neuronii mei au găsit cu cale să iasă din inhibiție, să-mi ofere altă posibilitate de a dezlega șarada. Am renunțat la somn și m-am angajat într-o adevărată întreprindere dedectivistică. Mi-am pus întrebarea: nu poți gândi coerent în vis? Sau nu poți gândi literar, adică în imagini, întruchipând omenescul în alți indivizi, într-o lume din afara ta? Cum naiba? Mi s-a întâmplat să visez chiar și poezii și să le pot reconstitui la trezire – e drept, doar pentru câteva secunde, după care s-au fărâmițat. Deoarece visul e friabil și dizolvabil, se topește ușor, în mediul exterior somnului moare, se aneantizează (cu excepția celor ce se întipăresc puternic în conștiință). Nu de puține ori din vis m-am ales cu idei valabile în lumea reală, chiar așa, în forma lor brută. Nu mai vorbesc de efortul conștient de a-mi cizela în vis vorbirea, stilul, de a alege cuvintele (la propriu), renunțând la unele și înlocuindu-le cu altele mai plastice.

Ce nu are consistență în vis? Tot ce e material. Palatele pe

care le construim, sau le locuim, sau doar le vedem, nu există. Sunt doar fantezie. Și grădinile, fluviile, pământul ori animalele, oamenii, păsările. Ori bijuteriile, banii. Toate, toate bunurile materiale. Visul e suprema lecție a zădărniciei. Visăm cum ne zbuciumăm să ne îmbogățim și, călcând în picioare cinstea, morala, călcând chiar pe cadavre la o adică, ne umplem de bani, ne scăldăm în aur, dar la trezire, cu ochii dilatați de pofte și de vanitate, constatăm că nu posedăm nicio para chioară. Nu cumva, până la urmă, bogățiile pentru care ne sacrificăm la propriu demnitatea și sufletul sunt și ele vis mincinos, din care ne trezim în pușcărie ori în apropierea dricului și cimitirului?

Dar să revenim. Cum să dăinuie scrisul din vis? Nu este și scrisul tot act material? Scriu cu stiloul, cu creionul, cu pana de gâscă, cu mașina de scris ori, mai nou, cu calculatorul, dar unde sunt toate acestea în vis? Fantezia onirică îți poate înlesni această postură, îți împlinește chiar aspirația de a fi poet, scriitor, compozitor, pictor. Dar ca iluzie, nu ca fapt împlinit. Or, în visul meu, îndrăzneam să verific materialitatea scrisului, cum mi se întâmplă în viață, și n-am mai găsit decât bazaconii, „ala bala portocala“, reziduul penibil al himerei. Spre deosebire, roadele spiritului rămân în noi și după trezire, căci nu sunt condiționate decât de propria materialitate biologică, nu depind de instrumentele tehnice ale civilizației.

În vis, pătrundem în splendide grădini suspendate, dar ne putem bucura de acest frumos cadou doar ca primii oameni din rai, pe când ei dispuneau de puterea harului.

PUNTEA DIN CER

Umblam cu doi bărbați prin oraș. Despre ei știam doar că unul e tânăr și altul de vârstă mijlocie. Călăuzit de ei, am intrat pe nesimțite „în zona în schimbare“, despre care știam ceva, dar atât de puțin încât ce am văzut mi-a produs exclamații de uimire și încântare. Cum să descriu zona? Ca pe vestigiile unui oraș milenar, cu goluri, ruine și podoabe arhitectonice în reconstituire, cu sumedenie de clădiri de locuit impozante, dar putrezite, sau dărâmate voit numai pe jumătate, altele fiind aproape refăcute, având ziduri uriașe de cărămidă roșie proaspătă. Vedeam palate înnegrite de vreme, sumbre, așteptând să fie tencuite din nou. Altele fuseseră lăsate cum le-a mâncat timpul, gen Colosseumul de la Roma – uriașe măsele cariate. Existau și doar fațade, fațade de temple despre care nu se mai știa cum au fost în întregime, cu pilaștrii purtând o solemnitate moartă, pe care nimic nu o va mai putea trezi. Nu erau străzi, pătrundeam pe un fel de culoare, având pe jos pământ bătătorit, umed. Nicăieri nu răscoleam cu picioarele praf și de-abia ne strecuram printre ziduri strâmte. Cam atât înțelegeam că s-a putut salva, restul fusese nimicit de timp, de năvăliri și războaie, de istorie. Într-adevăr, am ajuns la un punct, sau la o linie, de unde se căsca valea adâncă a istoriei, nesfârșită, pustie, cu urme de moloz, cu temelii tocate, cu praf de cărămidă.

— Trebuie să ne ducem dincolo, a spus unul din tovarășii mei. Nu se vede de aici, e destul de departe. N-am zis nimic, dar mă întrebam pe unde o să coborâm, și cât ne va lua să străbatem valea aceea fără capăt. Nu vedeam nimic ce mi-ar fi sugerat orașul din care plecasem, în care se presupunea că locuim. Și atunci? Nu mai știu ce am făcut împreună cu companionii mei, dar până la urmă m-am trezit pe un fel de punte suspendată la mare înălțime deasupra văii. Poate punte e mult spus. Practic era vorba de două rânduri de sfori pe care îmi sprijineam brațele și de alte sfori pe care îmi târam fundul. Modul de a înainta era un fel de zvâcnituri ale trupului, ce mă ajutau să înaintez cam cu o jumătate de metru odată. Ceva improvizat, extrem de fragil și nesigur. „Trecerea“ era o eschibiție ca traversarea unei prăpastii cumplite de către echilibriști nebuni. Pluteam în spațiu pe frânghiile acelea cu un gol înspăimântător sub noi. Eram crispat, deși propriu-zis nu-mi era teamă, ceea ce mă uimea la culme, fiindcă întotdeauna am avut, dacă nu angoasă, un anumit rău de înălțime. Mă întrebam însă câte zvâcnituri din acelea îmi vor trebui ca să străbat văzduhul enormei văi și dacă voi mai putea ajunge vreodată înapoi în oraș. Mă simțeam ca o pasăre grea, obosită, rămasă fără aripi, și căreia spațiul prin care cândva se jucase îi devenise advers, ostil.

Dar ceea ce îmbrățișau ochii mei jur-împrejur, și mai ales deasupra, era copleșitor. O revelație a esenței Universului, a splendorii acelei divinități laice pe care câteodată o atinsesem cu antenele cele mai sensibile ale minții, dar nu mi-o putusem explica. Ceea ce-mi spusesem mereu că trebuie să fie o inteligență și o forță creatoare cuibărită în fiecare atom, ca și în ansamblul materiei și energiei universale, acum mi se releva cu simplitatea aritmeticii elementare. Era o nemărginire calmă și blândă, dezbrăcată de orice mister, constând din alte

dimensiuni decât cele sugerate de modesta noastră planetă, o imensitate ca a oceanelor fără fund, generând la nesfârșit forme ale vieții, ale mișcării perpetue, ale frumuseții și armoniei. Ca un joc grandios al elementelor, al luminii scânteietoare, al schimbărilor infinite, al transparenței și ingenuității.

Mi se părea acum atât de simplă acea miraculoasă naștere și renaștere a firii, acea fabuloasă și febrilă maternitate a cosmosului, precum a infimelor creații concepute în joacă. Deși eram ocupat să străbat spațiul pe acea instalație improvizată, atât de fragilă, de ridicolă, prin acele eforturi chinuitoare, parcă nu de om, ci de animal al pădurilor, ce zboară pe crengi elastice, mă simțeam totuși inundat de un sentiment al libertății absolute. Nu mai eram condiționat de nimic, sentimentul dependenței terestre dispăruse, sforile acelea erau ca și inexistente, fire subțiri de păianjen. Nu zburam, pluteam, înaintam în văzduh ca o rasă nouă de om, acceptat într-o mare fraternitate cu văzduhul, cu cerul, cu nemărginirea materială ieșită din gravitație.

Eram conștient de unicitatea experienței pe care o trăiam și în care vedeam un miracol, un privilegiu divin, un fel de contopire cu golul cosmic. Jubilam, închipuindu-mi cum voi povesti altora fantastica aventură, călătoria prin spațiile celeste, deși nu eram sigur că voi mai ajunge în situația de a o face. Mă resemnam cu ideea că dacă nu voi reveni pe pământ, e destul că pot trăi această plimbare pe fantasticele tărâmuri.

PICĂTURA

Durează o secundă, poate și mai puțin, momentul când revii pe pământ, te întorci la viața conștientă, la tine însuți, când reintri în sinele tău familiar, ca o casă bine cunoscută, unde toate sunt la locul lor, într-o ordine convenabilă, posibil de dibuit și pe întuneric. În acea fracțiune de secundă ți se înfățișează conținutul nopții pe care ai parcurs-o, ca interiorul odăii de dormit expusă în toată goliciunea ei întunecată. Și atunci descoperi în centru, atârnând din tavan ca o lustră de aur, ori agățat pe un perete ca pânza unui mare maestru, visul acelei nopți. Te grăbești să-l iei în primire ca pe un dar fermecat, să-i afli, și să te bucuri de toată splendoarea lui, vizibilă de la început, sau ascunsă, așteptând să-i cercetezi misterele aduse din altă lume. Ori, dimpotrivă, nu descoperi nimic, decât pustietatea consumată a nimicului, traversat ore și ore de organele tale vitale, de timpul inert și de creierul poate prea obosit ca să mai producă ceva, să mai rumege hrana îngurgitată o viață, să nască noi întruchipări, aievea, părelnice ori funambulești, cum îi e dat de la natura necunoscută nouă. Atunci ai un fior de regret, de sărăcie și uitare, ca un copil căruia Moș Crăciun nu i-a adus nimic, anulând pentru el sărbătoarea, amintindu-i că e singur și sterp și nebăgat în seamă. Te-au ignorat nu autoritățile potente ale acestei lumi, ci mai marii celeilalte, bogate și darnice, miloase cu cei năpăstuiți,

pentru ca măcar în sfera nepipăibilului să se scalde și aceștia în bogății și frumuseți.

Așa a fost când m-am trezit dis-de-dimineață, în fracțiunea de secundă a cercetării încăperii nopții, descoperind urmele implacabile ale nimicului, ce o dominase de la început până la sfârșit. În bucățica aceea de timp, cât ar ține fulgerul, am văzut însă fugind pe la marginea marii și goalei odăi, ceva minuscul, aproape fără trup. Doar o mișcare. O delicată, miniaturală, transparentă șopârlă. Într-o clipită și-a găsit locul de retragere și a dispărut. Ce era acea șopârlă, numită astfel doar fiindcă n-am găsit pe loc alt termen de comparație, dar care evident avea un rost în compoziția nopții mele? Până la urmă am căpătat revelația că fusese însuși visul, cel pe care nu-l prinsesem la timp, când se mai putuse întrupa întreg, ci doar atunci când, decepționat, părăsea spațiul nopții neîmplinite nici pentru el.

Ce este atunci visul? O picătură, infinitezimală ca mărime și greutate, care, căzută în golul nopții, în lichidul ei insipid, colorează, animă, dă viață și sens deșertului. Ea transformă nimicul în feerie, în pitorești, fermecate și amăgitoare povești ale Șeherezadei. Acesta e visul? Magica picătură, poate astrală, ce ne trimite, în tăcerea pustie a somnului, pe celălalt tărâm? Picurată în moartea de o noapte a marii noastre lumini vitale, o umple de splendori noi, proaspete, mult mai mari și mai ușor de suportat, de trăit, de către cugetul sleit de atâta luptă cu mediul material real în care ne ducem existența. Poate singura recompensă oferită în destinul uman, pentru pauperitatea vieții pământești, în care n-a încăput câteodată nimic prețios și strălucitor. Căci poate singura noastră bogăție certă este tocmai această virtute de a visa, în sleitul și trudnicul somn sau, la mai puțini, chiar ziua în amiaza mare, cu ochii adânciți în neant.

Și dacă pierzi clipa căderii picăturii miraculoase – ce înaurește și sărăcia – în pasta anostă a somnului, sau în

deșertica zi, ai rămas mai departe sărac, precum un derviș trudind spre o Mecca la care nu mai ajunge niciodată.

Mi-am început ziua cu tristețea unei mari pierderi irecuperabile.

MELANJUL

M-am trezit dimineața cu o producție onirică amestecată. Folosind această materie incongruentă am încercat să reconstitui cât de cât, și în mare, desigur, visul. Iată ce a ieșit.

Avusesem de-a face cu două tabere, sau școli de gândire, sau chiar lumi opuse: pe de o parte, o mulțime de „îngeri“ murdari, rufoși, hămesiți, în stare de profundă și ireversibilă nemulțumire, îngeri condamnați la toate privațiunile și… Dar încă n-am terminat cu descrierea acestora. Mizeria le dădea un drept major, și anume comunicarea constantă, exhaustivă și exclusivistă cu Dumnezeu (și staful acestuia). Statutul respectiv făcea din această lume condamnată una privilegiată. Ea avea vocația de a vedea cum plâng icoanele făcătoare de minuni, cum vindecă și proteguiesc moaștele oamenii, cum străpung ceața înconjurătoare părinții călugări vizionari, cei ce după moarte amiros frumos în racle și nu lasă să se altereze materia pământească.

Aceștia, pe de o parte, așadar… Pe de alta, niște arhangheli obezi, cu cefe groase și piepturi de taur, cu fălci mari și ochi holbați, spălăciți. Aceștia erau văzuți, de obicei, în treacăt, fiindcă nu le plăcea să se arate, și nici cameramanii nu intuiau în ei „vedete“. Puteau fi examinați ceva mai atent doar când erau conduși de procurori în odăile de anchetă. Îi citeam mai inteligibil nu după mormăitul la întrebările reporterilor, care le

vâra microfonul în gură, ci după benzile de stenograme reproduse la televizor, unde se vedea că folosesc un dialect special, încâlcit, aproape încifrat, totuși în măsură să trădeze ce gândesc, și mai ales ce învârtesc. Nu aveau nicio legătură cu divinitatea și nici nu le trebuia așa ceva, convingându-se că relațiile cu staful statal dau roade infinit mai bogate și mai rapide decât cele cu soborurile sfinte.

Ei bine, în visul meu cele două lumi nu se ciocneau în săbii și buzdugane, nu se luau la trântă direct sau prin intermediul forțelor de ordine (care le servesc drept tampon astfel încât taberele pot trăi aparent în raporturi pașnice), ci se contraziceau prin misive. Mai exact, printr-un fel de comunicate oficiale ce defineau divergențele lor de fond (contradicțiile antagoniste ireductibile, cum se spunea odată). Îngerii înfometați transmiteau că au depășit limita suportabilității și dacă nu se ridică imediat cuantumul salarial minim pe economie, intră în criză existențială insolubilă. Guvernul, speriat, anunța posibile majorări în echivalentul a două pachete de cafea lunar.

Comunicatul a aruncat și arhanghelii milioanelor în alertă de gradul zero. Capitalul românesc, s-a transmis prin invizibili purtători de cuvânt, nu poate susține măsura, nu poate duce și această „povară“. Prin urmare și „capitalul“ ajunsese la limita suportabilității, considerându-se amenințat de o criză letală. Arhanghelii politici din opoziție au ieșit în întâmpinarea patronatului, calificând propunerea ca dovadă crasă a incompetenței guvernamentale. (Cineva susținea că o probă convingătoare de competență ar fi fost micșorarea salariului minim și o nouă curbă salarială de sacrificiu pe întreaga economie.) Niște comentatori publici se lamentau: „Vai, dar acei «îngeri pretențioși» nu mai pot avea și ei nițică răbdare? Nu văd prin ce situație trecem? De ce nu pot consona acești oameni

cu interesele generale, de ce pun mereu pe primul plan interesul îngust, strict material, al categoriei lor sociale?“

Toate acestea s-au melanjat, înainte de trezire, în amintirea mea onirică, astfel că accentele au devenit foarte greu de decelat. Se pare că există un resort al decenței, inclusiv în această zonă subterană a spiritului, resort menit să estompeze mesajele prea grosiere venite din real. Și nu e nimic de făcut. Decât, poate, ca alături de operațiunea reconstituirii onirice să recurgem, a posteriori, la amintiri conștiente, pentru a completa golurile. Transcrierea viselor este uneori, cum se vede, o treabă tot atât de grea ca și descifrarea realului.

VIAȚA PE SCENĂ

Eram într-o situație presantă. Cei cu care trebuia să mă întâlnesc (nu-mi dădeam seama de ce s-o fac, și cine erau aceștia, dar nici nu-mi puneam aceste întrebări) veniseră. Așa mi se spunea, într-un mod ultimativ, iar eu nu eram nici măcar bărbierit. Mai trebuia să fac duș, apoi să mă îmbrac, în timp ce „partenerii de afaceri“ mă așteptau să apar din secundă în secundă. A urmat, desigur, o precipitare, dar nu o știu fiindcă ori visul a sărit peste etapa respectivă, ori eu am uitat acel fragment. Conștientizez ce a urmat, respectiv „tratativele“. Mă angajam să le înlocuiesc un actor în după-amiaza aceea, într-un spectacol teatral de premieră. Nu știu ce fel de teatru mă solicita, dar în disprețul meu pentru acei „impresari“, socoteam că am de-a face cu un fel de casă de cultură, cu o scenă de amatori. De aceea nici nu-mi făceam probleme, în ciuda faptului că nu aveam nici în clin, nici în mânecă, profesional vorbind, cu arta actoriei. Puneam o singură condiție: să mi se spună despre ce e vorba în piesă și, bineînțeles, ce conținut avea rolul meu. Impresarii aveau la ei textul și mi-l ofereau pentru a mă edifica singur. Bineînțeles, îmi cereau să învăț rolul pe dinafară. Îmi arătau de unde și până unde se întinde și, bizuindu-se pe capacitatea mea de a memora (se vedea că e un mod formal de a mă flata), erau siguri că până la începerea spectacolului am să-l pot stăpâni. Adăugau că esențial nu e ca

eu să interpretez artistic, își dădeau seama că așa ceva nu se poate realiza într-un timp atât de scurt, îmi pretindeau doar să reproduc textul exact.

După plecarea lor am încercat să citesc textul, dar gândul îmi zbura, astfel că nu reușeam să rețin, nici chiar să înțeleg ceva. Puneam neputința pe starea de grabă și nerăbdare, pe „tracul actoricesc“ de care auzisem câte ceva. De aceea continuam să umblu de colo până colo cu textul în mână, căutând pe cineva (actor, sufleor, scenograf) care să mă pună cât de cât în temă cu ideea și conflictul piesei, ca și cu sensul personajului meu. Cu trecerea timpului chiar am acumulat câte ceva din discuțiile purtate în culise, începând să-mi fac o idee despre rol. Nici vorbă nu putea fi ca eu să reproduc textul ce mi se încredințase, dar din ce auzisem îmi făcusem o oarecare reprezentare a mesajului personajului. Acesta trebuia să seducă o femeie frumoasă, dar oarecum naivă, și mai ales romanțioasă, tributară convențiilor, în plus, credulă. Nu știa nimeni să o prezinte concis și exact, dar din ceea ce prinsesem așa mi-am închipuit-o.

Am conceput pe loc un mod de a mă achita de datorie. Ce nevoie aveam de textul autorului? Urma să-mi cunosc partenera pe scenă și, în funcție de cum arăta, cum reacționa, ce spunea, puteam să-mi stabilesc propriul comportament și propriile replici. Ca în viață.

Visul m-a dus direct în spectacol. Ce mă miră e că nu m-au mai interesat aspectul și înfățișarea femeii. Cred că nu m-am uitat niciodată la ea (deși am avut de-a face împreună destul timp) fiindcă nu am păstrat nici cea mai mică amintire a imaginii ei. Atunci cum se explică sentimentul înflăcărat pe care i-l purtam în spectacol? Probabil că mimam acel sentiment, prin urmare până la urmă am ajuns să joc teatru. O bună bucată de timp replicile pe care i le dădeam partenerei,

deși nu erau cele din text, n-o contrariau, nici măcar n-o mirau. Probabil că în conținut nu difereau prea mult de cele știute de ea, ceea ce însemna că intuisem bine ce se cuvine spus în împrejurările date. Dar încet-încet m-am încins, în sensul că am simțit nevoia să argumentez, să pledez, devenind patetic, infinit mai persuasiv decât putuse autorul piesei să conceapă. Ca o actriță inteligentă ce era, și mai ales ca femeie autentică, și-a dat seama la rândul ei că nu mai poate face față cu partitura inițială, cu bruma de cuvinte oferite de autor. A început să pluseze. Am ajuns amândoi înafara piesei, purtând o convorbire sentimentală ad-hoc, precum doi oameni ce se plac, străduindu-se să se cucerească unul pe altul.

Uitaserăm cu desăvârșire de asistență, de numerosul public din sală, considerându-ne singuri și nesfiindu-ne să uzăm de toate mijloacele seducției. Fiecare ținea să se arate cât este de pasional și de fermecător. Ce mă încânta era ușurința cu care găseam replica nimerită, și mai ales fluența compunerii ei, chiar ca și când aș fi citit-o pe un prompter sau din paginile unei cărți. Aproape nu mai ascultam ce mi se răspundea, de parcă eram avizat asupra tuturor partiturilor, concentrându-mă doar asupra perfecțiunii emisiunii mele. „Iată, îmi spuneam, aceasta este inspirația divină. Am atins starea aceea rară, prin care mintea mea transmite înțelepciunea și armonia gândirii universale, când devin purtătorul de cuvânt al nesfârșitei inteligențe și eruptivului talent sălășluind în circumvoluțiunile creierului global."

Când am terminat scena, trebuind să ne despărțim, sala a izbucnit în aplauze și urale. Am fost rechemați de câteva ori la rampă, aclamați furtunos. Câteva tinere au urcat pe scenă cu buchete de flori. Era o atmosferă de delir. Actul nu se terminase, se pregăteau să intre în scenă alți actori, pentru a continua acțiunea, dar publicul nu mai avea chef de nimic. Se

manifesta ca și când spectacolul fusese încheiat. Și chiar după ce noi ne-am retras a patra sau a cincea oară, spectatorii au început să iasă și în câteva minute sala s-a evacuat, în rumoarea comentariilor. Toți aveau aerul că au asistat la un eveniment memorabil. Mi-a ajuns la ureche sentința că s-a inaugurat în după-amiaza aceea un alt gen de teatru. M-am trezit râzând ca de o farsă, întrebându-mă, totuși, dacă nu chiar inventasem o nouă artă teatrală.

PRIMORDIAL

Stăteam pe o sofa, într-un birou colectiv de primărie, cred. Funcționarii lipseau, cu excepția unei doamne, adâncită în lucrările ei scriptice, și a cărei prezență o înregistram cu coada ochiului. Așteptam ceva, nu știam ce, și îmi odihneam privirile pe mesele de lucru goale, vopsite într-un maro murdar. În sfârșit, a apărut o femeie, prin urmare pe aceasta o așteptasem. Ținuta de interior intim a doamnei – trening, poate chiar pijama – m-a destins, mi-a inculcat un sentiment de confort, în ciuda atmosferei austere a încăperii (și a prezenței funcționarei). Ea a venit și s-a cuibărit în ovalul făcut de trupul meu tolănit, ca într-o scorbură. N-a zis nimic, dar emana atâta căldură liniștită, și atâta generoasă camaraderie feminină, încât mi-a trecut prin minte că e după ceremonia unei ofrande, al cărei obiect fusese propriul trup.

— Arăți de parcă tocmai ai făcut dragoste, am întrebat-o afirmativ. Și întrucât a confirmat printr-o clătinare leneșă a capului, am continuat. Îl cunosc? E un fost iubit de-al tău? Cel de care mi-ai vorbit?

— Nu, n-are a face cu iubirea. Ți-am spus doar că pe tine te iubesc.

— Atunci?

S-a îndesat și mai mult în cuibul pe care și-l găsise, ca pentru a se contopi cu ființa mea, și a exclamat moale, ca o

pisică mieunând pentru ultima oară în timp ce adoarme:

— Așa…

I-am prins privirea languroasă, încărcată de un devotament pe care-l simțeam de suprafață. Și nimbul chipului parșiv, cel de recunoaștere a minciunii, de păcat în care se scălda rugându-mă, vicleană, să i-l spăl, ca să fie pentru mine curată, cum mi-ar plăcea.

— Vii chiar de acolo, nu? Fără nicio tranziție sau măcar pauză? Nici n-ai ieșit din atmosfera aceea, ai venit cu ea în tine, pe tine, și continui să o emani. Recunoaște! Ea s-a ghemuit și mai mult în culcuș, recunoscând printr-o mărturie a fiecărei particule a trupului. Nici acest dialog, când mut, când murmurat ca în somn, nu o scotea din toxina anatomică pe care o târâse, inconștientă, ca pe o trenă. Se simțea bine în abulia glandelor și celulelor ce clocotiseră dezmățat. Și acum, precum o oală cu ciorbă de potroace, mai trimitea în jur aburi calzi.

— Lasă și tu, a murmurat. Așa ne e nouă bine. Dar n-are legătură cu ce crezi. Și dacă ar fi invers… adică tu ai fi în locul aceluia… N-ar fi la fel? O să treacă.

Nu știam cine trece, dar chiar trecea. Începeam să uit. Mă vedeam mângâind-o, împărtășindu-mă de la bogăția ei organică. Ca din mărul de lângă drum. Uitam de jurămintele ei, mă mulțumeam cu acest fel de sinceritate, hrănindu-mă din ea ca pruncul din laptele sânului. Mi-am culcat capul pe obrazul întins spre mine ca un fruct proaspăt. Nu mă mai socoteam naiv, prost, credul, îmbrobodit de femeie, ci, ca și ea, un atotputernic om primordial.

La un moment dat am căpătat senzația că nu mai suntem singuri, adică doar cu doamna funcționar, ce nu conta în amalgamul trăirilor noastre. Cercetând, am dat de o femeie îmbrăcată în negru. Se oprise în ușă, proiectându-se ca un spectru carbonizat, ca un simbol al durerii, acuzației și

condamnării. Am înțeles că pe noi ne străjuia acea statuie de doliu, că era un înger al învinovățirii. M-am simțit luat în primire de simțământul inerent al culpabilității.

— O cunoști? am întrebat-o pe cea de lângă mine, și ea, plictisită, suprasaturată de această prezență, a mărturisit:

— E soția lui… și n-a mai dus gândul până la capăt. Așa apare de fiecare dată. Cu voalul pe față. Și cu tăcerea ei ca un țipăt de cucuvea. Parcă iese din pământ.

— Și tu…? m-am revoltat deodată, smulgându-mă din psihologia tolerantă a primitivității. Tu treci de la unul la altul, cu fierbințeala ta (îmi venise pe limbă să spun „de ciorbă de potroace“)… Cu ea în doliu la căpătâi?

— Cu ea e altceva… a replicat, dar n-a mai apucat să spună ce e, căci pe ușă au bufnit, împingând-o la perete și ștergând-o din peisaj pe femeia în negru, armata de funcționari ai primăriei. Se întorceau, probabil, de la cantină. Și primăria, sau ce era, a reînceput să funcționeze. Peste noi, peste scena dinainte, peste tihna promiscuă cu femeia primordială.

CONFRERIA

Tocmai când ieșeam din vis, au apărut îmblânzitorii cu brațele lor uscate, lungi ca niște prăjini, și de care atârnau un fel de benzi contorsionate, ca pelicula de film după developare. Șerpi! Mă dezgustau, dar cu indulgență, fiindcă se deosebeau de cei cu trupuri groase, plesnind de sănătate, încolăciți, dornici să sugrume, să devoreze. De ce e India țara șerpilor, a acelor animale ascunse, mereu la pândă, târându-se prin iarbă și țâșnind când te aștepți mai puțin, ca să te apuce de picior, tăindu-te cu limbile lor subțiri, tremurând ca o membrană între colți încărcați de otravă?

Dar mai aruncându-mi o dată privirile într-acolo, m-am descoperit și pe mine, cu un șarpe în brațe. Animalul avea trupul lung și gros și mi se răscolea în mâini, leneș dar viguros, alcătuind din sine bucle și noduri, precum un hieroglif plin de sensuri escatologice. Ce căutam eu acolo? Și ce căuta puternica reptilă în mâinile mele? De ce-l lăsam să mi se lăfăie în brațe, agresiv și disprețuitor? Și, mai presus de toate, cum ajunsesem să fraternizez cu perversa vietate alunecoasă, înaintând în meandre și sărind la atac precum o creastă de val? Întinzându-și gâtul lung, țeasta capului teșită și botul de struț sau de gâscan, cu ajutorul căruia, prin Amazonia, ajunge să înghită și un om? Întotdeauna vederea lui m-a cutremurat de dezgust și ostilitate, de neîncredere și teamă josnică. M-am ținut cât am

putut de departe de el, întorcându-mi privirea de la ființa blestemată să umble fără picioare, și de care e legată chiar alungarea noastră din rai.

Cum mă rătăcisem printre „îmblânzitori“? Ei nu știau să-i instruiască pe șerpi, ca pe celelalte animale, ca să asculte de ordin, să facă tumbe și giumbușlucuri, să distreze copiii. Doar îi învăța să se abțină de a-și înfige colții în trupul celui ce-i stăpânește, să nu-l sufoce în menghina de fier a trupurilor mari, onctuoase.

Ce complotează vrăjitorii împreună cu șerpii? Reconstituie abjectul act comis după „facerea omului“, a omului prostit ca un copil credul, dornic de farse? Vrăjitorii au rămas la mentalitatea de atunci? Își propun să dezvăluie câte ceva din negura vremurilor, să reconstituie omul ancestral, ce putea fi manipulat ușor, transformându-l într-un perpetuu opozant al creatorului său?

Dar eu? Când mă integrasem acestei lumi alcătuite din om și șarpe, când devenisem îmblânzitor și vrăjitor? De la ei aveam să aflu autenticele mistere ale primordialului? Și în plus, cum se vedea, dețineam șarpele cel mai gros și mai obscen, emițând cu obrăznicie amenințări.

Cum s-or fi legat vrăjitorii și șerpii? Poate șarpele, hăituit odată cu omul, la golirea Raiului, și-a făcut cuib chiar în om. După cum s-a văzut, el și omul se înțeleseseră chiar dintru început. Și acum, din vechea scorbură omenească iese el mereu la drum ca să țină calea? Dar poate nu o face din dușmănie, poate ni se consideră prieten și nu știm noi. De altfel, în adâncurile cele mai obscure ale omului, nu dăinuie oare un șarpe vechi, la unii dormitând, la alții cerând trup viu? Și, negăsind, mușcă din omul său?

Care din noi pătrunde în văgăuna rezervată șerpilor? Care întinde mâna spre ființele umezelii și întunericului, ale

foșnetelor stinse, de târâtoare? Vrăjitorii singuri, cu straniul lor curaj, își vâră mâna în sânul putred, încă palpitând, al preistoriei.

În vis, încercasem să intru în această confrerie? Cu toată idiosincrazia mea irepresibilă?

ALARMA

Mă cuprinsese liniștea somnului profund – egal cu nimicul sau cu pauza dinaintea Big Bang-ului. Pe aceasta ți-o poți imagina doar după ce nu mai e, și doar în comparație cu formele, cu mișcarea, cu zgomotele. Din această atmosferă au apărut un vuiet de viscol venind de departe, peste câmpii, zdrăngănitul de lanț ruginit de ancoră tras printr-un belciug vechi de vapor, țăcănitul valțurilor de moară... Veneau dinăuntrul meu, îngrămădindu-se în pavilionul interior al urechii, și împrăștiindu-se prin tot craniul.

Fantezia subconștientului, trezită, a intrat în funcție și a transpus totul într-o scenă complexă, cu imagini mișcătoare, adică în anecdotică și acțiune. Ce a fost? O ușă scârțâind, pași grei, orbecăirea unui trup mare prin încăpere, ciocnirea de alt trup și imobilizarea aceluia, un început de țipăt îngrozit repede strangulat de o mână brutală, ucigașă. Prin urmare, încleștare zbuciumată, ascunsă în beznă! Un răufăcător, pătruns în dormitorul meu pe întuneric, ucigând paznicul (deși nu auzisem de vreunul)! Un braț îndreptat spre beregata mea ca s-o reteze, să mă scalde în sânge.

Ce-am făcut? Am scos un răget scurt, de animal prins în capcană și altceva nimic. Trupul îmi era paralizat, prins nu numai în lianele somnului, ci și în ghearele groazei, în acea catalepsie a mușchilor, nervilor și neuronilor pe care ți-o dau

agresiunea și moartea. Aș fi putut căuta un cuțit (dacă aș fi avut vreunul pe-acolo, firește), un obiect contondent, cum ar fi tija unei lămpi, un ceas deșteptător (din acestea existau) sau măcar, și asta în primul rând, aș fi aprins becul de pe noptieră. Se putea recurge chiar la azvârlirea noptierei înspre atacator, la urma urmei. Dar nimic nu mi-a trecut prin minte! Tot ce am putut face a fost să zbier cu gâtlejul contractat, să slobod țipătul acela hidos și inofensiv, anemic, ce nu făcea decât să-mi trădeze prezența, locul unde puteam fi lovit. Nu mă miram că altcineva, în mintea mea, dăduse să țipe și fusese răpus, sau că banditul nu mă lovise întâi pe mine, și acum întârzia să-și facă apariția în preajmă-mi.

Tot ce a mai putut face mecanismul de alarmă al ființei mele, cufundate în apele negre și moi ale somnului, a fost să pună capăt inhibiției cerebrale. Adică să mă trezească. Atunci am deslușit un puternic zgomot în ureche, cel ce explica până la urmă totul. Vreau să spun coșmarul. Împreună cu haloul lui de oroare și primejdie maximă, imediată, precum și cu reacția mea bezmetică, inutilă, lipsită de sens. Încetul cu încetul, zgomotul din ureche s-a stins. Potolindu-mi cu greu bătăile inimii, zbuciumul dezordonat al nervilor, ca după o nemăsurată catastrofă reală, am început să gândesc.

Prin urmare, nu fusese decât ceva artificial, creat de fabricantul fantasmelor, inconștientul. Se iscase un oarecare zgomot, e drept netipic, dar neparvenit din afară, ci generat de organism. Defectul unui nerv nedisciplinat din pâlnia auditivă interioară. De ce se recursese la imaginarea acestei forme supreme a primejdiei pentru viața mea? La atentat criminal și la jaf, la ingerința brutală în intimitatea de noapte, săvârșite de un bandit înarmat, hotărât să-mi ia viața? Și de ce mecanismul biologic, aparatul cerebral, chiar aflat în repaus să zicem, nu săriseră în ajutorul inconștientului orb și panicat, pentru a mă

face să reacționez cu spirit practic și eficient în apărarea vieții?

Acel celebru *instinct de conservare*, care găsește întotdeauna o ieșire din situații grele, ce făcea? Fusese și el într-o pauză prelungită, plecat să ia aer, adormit la rându-i? Toată armata de bodyguarzi ai biologiei dăduse bir cu fugiții, își părăsise postul, mă lăsase pe seama unei urechi iresponsabile și a unui gâtlej crispat, ce nu făcuse, probabil, decât să-mi deranjeze vecinii? Alarma biologică, transfigurată și amplificată de inconștient, e mult mai acută decât cea curentă, a spiritului. Ea parvine din altă sferă, fiind influențată de cruzimea nepăsătoare a normalității cosmice unde, cum știm, există creație, dar și nimicire, cea mai crâncenă suprimare a marilor, desăvârșitelor forme.

Să fim atenți pe ce buton ne spune natura să apăsăm pentru a supraviețui!

Dar vom putea primi vreodată mesajele inconștientului fără intermediul visului, totuși distorsionat?

O SLUJBĂ

Mă aflam într-o vizită de interes personal la Palatul Parlamentului. Interes personal? Nu-mi era prea clar termenul dar, întrucât interesul poartă fesul, m-am avântat în cucerirea mătăhălosului zigurat. Am cercetat întâi parterul, pe care l-am găsit prea aglomerat. Din mulțimea ce se târa de colo-colo, cineva mi-a întins mâna, râzând afectuos. Îmi aminteam vag figura, mi-am zis că e un senator provincial și, după protocolul de rigoare, m-am grăbit să-l părăsesc. Dacă și-ar fi manifestat curiozitatea în legătură cu prezența mea în marea instituție, mi-ar fi fost probabil destul de greu să-l lămuresc.

Mă hotărăsc să iau înălțime și, pe niște scări dosnice, ajung la etajul doi, puțin transpirat și respirând sacadat. Ies pe balcon, unul îngust, unde de-abia încăpeam (am uitat să spun că eram îmbrăcat ca toamna, ca pentru vreme rece). Priveliștea m-a captivat. Aveam un orizont nemărginit, parcă vedeam lumea din avion. Un lac străveziu, cristalin, copaci îngrijiți, artere urbane curate, circulate de vehicule elegante, mă rog, decorul cel mai încântător. Mă reculeg, îmi dau seama că de la acest punct de observație nu pot atinge obiectivul vizitei mele. Mă retrag. Urc alte scări, acum parcă însoțit de cineva, un sfătuitor sau ghid, nu realizam exact funcția lui, oricum îl simțeam atașat acelui interes ce-mi motiva deloc ușoara ascensiune. Am ajuns la un etaj superior, acesta păzit de câțiva bodyguarzi ce

mă măsurau lung. Mi-am dat seama că veșmintele vechi, dar de bună calitate, pledează în favoarea mea. N-au intervenit în niciun fel. M-am dus pe alt balcon, dar de data aceasta n-am mai beneficiat de nicio priveliște, ori înălțimea fiind prea mare, ori vizibilitatea scăzută din cauza ceței (cu toate că pe mâini, pe obraz mă mângâiau razele soarelui). În schimb, am căpătat rău de înălțime, în special amețeli și senzația de vomă, ceea ce m-a făcut să mă retrag neîntârziat. Însoțitorul meu, mai precis umbra mea, fiindcă era o prezență inconsistentă, începuse să facă plecăciuni onctuoase, ca un lacheu chinez. Am respirat pe jumătate ușurat, pe jumătate decepționat, împărtășindu-i starea de spirit.

— Prin urmare, dragă, i-am spus, nicio speranță pe-aici. Ai văzut și tu, nici urmă de slujbe în hardughia asta. Prin urmare, aflasem țelul vizitei, ba și trăsesem o concluzie. Căutasem o slujbă pentru mine și mă convinsesem că n-am nimerit unde trebuie. Umbra ce mă întovărășea a confirmat cu un zâmbet mieros, ba chiar radios, ca și când tocmai consemnasem obținerea unei mari victorii. Cred că m-am contaminat de la buna-dispoziție și optimismul ciudatului companion. Moralul mi se ridica văzând cu ochii. Nu numai că dominam ușor eșecul suferit, dar mă cuprindea și o plăcută vervă. Un singur lucru mă mai jena, nu aveam o motivație solidă a fervoarei mele jemanfișiste. El a avut însă grijă să-mi împrăștie și această rezervă.

— Nu făcea de dumneavoastră. V-ați dat seama. Cu scările și balcoanele astea… Nu mai vorbim de ceață. Și atâta tăcere, ca de piatră! N-ați fi putut lucra în aceste condiții! Să fie pentru ei, acolo… Noi ne păstrăm rangul.

Ce mai aveam de spus? Influențabil cum nu mă știam, am surâs cu o zdrobitoare amabilitate.

PRIETENII

Se făcea că vorbeam la telefon cu Dorinel. Uitasem că mi-am luat adio de la el, în micul său apartament, pe când era întins indiferent, surd, total abstras, într-un sicriu modest, împodobit cu satin alb și dantelă. Subiectul discuției? Același dintotdeauna: foștii noștri colegi de liceu. Primii prieteni. Îmi repeta că cei din București, vreo zece, s-au dus toți, inclusiv Ion (ceea ce știam foarte bine) și celălalt Ion, ultimul cu care ținusem legătura (de plecarea căruia abia acum aflam).

— N-am mai rămas decât noi doi?

— Nu, mai e și Florică, de la Brașov. Cât îi privește pe ăia de la Izlaz, nu știu, s-a recuzat el. Despre ei n-am reușit să obțin nicio informație.

— Dar cu Florică ai vorbit?

— Da, dacă vrei, îți fac și ție legătura.

— Sigur că vreau. Fă-mi, dacă poți. Mi-a spus să aștept, să am răbdare, și a închis.

După vreo zece minute telefonul a început să țârâie. M-am repezit și am ridicat receptorul.

— Florică? am strigat.

— Care Florică? m-a întâmpinat o voce. Eu sunt Ion doi.

— Aoleo, Ioane, păi Dorinel zicea că…

— Ei, te iei după Dorinel? Ai crezut că sunt Florică de la Brașov? S-a dus. De ani buni.

— Doamne ferește! Dar tu de ce n-ai mai dat niciun semn de viață? Și văzând că nu are de gând să răspundă, am insistat: Ai fost bolnav sau ce? A mormăit ceva:

— Am avut și eu probleme.

— Așa grave, măi Ioane, să nu mai dai un telefon? Noi mai ieșeam împreună prin oraș, mai discutam…

— M-am despărțit de nevastă-mea, a catadicsit să mă pună în temă până la urmă.

— Actrița?

— Da, ea. Iar fiică-mea a plecat în America. Așa că…

— Înțeleg. Oricum, decât să te retragi așa… Să te izolezi… Și-acum, ți-a spus Dorinel să suni?

— Într-un fel… Știi cum e el… Tot el a rămas organizatorul. Dar trebuie să mă scuzi… n-am avut decât o fisă și s-a terminat. Când mai fac rost, te mai sun. Am auzit un piuit și legătura s-a întrerupt. Mai țineam receptorul la ureche, așa, în virtutea inerției, când o operatoare intrată pe fir, sau care supraveghease tot timpul convorbirea, a comunicat laconic încetarea contactului cu „rețeaua specială“.

— Rețeaua specială? Am stat și am reflectat îndelung. Încet-încet am realizat că cei doi vorbeau cu mine de pe altă lume. Dar de ce nu-l conectaseră la acest fir și pe Florică? El, fiind de la Brașov, ținea de altă rețea? Doamne, vorbisem la telefon cu morții? Nu cumva și eu…? Și mă ciupeam. Ba am început și să-mi dreg vocea. Părea că e în regulă, dar mai știi cum stau lucrurile acum? Din moment ce s-a instituit rețea telefonică specială? Apoi totul mi s-a învălmășit în minte și la trezire am stat o mulțime să-mi limpezesc visul.

Săracii, s-au făcut luntre și punte să-mi mai trimită o veste. M-a emoționat profund acest gest de nedezmințită și eternă prietenie. Colegii de liceu – cei mai statornici și credincioși amici.

TINERII

Mă plimbam într-un scuar, la amiază, în condiții meteorologice obișnuite. La un moment dat îmi atrage atenția un cuplu de vârstă mijlocie, aparținând cred păturii de mijloc orășenești. Depuneau diligențe în dreapta și în stânga pentru o cauză familială, și anume reîntoarcerea fiului lor, plecat pe lumea cealaltă. Se adresau nu atât unor instituții, ci opiniei publice, oamenilor de bine, dornici să sprijine întregirea familiei. Rețineam din dialogul purtat de cei doi părinți cu un grup de curioși, sau exponenți ai publicului cu atitudini active, că tânărul nu fusese propriu-zis smuls din sânul familiei în mod samavolnic, așa cum se întâmplă fatalmente, ci prin convingere. Băiatul acceptase să plece de bunăvoie, fiind corupt pentru o idee nocivă. Nimeni nu se arăta curios să afle dacă fusese vorba de vreo sinucidere sau de efectul unui viciu la care băiatul subscrisese, cu urmări letale. Accentul cădea pe altceva, și anume pe schimbarea între timp a umorii tânărului, convins că greșise, și pe dorința lui arzătoare de a renunța la „aventură“ și a se reîntoarce în familie.

De unde știau ei? mă întrebam. Cum aflaseră de această modificare a opticii tânărului? Nimeni nu manifesta această curiozitate. În general, asistența era tăcută, reținută, mulțumindu-se să înregistreze pasiv declarațiile celor doi. Mă gândeam că poate părinții comunicaseră cu fiul lor prin tehnica

spiritismului, dar asupra adevărului aveam să mă edific neîntârziat. Într-adevăr, când asistența s-a împrăștiat, la marginea scuarului a apărut un adolescent frumos, înalt și foarte trist, plimbându-se cu pași rari, privind doar în pământ.

Fără nicio greutate l-am recunoscut pe cel în cauză. Mama tânărului a clătinat din cap afirmativ. Da, el era. M-a impresionat imaginea; băiatul avea ceva spectral, de fantomă romantică, de Romeo digerându-și amar erorile, vinovăția. După un timp, am înțeles că de fapt aștepta efectul demersurilor părinților și, fără nicio vorbă, înțelesese că încă nu se rezolvase nimic. Mai întristat, mai apăsat de poveri pe umerii gârboviți, s-a îndepărtat și s-a făcut nevăzut, spre durerea părinților ce vărsau lacrimi grele în tăcere.

Se părea că acum singura speranță rămăsesem eu. Mă copleșeau cu rugăminți. Nu știu de unde deduseseră că am relații apropiate cu proeminenți oameni de cultură și sugerau ca măcar cinci-șase dintre aceștia să semneze o petiție, fiind siguri că ea ar avea un ecou salutar acolo unde trebuie.

Între timp, în scuar a apărut alt tânăr, parcă având ceva din romantismul primului, dar cu o mină optimistă, aproape încântat. M-am bucurat să văd această nouă mască și cred că am făcut spre tânăr un gest amical, la care, spre bucuria mea, acesta a răspuns prompt. Când am intrat în vorbă cu el, cei doi părinți mi-au dat de înțeles că se simt deranjați și, cu expresii aproape ostile, și-au întors fața de la noi și s-au îndepărtat.

— Ce e cu chestia asta la voi? l-am întrebat pe tânăr, de-a dreptul. Ce v-a venit să treceți *dincolo*, de bunăvoie și nesiliți de nimeni? (De ce-l băgam în aceeași oală? De ce presupuneam că e în aceeași situație? Fiindcă nu era.) El a râs.

— Eu de-abia urmează să plec.

— În lumea morților? am pus punctul pe i.

— Ei, așa-i spun babacii noștri. De fapt, în altă parte. Dar

poate au și ei dreptate. Orice plecare e o moarte.

— Explică-mi și mie motivul, l-am rugat. E, totuși, o decizie foarte gravă.

— Fiindcă nu se mai poate, a ripostat el ferm. Dumneavoastră nu vedeți? Dacă n-ai relații sau bani nu poți face nimic. Or, poți trăi așa, fără niciun țel, fără orizont?

— Dar ai văzut, unii se răzgândesc. Ești în temă cu cererea colegului tău. Iar returul este foarte greu, dacă nu imposibil.

— Da, știu. Mă rog…

— Și părinții tăi?

— Ei, părinții… Sunt logodit acum.

— Chiar ca în Romeo și Julieta?

— Nu chiar, a râs amuzat, întinzându-mi mâna. O mână rece ca gheața, care mi-a dat fiori.

„Ce-o fi cu morții ăștia printre noi?“ îmi ziceam, în timp ce un curent mă smulgea de acolo și mă ridica undeva, deasupra, într-un câmp nesfârșit, împestrițat cu imortele. „Câmpiile Elizee!“ am murmurat, uimit și încântat, înainte de a mă trezi.

CARE DINTRE CEI DOI?

Eu îl invit pe EL, ori mă invită EL pe mine? Nu știam, dar nici nu mă preocupa să aflu. Era vorba de o partidă de tenis. Reieșea că EL e partenerul meu obișnuit, dar nu numai în tenis, ci și în alte îndeletniciri, în viață în general. De ce? Eram prieteni vechi? Nu, nu prieteni. Ceva mult mai puțin, dar și mult mai mult. Mai puțin, în sensul că nu exista nicio afecțiune între noi, dimpotrivă; cel puțin pe mine mă măcina de multă vreme o ostilitate ascunsă (nu știu dacă suficient de bine ascunsă, însă nedeclarată fățiș) față de această persoană. În el nu ghiceam existența unui resentiment similar, ci altceva, pe care-l percepeam cu mai multă iritare decât, să zicem, o ură deschisă, și anume dispreț, o condescendență bagatelizatoare. Dorința de a mă umili neîncetat, de a mă constrânge să-mi recunosc inferioritatea.

Spuneam că, pe de altă parte, ceea ce ne lega era mai mult decât prietenie, chiar decât o prietenie cordială, și anume ceva organic și esențial, de sânge aș zice, adică de genul liantului fraternal, fatal și irefutabil, ce te domină oricât de mult te-ar revolta, și de care nu poți să scapi oricât ți-ai dori.

Prin urmare, am intrat pe teren și am început partida de tenis (curios, în afara câtorva încercări stângace și eșuate, făcute la insistența vreunui prieten împătimit de acest joc, în viața reală n-am avut absolut nimic în comun cu sportul

respectiv). Ca de obicei, când jucam cu EL – în reprezentările mele din vis – mă concentram la maxim, toate fibrele musculare îmi erau încordate, iar creierul aproape mă ustura în efortul de a nu greși. Căci aceasta mă obseda în jocul cu EL, să nu greșesc, respectiv să nu par idiot, să nu mă fac de râs. Dar și dacă nu greșeam, rezultatul era același, el câștiga detașat. Mă surclasa literalmente pe toată linia. Era mai inventiv, mai precis, loviturile lui aveau infinit mai multă forță, fiind uneori absolut imparabile; în plus, împingea sadismul – sadism îi ziceam eu – până la maxim, aruncând de multe ori, la rând, mingea chiar pe linie, lăsându-mă perplex.

S-o spun răspicat: îl antipatizam acut. Aceste partide de tenis cu EL erau o tortură pentru mine. Ieșeam din ele ca dintr-un odios aparat de măcinare a nervilor, de tocare a mândriei de om. De ce nu refuzam să-i mai fiu partener? Firește, asta ar fi rezolvat chestiunea în mod radical. Parcă am spus deja, exista o fatalitate în „parteneriatul“ nostru, și nu numai în privința jocului de tenis, ci în totul, în ansamblul relației, parcă de sânge cum am mai numit-o. Nu mă puteam abține nici măcar de a privi partidele lui cu alți amatori, unde se comporta la fel de rezolut, obținând victorii categorice care, de asemenea, mă iritau, mă scandalizau, situându-mă întotdeauna, din principiu, de partea rivalului său.

M-a bătut măr și de data aceasta. În toată partida m-a lăsat să câștig, cu chiu cu vai, două ghemuri, și pe alea în batjocură, ca să-mi dea false speranțe, să aprindă în mine un mic orgoliu și o ridicolă voință de luptă. La sfârșit, umilit ca întotdeauna, micșorat în propriii ochi, m-am așezat pe bancă, lângă arbitru, și mi-am luat în primire rolul de spectator pentru următoarea partidă, știind că tot EL va învinge, făcând demonstrații de virtuozitate ce aveau să mă sfârtece. De ce nu întorceam spatele acestui spectacol abject, de ce nu plecam pur și simplu?

În timpul acestui meci, a cărui desfășurare era absolut previzibilă, m-am tot gândit la această fatalitate secretă a mea. Mă convinsesem de-a lungul timpului că EL era în toate mai bun ca mine. Mai abil, mai inteligent, mai spontan, mai cutezător. La ce se pricepea cu adevărat era as, strălucea. Și poseda mai mult farmec, știa să se plieze pe împrejurări, pe specificul celor cu care avea de-a face, dacă meritau bineînțeles, dacă nu, era arogant și necruțător. Încă la școală (fusesem colegi) își dovedise superioritatea. În timp ce pe el profesorii nu doar îl agreau, ci îl și respectau, asupra mea puneau întotdeauna un semn al dubiului. Fetele îl curtau, îl adulau, unele făcând adevărate pasiuni pentru el, iar pe mine abia mă băgau în seamă. În timp ce el constituia centrul atenției generale, pe mine mă acceptau doar cei mai proști. Mai târziu a fost și mai rău, facultatea a terminat-o ca șef de promoție, iar eu al nu știu câtelea. Am îmbrățișat aceeași profesie, EL ajungând cu infinite trepte deasupra mea. Și nu numai atât, EL a făcut o partidă matrimonială uluitoare, luând o divă; eu m-am mulțumit cu o fată modestă ca mine, alcătuind, pe lângă al lui, un cuplu de duzină. Îmi place să mă îmbrac bine, dar el mă taie de fiecare dată, ard de dorința de a avea siluetă, dar pun mereu pe mine, pe când EL rămâne ca un efeb.

Toate acestea mi-au provocat și continuă să-mi provoace o invidie insuportabilă. Și nu sunt de felul meu invidios, succesele celorlalți oameni nu mă supără și nu mă înrăiesc. Doar EL scoate la iveală în mine ce e mai urât. Fiindcă obține întotdeauna numai ce mi-am dorit eu cu ardoare și n-am putut avea. Destinul a deviat victoriile mereu spre EL. Și visul meu, aspirația mea, împlinirea ce se cuvenea personalității mele.

M-a trezit din această tot mai înverșunată dispută indirectă cu satanicul meu partener și adversar (de viață) o minge rătăcită, aterizată chiar pe cozorocul șepcii mele de sportiv

improvizat. Văzând chipul scăldat în ilaritate (una lipsită de sonor, bineînțeles) al celui ce făcea obiectul zbuciumului meu lăuntric, m-am convins că nu era vorba de o simplă și banală întâmplare, că el îmi trimisese mingea intenționat. Sub formă de mesaj sau așa, în glumă, cum făcea adesea, ca pe o tandră batjocură.

Efectul a fost că m-am trezit, realizând, ca primă transfigurare a visului în imagine conștientă, că individul blestemat semăna cu mine leit. Și la chip și în rest. Vasăzică asta era? Avusesem de-a face cu o dublură? Cu al doilea eu al meu? Dar unul advers, rival, total opus, în toate mai bun, mai reușit decât mine, conștient de superioritatea sa absolută și otrăvindu-mi viața cu ea. Un ego ce-mi permitea, și chiar mă obliga, mereu și mereu, să-mi măsor micimea, să realizez modestele, umilele mele proporții umane? Prin urmare, elementul meu de comparație zdrobitor, neîndurător, oglinda ce nu-mi permitea să trăiesc nicio iluzie?

Sau... sau... sau... și am înghețat la ivirea acestui gând. Sau invers? Dacă EL o fi cel adevărat, eul principal, și eu doar palida lui umbră, micul și ridicolul scutier al cavalerului, creatura condamnată să imite eroul, dar incapabilă să-i atingă dimensiunile? Omul sortit să se tortureze în invidie și neputință, să se ambiționeze în van și, neputându-se depăși, să sufere la infinit.

CEARȘAFURILE

Abia ne strânseserăm în casă, deși se făcuse noaptea târziu. Reieșea că suntem o familie numeroasă, dar nu vedeam încă pe nimeni. Doar simțeam că se adună din diferite unghiuri rudele apropiate. S-a făcut însă gălăgie mare deasupra, la etaj, ba la un moment dat tavanul a început să tremure, să bubuie. Ce să fi fost? Când s-au liniștit lucrurile, am dat să mă culc, dar în patul meu dormea un străin. S-a trezit buimac, părea că nu înțelege ce vreau de la el. M-am supărat și l-am amenințat cu poliția.

Din întâmplare, chiar atunci intrau pe ușă cei doi polițiști ai comunei. Voinici, grași, îmbrăcați în civil, nu păreau însă dornici să se amestece în diferendul meu cu străinul. M-am supărat și mai mult și am plecat de acasă. De altfel, afară mi-am dat seama că e ziua în amiaza mare, de unde o scosesem că a trecut de miezul nopții. Am luat-o prin sat, fără o țintă anume. Am dat peste o mică înjghebare nouă și m-am oprit. Era un stand de scânduri, nici măcar date la rindea, bătute în câteva cuie, iar o femeie necunoscută vindea pânzeturi albe, atârnate ca niște draperii. Cearșafuri probabil, fețe de masă, mai știu eu ce. Nu m-a băgat în seamă, aranja marfa, agățând-o în cuie.

Am mai mers. Am dat de altă înjghebare de aceasta negustorească, tot cu pânzeturi albe. De data aceasta foarte mari, fluturând în vânt ca niște aripi de îngeri mătăhăloși. Erau și vânzătoare mai multe, patru-cinci femei, îngrijite și foarte

corpolente, înfășurate și ele în albituri. Încercam să ghicesc ce neam sunt: rusoaice, poloneze, cehoaice, sârboaice, oricum din rasa slavă. Câteva persoane aflate în spatele meu discutau ceva, și am ciulit urechile. Comentau evenimentul: aveam de-a face cu o invazie de străini, prima materializare la noi, spuneau ei, a multiculturalismului. Deocamdată doar sub forma negoțului. „Dar de ce cu aceste mari pânzeturi albe?“ am întrebat. Mi s-a spus că femeile sunt preocupate de curățenia paturilor. Au constatat că noi nu prea excelăm în igienă. Le-am spus cum l-am prins pe unul dormind în patul meu.

— Ehei, au replicat ei, de-acum să ne tot așteptăm la chestii de astea. M-au informat că în Parlament tocmai se dezbate o lege, în baza căreia străinii vor căpăta drepturi mult mai largi, iar cele ale băștinașilor se vor restrânge sensibil. Nu sunt în temă, m-au întrebat ei, cu preluarea de către străini a economiei, câtă mai este, inclusiv a pământului? Iată, au ajuns și aici, la țară și, cum se vede, vor să schimbe modul nostru de viață, punând deocamdată accentul pe albeața rufăriei. Străinii aceștia afirmă că sunt foarte obosiți, au nevoie să doarmă și constată că paturile noastre nu sunt nici confortabile, nici îndeajuns de curate.

— Dar sunt violenți, m-am plâns. Intră cu forța, își însușesc lucrul altuia fără nicio formalitate. Noi ce o să facem, o să dormim pe jos? Vom fi slugile lor? Nu știau ce să-mi spună interlocutorii mei. Ei se duceau la un miting. Probabil că se va spune acolo... M-am luat după ei și am ajuns la stadionul satului, acum de proporțiile „Arenei Naționale“. Tribunele erau tixite, ceea ce însemna că se adunaseră acolo peste patruzeci de mii de suflete. „Toți sunt locuitori ai satului?“ mă miram. „Ei, ai satului, mi-au replicat tovarășii mei, puțin supărați. E mitingul lor, ce să caute aici sătenii?“

Am găsit loc doar jos, pe gazon, în spatele tribunei

improvizate pentru vorbitori. Privirile îmi erau atrase de un grup de fetițe așezate pe bordura de la marginea gazonului. Erau blonde, spelbe, în rochițe lungi, aparținând unui port național străin. Mergând așa, pe firul faptelor, am aflat că mitingul era consacrat protestului nou-veniților împotriva gazdelor.

Au început cuvântările. Cineva traducea, dar foarte prost, mai și sărea pasaje întregi. După limba vorbită, translatorul era tot străin și se gândea probabil că traducerea e o simplă formalitate, fiindcă la miting băștinașii erau într-o insignifiantă minoritate. Am prins însă esențialul, și anume că străinii nu sunt bine tratați, izbindu-se de crase manifestări ale xenofobismului, ba chiar de o gravă recrudescență a rasismului. A fost livrat ascultătorilor cel mai recent exemplu de intoleranță. Aici translatorul a așteptat un timp, ca vorbitorul să depene relatarea întâmplării până la capăt și apoi a făcut un rezumat: un reprezentant al străinilor, epuizat la culme, s-a culcat în patul unui băștinaș. Acesta l-a trezit cu brutalitate și i-a cerut să părăsească locuința. Relatarea a dezlănțuit furia mitingiștilor.

Am ieșit din spatele tribunei ca să privesc panorama. Ridicați în picioare, ocupanții tribunelor agitau deasupra capului imense cearșafuri albe, transformând stadionul într-o furtună de aripi răzvrătite. Sau într-o armată de cruciați sângeroși, drapați în culorile purității și carității. M-am speriat și am dat să fug. Atunci m-am trezit.

IURTA SUSPENDATĂ

Nu știu cum ajunsesem la fluviu, se pare că auzisem vorbindu-se printre turneni de o ciudată, cu totul anormală, chiar înspăimântătoare schimbare a cursului apelor. Fusesem curios să văd cu ochii mei? Dar chiar într-atâta, încât să intru îmbrăcat în Dunăre? Adevărat, apa era mică, îmi venea doar până la glezne și, în plus, iată, nici nu-mi intra în pantofi. Ba simțeam că sub lama aceea lichidă calc pe un fel de pavaj. Dispăruseră gropile și adâncitura ce începea uneori chiar la câțiva pași de mal, ajungând mai în larg la zeci de metri. Ca atare, mergeam înainte, cercetând apa prin care călcam, citind în ea un fel de furie reținută, ca a unui animal sălbatic neputincios, rănit sau bolnav.

Am mers și am mers. Nu se mai termina pavajul acela pe care călcam cu o siguranță consolidată. Abia pe la jumătatea fluviului am simțit că lucrurile se schimbă. Foarte aproape, apa vuia. N-am mai îndrăznit să înaintez. Am privit-o venind din amonte cu o grabă vehementă, ca a oamenilor ce fug disperați spre casa lor incendiată. Când ajungeau în dreptul meu, apele își vărsau mânia în niște bulboane ucigașe, din care ieșea și sunetul acela amenințător. Înțelegeam că Dunărea a fost împărțită, sau s-a împărțit singură, în două. Grosul apelor se înghesuia în partea dinspre Bulgaria; devenind acolo mai densă, căpăta și mai multă forță distructivă, căutându-și

obiectul distrugerii.

Mi se părea explicabilă această revoltă. Marele fluviu internațional, ce căra istoria atâtor popoare, romantismul lor, dar și sângele vărsat în războaie, nu putea primi în liniște o asemenea îngrozitoare amputare, umilirea de a-și restrânge spațiul ancestral ca o apă de rând. De altfel, fierberea apei venea și din adânc, împreună cu gemetele acelea de leu sugrumat, și mă gândeam că însăși Geia, în palatele ei subterane, s-a umplut de mânie oarbă.

Cercetam văzduhul. Soarele ardea, aprinzând crestele valurilor transformate într-o puzderie de diamante împrăștiate de mâna unui trezorier nebun. Din cauza luminii tari, abia într-un târziu am deslușit siluetele, mâncate de aer, ale unor pescari ce căutau locuri de undit, dându-se mereu înapoi în fața gurii fluviului ostracizat. I-am descoperit și pe presupușii mei însoțitori, doi prieteni vechi, din care unul cu soția – o cunoscută artistă, mare cântăreață pe la nunți – și ei pătați, arși de lumină, aproape carbonizați. Susțineau că ar trebui să ne grăbim, dar eu nu mă puteam desprinde de fantasticul spectacol natural, iar pe de altă parte nici nu înțelegeam unde să mergem, se părea că la unul din cei doi, dar nu se precizase nimic.

Îmi dădeam seama că privim și ne minunăm fără să înțelegem ceva din cele întâmplate. Toată lumea arăta mirată, dar evitam să discutăm chestiunea, ca și când ar fi fost un subiect interzis. Mă gândeam că artista a venit să se producă la o eventuală agapă și personal mi-aș fi dorit grozav să o ascult, căci îmi plăcea vocea ei și știam că are un repertoriu original, cu piese vechi purtând amprenta spiritualității românești de totdeauna. Deocamdată nu puteam părăsi sălbatica pustietate a apelor răscolite în tihna lor cosmică și ostilizate la culme împotriva omului.

Mi se părea că orizonturile se strâng și se apropie, ca marginile unei imense iurte, iscate din aer pentru a ne lua în primire. Mă speria și mă încânta această cotropire de către natură; n-aș mai fi mizat pe prieteni, nici chiar pe artistă. Aparțineam în întregime ochilor scăpărători ai ocultei atotputernice, care se aplecaseră asupra mea.

OPUSUL COMPLEMENTAR

Mă aflam în grădina unei locuințe, cu câțiva pomi fructiferi primprejur și o vastă, înaltă tăcere transparentă, în care m-aș fi putut simți ca într-o catedrală gotică pustie, dacă n-ar fi fost și ea pe acolo, șezând pe bancă, dormitând cu o carte în mână. Căci ea emana semnalul viului, exercitând atracția blândă, leneșă, a razei de soare molatice, care te răpune cu mângâierea ei. Am simțit nevoia să plec, să ies din perimetrul emanațiilor periculoase, de o toxicitate pe care bărbatul nu o poate suporta mult, fără să intre în acea diluție a puterii ce-l transformă în plasmă fără voință.

Am intrat în casă, mușcând dintr-o pară gălbuie și constatând că lumina ce se lipea de ferestre nu reușise să învingă răcoarea zidurilor. Aici se afla altă femeie, cu care am intrat în vorbă pentru că și ea mânca o pară. Am vrut să știu dacă fructa ei e tot așa, pe jumătate zemoasă și pe jumătate astringentă. Am înțeles că așa sunt pe acolo toate perele. Apoi m-a părăsit. Când a intrat femeia cu cartea, m-am văzut singur cu ea. Dar ce ciudat, n-am mai recunoscut la ea decât voalul scump, de aur poate, în care o înfășurase soarele, și care aici, în umbra răcoroasă, începea să se destrame.

Veșmintele ei intraseră într-o mare dezordine, ca și când ar fi fost hărtănită de cineva. Rochia de vară cu nasturi fusese descheiată, piesa ce o acoperea fiind acum un pled subțire

aruncat pe umeri. În mâna dreaptă ținuse cartea, dar acum în locul acesteia apăruse o pară. Coafura i se stricase, o seamă de șuvițe atârnându-i pe frunte și peste urechi. Nu era o frumusețe, chipul avea însă prospețimea tinereții, și deși lucrurile erau răsucite pe ea, trupul își semnala puterea-i magică. Un exemplar reprezentativ din rasa trimisă pe Terra pentru a scoate spiritele bărbaților din băltirea lor existențială. Până la urmă a lăsat pledul să-i cadă pe canapea, a încheiat câțiva nasturi și, fără oglindă, și-a potrivit șuvițele rebele. Găseam gesturile ei grațioase și mă simțeam tentat să mă duc să o mângâi, gândind că acesta e singurul omagiu ce i se potrivea.

De ce atrăgea această femeie? De unde izvora impulsul de a mă duce să o mângâi, lăsându-i capul să se culce pe umărul meu? De ce n-am avut, în grădină, dorința de a îmbrățișa tulpina unui păr, a unui cais sau cireș, făpturi vegetale încărcate de atâtea splendori menite să bucure inima omului? De ce nu-mi trecuse prin minte să mângâi cu palma dalele de gresie ce împodobeau baza pereților încăperii, de un cafeniu dulce, încărcate de motive ornamentale? Sau clanța ușii, galbenă, strălucitoare, ca aurul?

Atunci a apărut o pisică, din câte îmi dădeam seama neajunsă la vârsta maturității, și de aceea mai ademenitoare. Pășea leneșă spre noi, cu grație, cu o tandră delicatețe, cu gingășia animalului mignon, atât de generoasă încât toți se puteau înfrupta din ea. S-a oprit locului întorcând capul, languros, când spre mine, când spre femeia cu para în mână. Eram pe punctul de a mă apleca s-o iau în brațe și s-o mângâi, întorcându-i afecțiunea.

Aceasta ce atracție e?, mă întrebam. Prin urmare, harul îl dețin nu obiectele, doar ființele vii? Dar în același timp mi-am adus aminte de broască, de șobolan, de maidanezul răpănos, înțelegând că nu se poate generaliza. Dintre animale, doar

câteva fac să vibreze în noi coarde afective. Cum e calul, cu liniile lui superbe de animal de vis, cu pielea curată, strălucitoare, cu arcuirile în galop și țâșnirile de săgeată. Sau tigrul, cu blana lui dungată în culori amestecate de un mare pictor. Asemenea animale mișcă sufletul omului, pun în funcție propria noastră admirație, tandrețea și gingășia.

Cu femeia care mușca indiferentă din pară era însă altceva. Ea declanșa mai multe, mult mai multe resorturi, fiindcă reprezenta tandemul. Alternativa, opusul complementar, singurul pe lume ce poate da bărbatului sentimentul plenitudinii. Ce altceva alungă, sau măcar diminuează singurătatea cosmică ce îl înfricoșează, îl îmbolnăvește, îl face demn de propria milă.

Ceva din aceste gânduri a continuat să mă obsedeze și după ce m-am trezit din somn, ele rămânând lipite și de vis și de ziua ce începea.

FILIAȚIE – 1

Femeia era mama copilului, iar pruncul, doar de câteva luni, fiul meu. Ea, suplă, dar voluptuoasă, într-un neglijeu de mamă tânără ce alăptează, mirosea îmbietor a lapte. Dar și a carne proaspătă și curată. Preocupată de îndeletnicirile condiției sale, lăsa să i se vadă și părți ascunse ale trupului, dar acestea nu emanau nicio senzualitate, cu atât mai puțin vreo sugestie de obscenitate. Din când în când își scotea un sân și încerca să-l liniștească pe copil, supărat fără să știe nici el de ce. Era chiar o nostimadă cu supărarea aceasta a lui. Deschidea gurița pentru a plânge, dar uita să o mai facă și rămânea așa, ca un pui de batraciană sau ca un peștișor. Alteori slobozea sunetul plânsului, dar nu avea chef de el, jelindu-se în dorul lelii, mai mult mimând într-o indecizie, ai fi zis, matură. Era irezistibil cu mutrița lui dulce, nehotărâtă să-și exercite această funcție, una esențială la vârsta sa; atunci când își aducea aminte de respectiva trebușoară, nu-i găsea nicio motivație serioasă. Simțea desigur că ar fi datoria lui, dar, plictisit de atâta plâns, rămânea la jumătatea drumului, doar cu expresia pe fețișoara caraghioasă.

Mămica sa, la rându-i, își epuizase orice motive de nervozitate și îngrijorare venind dinspre prunc. Gestul de a-l ademeni cu sânul îl făcea mecanic, privind în altă parte, cu gândul aiurea. Constituia un prototip al femeii dezbărate de

orice cochetărie, pierzându-și chiar instinctul de seducție, acele mișcări feminine automate de potrivire a veșmintelor, de aranjare a șuvițelor de păr presupus rebele, de supraveghere cu coada ochiului a porțiunii din genunchi și din coapsă lăsate la vedere.

Devenise un adevărat monument al dezordinii făpturii, al imaginii fizice ieșite de sub control, al combinării absolut întâmplătoare între îmbrăcămintea sumară și frumusețea intimă a trupului. Purta o cămașă de noapte rozalie, scurtă, de tricot subțire, despicată aproape până la brâu (pentru a facilita alăptarea copilului, mă gândeam), iar pe deasupra, un ilic mai degrabă formal. Părul lung, de un negru strălucitor, era doar vag pieptănat. La gât atârna un lănțișor subțire ca firul de păianjen, iar la încheietura mâinii stângi câteva cerculețe de aur ce scoteau arareori un clinchet firav, ca scâncetul în somn al copilului. Cel mai izbitor pentru mine era aburul ce o înconjura – de candoare și luminozitate nouă, ca și când odată cu pruncul și ea însăși ar fi fost de curând născută. Mă uimea și faptul că nici mama, nici copilul nu realizau prezența mea în acel halou de splendori, în care cel puțin mental începusem să mă integrez organic.

P.S. În aceeași noapte, spre dimineață, am mai avut un vis pe care, considerându-l legat de acesta, un fel de continuare a lui peste timp, mă voi strădui să-l redau în ceea ce urmează, sub titlul „Filiație – 2“.

FILIAȚIE – 2

Descinsesem lângă o apă – Dunărea sau Marea Neagră, mi-am zis, căci altfel, luându-mă după proporțiile ei, ca și după vehiculul cu care umblam, un fel de furgon cu coviltir ca în western-urile vechi, puteam presupune că e Mississippi. Lângă impozanta căruță rămăsesem băiatul, mama lui și cu mine, fiica și bunica grăbindu-se să ajungă la mal ca să-și înmoaie picioarele în undă. Nu mai știu de ce, îmi certasem fiul, un puber înălțuț, ce urma să împlinească în curând 13 ani. Maică-sa îi luase apărarea, trecând de partea lui cu dragoste, dar fără prea multă convingere. Băiatul, încă îmbufnat, se prefăcea că meșterește ceva în spatele furgonului, iar maică-sa, soția mea, și ea prin apropiere, îmi zâmbea complice. Cam aceasta era tactica ei în micile conflicte: se atașa amândurora, pe rând. O înțelegeam și o lăsam să-și desfășoare nestingherită pedagogia afectivă întortocheată. Ba chiar îmi făcea plăcere acest partizanat echidistant, cum îl numisem, și îmi dădeam seama că n-ar fi putut proceda în alt fel.

Ea îl numea iubire pacificatoare simultană, funcționând ca atare numai în respectivele mărunte coliziuni verbale între tată și fiu. Altfel era iubire simultană și numai atât, cum e la toți părinții. Acum, bănuiam că rămânea pe lângă noi în scop preventiv, pentru cazul când disputa s-ar redeschide (spun dispută fiindcă uneori, arareori mai exact, băiatul se trezea, cu

mare întârziere e drept, dând și el o replică). Grozav ce importanță ne dădea această femeie, altfel destul de arogant-indiferentă, privind totul de sus și parcă în treacăt. La această impresie contribuiau și talia ei înaltă, suplă, părul bogat, mândru, privirile adânci, puțin înstrăinate, străjuite de sprâncene lungi și apăsate. Era un exemplar feminin de rasă și nu puteai fi decât fericit să privești atari dovezi de atenție din partea ei.

Acum îmi scosesem telefonul mobil și încercam să fac un număr. Straniu e că nu vedeam nicio antinomie între acest aparat electronic de ultimă generație și furgonul, în cel mai bun caz vehicul de început de secol douăzeci. Cum nu vedeam așa ceva nici în faptul că nu se arătau pe nicăieri caii aferenți. Și nici ceva harnașamente, care ar fi putut indica măcar că până acolo am fost tractați de nobilele animale. Întrucât nu prindeam legătura telefonică, mormăiam, mai mult pentru mine, ceva despre lipsa de semnal, punând-o pe seama pădurii aflate în apropiere. Dar, la un moment dat, telefonul s-a blocat complet.

— Băiete, am strigat (Curios și asta! De obicei îl strigam pe nume, folosind diminutivul), mai ești pe-aici? (Știam precis că este, dar găsisem această introducere pentru împăcarea noastră, bucuros că se ivise din senin ocazia.) Cu încetinitorul, i-a apărut capul de după coviltir.

— Sunt! a răspuns laconic.

— O, ce bine! Că numai tu poți să-i dai de cap. S-a blocat total și eu, știi doar, nu fac față la așa ceva. S-a apropiat, a luat mobilul în mână și m-a întrebat cu un ton indulgent:

— Ai apăsat aici? Mi-a arătat un buton.

— Nu știu, m-am scuzat. Am apăsat pe câteva... A pufnit ușor pe nas, apoi a ridicat capul.

— Când ajungi la anunțul ăsta, și mi l-a arătat, unde scrie, și

mi-a citit formula, înseamnă că e „albastră“. Apoi, hotărându-se. Să încercăm! Mi-a demonstrat – a mia oară, poate – o manualitate uluitoare. Degetele lui subțiri și lungi baletau, nu altceva, pe clape, pe butoane, scoteau capacul, cartela, le puneau la loc – totul cu o viteză, o precizie și o ușurință de prestidigitator. Nicio mișcare de prisos, ori greșită, nicio ezitare… Mă uitam la degetele lui extaziat, ca la ale unui pianist virtuoz. Nu mi-am cercetat ceasul, dar nu cred să fi durat mai mult de 5-6 minute toată treaba. Aparatul s-a luminat și a început să răspundă la comenzi.

— Ce număr vrei să faci? s-a oferit el.

— Nu mai vreau să fac niciunul. Lasă-l naibii. Am vârât telefonul în buzunar și mi-am luat băiatul în brațe.

— Ești un as! am declarat sus și tare. Mamă, ce electronist o să-mi mai fii.

— Ce electronist, a sărit maică-sa, și ea acolo, neobservată. Nu știi că vrea să se facă actor? Am izbucnit toți în râs. Apoi l-am rugat cu oarecare gravitate: Ia du-te tu și vezi ce e cu fetele alea, de nu mai vin. Că trebuie să cam plecăm. A luat apelul în serios și s-a depărtat cu un pas larg și o destindere a trupului ce arăta că nu mai e în el nici urmă de supărare, și că acum e plin de devotament familial. Concluzia a tras-o ea, mama și soția:

— Știi ce a fost asta, nu? Glisarea raportului de orgoliu masculin între tată și fiu. De data aceasta ai gestionat-o bine. Sunteți amândoi mândri și încăpățânați. Dar dacă după ce l-ai certat, l-ai rugat să te ajute… Întotdeauna, din superioritatea unuia rezultă umilirea celuilalt. Dacă reușești să schimbi repede rolurile, ai rezolvat ecuația. Și asta nu e valabil doar între tată și fiu. Între bărbați, în general.

— Dar între…? am întrebat zâmbind semnificativ. Ea m-a împins ușor cu palma.

— Acolo e altceva. Apoi, încântată: Hai că uite-i, vin toți!

PACIENTUL

Ieșisem dintr-unul, sau poate din două saloane de spital, unde cercetasem ceva. Nu știam dacă și eu sunt internat, sau aflat numai în vizită la un bolnav. Mergeam pe culoar și mă îndreptam spre altă ușă. Căutam, prin urmare, cu o febrilitate crescută, pe care mi-o ascundeam mie însumi, o anumită persoană. În același timp, creierul încerca să dibuie sursa acestei îngrijorări, și mai ales subiectul ei. După cine mă zbăteam cu atâta îndârjire? Și de ce?

Mi-am reamintit, brusc, de o lectură făcută în seara precedentă. Citeam recenta apariție a unui scriitor francez, o cărțoaie cât toate zilele, unde era vorba de o clinică de psihiatrie. Ei și? De ce m-ar fi mobilizat astfel acea lectură? În plăsmuirea respectivă, destul de superficială în încâlceala ei, și mai ales interminabilă, după umila mea opinie, era vorba de avatarurile polițiste ale unui medic ce-și tot schimba identitatea, și nu de un pacient autentic.

„Dar stai! mi-am zis. Cineva mi-a vorbit chiar ieri de un personaj al meu literar, unul care suferise o operație grea, amputarea unui picior. Nu cumva, mi-a dat prin minte, omul meu mai este încă internat? Sau a revenit în spital din cauza agravării bolii? Chiar, parcă astfel se înlănțuiau faptele.“

M-am trezit când apăsam pe clanța ușii celui de-al treilea salon.

Prin urmare, tot visul meu atâta fusese – scurta călătorie pe culoarul spitalului în căutarea unei ficțiuni literare, pentru soarta căreia mai purtam o răspundere (deși aceea fusese încheiată și pecetluită cu șapte peceți). Poate era efectul unei tardive remușcări pentru suferințele ce i le pricinuisem personajului meu în dorința de a stârni emoții cât mai profunde cititorului.

„Doamne, îmi ziceam acum treaz, pe unde ajung ele, ficțiunile acestea literare! Prin subsolurile propriului psihic. După ce le-am fabricat în mica uzină literară, ajung acum să-mi fabrice visele (chiar unul atât de scurt și eliptic precum cel în cauză). Dar de ce mă mir că aceste fantome au ajuns în inconștient? Nu de acolo au plecat, urcând pe funia de fum a fanteziei literare?

FILM DOCUMENTAR

O doamnă de la etajul al doilea, unde locuiam și eu, a deschis deodată, zdrăngănind, ușa de la balcon și a început să țipe la puștii care jucau baschet în scuarul de sub ferestrele noastre. A revărsat asupra lor un șuvoi de imprecații. La un moment dat, direcția atacului a fost îndreptată mai ales spre adultul aflat cu ei, și în care bănuia că se ascunde un profesor al liceului de la colțul străzii.

— E posibil? Ești cadru didactic, știu ce înseamnă asta, am profesat în acel liceu patruzeci de ani. Aici îi aduci dumneata să zbiere ca animalele? Unde locuiesc pensionari, oameni bătrâni, bolnavi și care la ora aceasta se odihnesc? Și apoi, sportul e făcut pentru a disciplina copiii, nu pentru a-i sălbătici. Are aceeași menire ca și armata. Ce faci dumneata este exact pe dos.

Câte nu i-a zis. Am ieșit și eu pe balcon să văd scena. Erau băieți de 13-14 ani, într-adevăr însoțiți de un bărbat în trening, cu o talie impunătoare, probabil antrenor sau chiar profesor de educație fizică. Aș fi vrut să calmez spiritele, dar când să deschid gura, s-au stins luminile. Nu observasem că sunt aprinse și nici n-aveau de ce, fiindcă era ziua în amiaza mare. Dar iată că, odată stinse, s-a făcut întuneric. În clipa aceea s-a luminat un ecran. Un fel de cinematograf în aer liber. Și chiar a început să ruleze un film, din câte îmi dădeam seama, documentar.

Ei, cine credeți că era protagonistul? Profesorul din scuar, cel căruia i se frecase ridichea de-i ieșise sportul prin nas, de la balconul vecin cu al meu. Nu mai era în trening omul, avea pe el un cămeșoi cât toate zilele. Alb, probabil din cânepă, cum purtau pe vremuri țăranii vara, când veneau de la câmp. Sau cum ni se spusese, într-un film, că ar fi fost portul dacilor. Prin urmare, omul era și un fel de căpetenie dacă, vreun guru sau preot de-al lui Zamolxis. Se anunța ceva interesant și m-am grăbit să-mi aduc scaun. Culmea, la fel a procedat și arțăgoasa vecină. Noi, românii, suntem mari amatori de spectacol gratuit.

Gurul în cămașa albă și lungă până în călcâie era înconjurat de aceiași puști, acum însă și ei înveșmântați în costumul dacic, doar că nu mai era vorba de baschet, ci de anumite tactici de apărare, semănând cu tehnicile asiatice ale artelor marțiale. Instructorul dădea ordine scurte, într-o limbă de neînțeles și ucenicii se conformau cu zel. Rezulta că e un fel de inițiere precoce a viitorilor oșteni, a paznicilor hotarelor. Se avântau, se trânteau unii pe alții la pământ, se azvârleau între ei peste umăr. Apoi băteau din picior și se înălțau în aer, aterizând pe niște acoperișuri. Unii trăgeau cu arcul și alții prindeau săgețile în palme, sau le deviau lovindu-le cu dosul mâinii. Făceau lucruri uimitoare, cu o abilitate și o grație nespuse.

La un moment dat, pe ecran a apărut cifra doi latină și s-a schimbat panorama. Același maestru, dar cu alți ucenici, de vârste mai înaintate, plasați în luminișuri și înarmați cu săbii, purtând veșminte asemănătoare. Au fost recomandați ca apărători ai dreptății, ca pedepsitori ai celor răi. Făceau și aceștia lucruri uluitoare: despicau cu sabia săgeata în zbor, tăiau firul de păr, în aer, în mai multe porțiuni, retezau din fugă gâtul unor manechine, sau le spărgeau craniile, dintr-o lovitură. Sub conducerea aceluiași maestru, singurul ce rămânea tot timpul, în cămașa lui lungă și aspră, au venit și călăreți cu cai

neînșeuați și nervoși. Au făcut demonstrații. Omul și calul deveneau un tot, creatură mitologică unică. Aproape zburau peste obstacole, într-o viteză ce făcea ca în câteva clipe să atingă orizontul și să se și întoarcă. O efigie străbătea spațiul ca o pasăre de pradă, cu suplețea și precizia glonțului. Unii rămâneau în depărtare, sugerând desfășurări de turniruri, cavalcade războinice, defilări de gală.

Următoarea panoramă a fost dedicată dansului. Preîntâmpinându-se mirarea noastră, fiindcă nu mai era vorba de sport, nici de imagini decupate de pe câmpul lui Marte, episodul a fost explicat prin nevoia omului de a preamări propriul trup, cel ce realizează recordurile sportive și toată gama competițională a forței fizice. Primele au apărut, chiuind, paparudele, cu trupuri de abanos elastic, înfășurate doar pe șolduri în ghirlande de frunză udă. Apoi baiaderele, sugerând o mulțime de brațe agitându-se, ca și sâni aderenți ca niște ventuze. Apoi Salomea, și după ea păpuși medievale în crinoline, țopăind prin saloane, urmate de lebede albe legănate și purtate de vals, ca de o tornadă sentimentală. În sfârșit, perechi, de data aceasta goale ca Adam și Eva, încleștate în beția languroasă a tangoului. Cineva împingea în scenă o întreagă discotecă, într-un halou sonor demențial și o colcăială haotică de trupuri asudate, dar altcineva a deschis o trapă vărsând toată această hoardă dezlănțuită în subsoluri.

Episodul, anunțat a fi ultimul, era deschis de gurul în cămașă albă, revenit în plin plan, și aduna toate vârstele energice, de la băieții și fetele din pubertate, la flăcăi pentru oaste și la nubile gata de procreere. Ca și în competițiile sportive, nici acum nu se simula, cu atât mai mult cu cât era vorba de credință – căci acesta era subiectul ultimului act al spectacolului. O voce din afara scenei întreba ce e credința, cui i se adresează ea, mai bine zis cui i se închină, căci acum nu mai

e ca în vechime, o împământenire a divinităților în Olimp sau în Valhala, sau în căușul unui nor alb, ori pe pereții interiori și exteriori ai unui templu, ai unei biserici, ai unui palat.

Guru a răspuns:

— E credința în noi și în cele înconjurătoare. În cei ce-au fost și nu mai sunt, în cei ce sunt și nu vor mai fi, în cei ce vor continua totul, inclusiv neființa. În marea energie ce se joacă, prin infinit, cu planetele, cum noi ne jucăm cu mingile, baloanele, dirijabilele. Este conștiința ordinii pe care nu o înțelegem cu mintea noastră mică, a puterii ce transformă nimicul în fastuoasele minuni. Singura ce alină frica noastră de necunoscut, de marile și micile taine.

S-au depănat scenele credinței în care omul, ascuns prin peșteri, îngenuncheat pe crestele munților, ca și pe întinsele șesuri, cu brațele înălțate spre cer, primea revelația. Își hrănea intuiția cu scintilații ale adevărurilor supreme, adorând soarele, stelele îndepărtate, bolta profundă, ca și fierberea incandescentă din adâncul pământului. Erau primele contacte cu forțele supreme, cu măreția concretului și abstractului de dincolo de el. S-au depănat scene ale suferinței și voinței. Cu tineri jertfiți pe altare, între munți, vărsându-și sângele în stare de incantație. Cu trupurile transformate în fum ale celor plecați să investigheze interstelarul. Cu autodăruirea în colosala combustie, unde se mistuie și se nasc planetele…

Nu știu cât a mai durat filmul de pe ecran, dar filmul meu s-a rupt. Am ținut în rezervă câteva zile ceea ce acumulasem în noaptea aceea. Pentru decantare. Și trebuie să recunosc, la transcrierea acestui vis ieșit din comun, contribuția mea a fost mai mare ca de obicei. Căci mi s-a impus introducerea unei anumite coerențe, ce lipsea, îngroșarea unor contururi prea vagi, precum și precizarea sensurilor prea tulburi. Dar miezul acesta a fost.

EXAMENUL

Nu recunoșteam interioarele Academiei la care fusesem convocat să dau examen (unul neprevăzut în protocoalele înaltei instituții de învățământ, mai ales după terminarea studiilor și luarea examenului de licență, la ani distanță de aceasta). Părea să se fi operat modificări în construcția, ba și în arhitectura bătrânei academii, în băncile căreia ne tociserăm coatele atâția ani. Apărea acum un adevărat labirint de culoare, iar de o parte și de alta a acestora, o mulțime de uși înalte, pe tăbliile cărora se lipiseră tot felul de anunțuri. Nici lumină nu prea era, atât din cea a zilei, care nu avea pe unde pătrunde, cât și din cea electrică, redusă la câteva becuri chioare, înfipte ici-colo în înaltul tavan. Nu eram singur, mai orbecăiau împreună cu mine prin fața ușilor câțiva foști colegi, pe care însă nu-i recunoșteam fiindcă nu aveau întruchipări materiale (ori eu nu aveam dispoziția necesară să le percep?).

De ce amușinam pe la acele uși? Chipurile, căutam listele cu inițialele la care ne-am fi încadrat, sala unde ar fi trebuit să intrăm. Ca un făcut, dădeam numai de cele nepotrivite. Ne simțeam derutați și pentru că nu reușisem să ne edificăm asupra caracterului examenului. Noi între noi nu ne puteam da lămuriri, eram toți la fel de dezinformați, iar dinăuntrul sălilor nu ieșea nimeni, prin urmare nu aveam pe cine întreba. De altfel, întreaga instituție părea nepopulată. Ne interesa, firește,

și să știm la ce materii se fac examinări, ce somități sunt în comisii, de ce natură sunt întrebările, și așa mai departe.

Ne complexa și atmosfera. Tăcerea, lipsa oricărui personal, ușile enorme pecetluite cu mister, clarobscurul general. Uneori pașii noștri aveau o rezonanță stranie, ca și când am fi străbătut depozitul de subsol al unui osuar. Ne și gândeam: câte promoții or fi îngropate aici, osemintele câtor silitori studenți și licențiați, sau faimoși profesori, n-or putrezi sub planșeul pe care călcam. Ușile încruntate, amenințătoare ne sugerau mai degrabă intransigența fatidică a unui Tribunal pentru sentințe finale. Și, pe măsură ce trecea timpul, și noi eram lipsiți de orice dezlegare, misterul devenea tot mai apăsător, ca un aer greu, fără oxigen, ca un tunel opac, fără nicio scânteiere, oricât de îndepărtată. Simțeam plutind în jurul nostru amenințarea, și nici măcar nu puteam intui de unde vine și în ce constă.

În această situație, am tresărit cu toții la auzul scârțâitului unei uși ce abia încerca să se deschidă. Ne-am ațintit privirile în direcția aceea, așteptând cu sufletul la gură. De data aceasta, dezlegarea s-a produs. Dinspre colțul cel mai întunecat al culoarului și-a făcut apariția un bărbat. Prin urmare, primul ieșit din alveolele înghețate ale tribunalului, adică din sălile de examinare la cel mai anapoda test căruia îi pot fi supuși, pe nepusă masă, absolvenții unei academii.

Bărbatul avea o statură înaltă și părea mătăhălos, deși în realitate era supărător de slab și avea o figură osoasă și un păr cărunt, cu câteva șuvițe căzute pe frunte. Purta un costum cu dungi late și șchiopăta. Ciudat mers: făcea pași mari, dar cu o cadență urâtă, la fiecare al doilea pas căzând parcă din pod. Am dat să ne bulucim spre el, să-l năpădim cu întrebări. Abia mai respiram de curiozitate. Toată speranța ne-o puneam în acest om, cu toate că el părea a nu ne vedea, sau a nu ne da atenție. Au apărut însă, ca din senin, doi gealați care-l întovărășeau,

blocând drumul spre el. Nu ne-au bruscat, dar au făcut spațiul dintre noi și acest straniu coleg, impenetrabil. Priveam neputincioși cum elegantul bărbat șchiop trecea prin fața noastră și se îndepărta pe lungul culoar, ducându-se spre ieșire. Eram ca paralizați de neputință, de nemișcarea imprimată trupurilor noastre prin vraja însoțitorilor, dar nu mai puțin ne simțeam împietriți de disperare și frică.

Așadar, gândeam, cei ce vor ieși de aici nu ne vor mai fi colegi, ci adversari, înrolați probabil în tabăra cealaltă (fără să știm despre ce tabără ar fi fost vorba). Ca urmare, pe cine ne mai puteam bizui? Nu ne trecea prin minte că odată examinați, și ieșiți printr-o ușă din acelea scârțâitoare, vom avea și noi statutul șchiopului înconjurat de gărzi personale. N-am apucat să adâncim impresiile lăsate de bulversanta apariție și dispariție, că liniștea culoarelor a fost spartă de un enorm vacarm. Voci, strigăte, zgomote metalice, frâne de mașini poate, ordine, și un vast murmur de fond, indescifrabil. Apoi știrea, venită pe căi oculte, prin aer, prin tavan și pereți, fără niciun mesager, umplând spațiul și așa toxic în care ne găseam: omul în costum cu dungi late, cu mersul asimetric, cu un picior căzând mereu ca din pod, în timp ce ieșea pe ușile mari, solemne, ale Academiei, fusese împușcat. Trupul lui zăcea încă pe monumentalele scări, într-o baltă de sânge. Apoi câteva amănunte. Atentatul fusese revendicat de mai multe bande de teroriști, ceea ce punea totul sub semnul întrebării. Cineva îmi șoptea la ureche că, de obicei, „serviciile“ procedează așa: nu scot în față motivațiile, ci creează confuzie, în spatele căreia, de obicei... Și încărca pauza de o grea semnificație.

— Bine, asta ca asta, spuneam. Se va vedea mai încolo. Izbește altceva. Adevăratul examen pe care suntem chemați să-l dăm, nu aici are loc, după ușile acestea, ci afară, în stradă, în plin oraș. Nu vedeți? Totul se petrece invers decât ne

închipuisem. Firește, vom compărea și în fața unor comisii, dar mai mult formal, ca act de fațadă. Ne întrebasem la ce materii vom fi examinați. Testul prevedea doar o materie și consta într-o singură întrebare: glonțul! Cine-l va trece? Cine poate trece această probă?

— Dar de ce? întrebau toți. De ce tocmai Academia noastră? Minunații noștri profesori? Instituția care ne-a oblăduit pe fiecare câte patru ani și ne-a trimis să inoculăm societății o adevărată ordine științifică, să-i ameliorăm mecanismul productiv, să…?

— Mai bine să ne retragem, șoptea cineva. Cât mai avem timp. S-o luăm în sens invers pe aceste culoare, să ieșim pe undeva, prin spate. Să renunțăm…

— Atunci totul a fost zadarnic? Nu știam cine a emis această judecată, dar mi-am dat seama că tot eu vorbisem. Am continuat: Ce se va alege din mesajul minunaților noștri profesori? Din ordinea științifică? Din lumea la care am visat?

Am mai auzit un zgomot puternic… Dar nu erau decât sunetele produse de ieșirea mea din vis.

ADIO

Venise toamna. Picau frunze galbene pe stinghiile băncilor, pe pietrișul umed, pe pardesiele noastre subțiri, în părul ei castaniu. Razele soarelui de dimineață ne căutau fețele cu aviditatea unui copil pipăind prezența cuiva apropiat în liniștea înstrăinată înconjurătoare.

Tăceam, aspirând tristețea adusă de ultimele tușe ale penelului unui pictor bolnav. Bolnav de acel galben străveziu, despre care se spune că e al geloziei.

Nu concorda cu intenția noastră de a fi indiferenți, chiar reci, și în special raționali. Alesesem greșit acea zi pentru ce aveam de făcut, căci în loc să fim sobri, ne simțeam cuprinși de o pașnică simpatie exuberantă, și cred că ne zâmbeam, iar pe chipurile noastre se puteau citi mai degrabă concordie și acea solidaritate ce unește oamenii, involuntar, când se împărtășesc de la aceleași miracole. Nu ne veneau pe limbă decât cuvinte de admirație, de emoție, de extaz, când ar fi trebuit să schimbăm expresii rugoase și înghețate.

Ne despărțeam. Or, pentru asta ne trebuia un gol în memorie, anularea atâtor ani în care navigasem prin viață ca două ambarcațiuni hărăzite să străbată întinderile oceanice – când învăluite în giulgiuri solare și selenare, când biciuite de furtuni – umăr la umăr, piept la piept, frunte la frunte.

Nu ne mai plăcea această camaraderie de destin, această

romantică împărtășire de la darurile, ca și de la asprimile naturii. Hotărâsem că nu mai avem nevoie de generoasa, pasionala și în același timp restrictiva consacrare a celuilalt. Ne doream alte brațe, alte piepturi și alte frunți, în care speram să găsim mai multă fierbințeală, o mai nouă și răscolitoare pasiune, o răsuflare transmițând altă gingășie, ca și dorința ucigătoare, copleșitoare de o mai dulce stăpânire.

Așa am și făcut. Am pus surdină vocilor sunând precum cântecul antic al sirenei, am închis ochii la imaginile feerice încă dăinuind prin văzduhul matinal, am alungat cu discrete gesturi ale mâinii roiurile de senzații, ieșind din amintire ca un cortegiu de fluturi ce țineau să ne întovărășească în ultima escapadă. Am îndepărtat toată zestrea aceea de odoare făcute cu degetele noastre, de sufletele și simțurile îngemănate ale ambilor și, întorcându-ne spatele unul altuia, am luat-o în direcții opuse. Dar după un număr de pași, un reflex nervos ne-a răsucit capetele, făcându-le să caute în urmă ce simțeam că am pierdut pentru totdeauna. Am văzut fiecare, prin beteala tristă a luminii autumnale, îndepărtându-se nava geamănă, de care ne sprijinisem în clipele de oboseală, ne rezemasem în elanul spintecării apelor nemărginite, ne legănasem leneș și languros în porturi ospitaliere, cuprinși de freamătul germinativ venind din stele, din adâncul pământului și din ocean.

Ne-a străbătut un adânc fior de regret și dureroasa premoniție că am rămas singuri, că nu vom mai avea niciodată un credincios însoțitor geamăn, că pașii ni se vor afunda tot mai mult în deșertul solitudinii, cea care avea să sfârșească prin a ne înghiți.

Dar toate acestea se plăsmuiau doar în vis.

INVAZIA

Ne aflam într-o odaie goală și întunecoasă, de proporții neobișnuite pentru o casă de locuit. Cercetam pereții vechi, vopsiți în albastru, scândurile tocite și scâlciate ale dușumelei și sumbrul tavan de lemn, cu enorme bârne transversale înnegrite de vreme – poate și de fum, fiindcă într-un colț se afla soba de teracotă scâlciată, parcă prăbușită în sine, plină de zorzoane ce se terminau cu un fel de coroană regală. Ferestrele dinspre stradă (nu știu dacă ne aflam în oraș sau în vreun sat de munte) erau ciudat de înalte și îngrozitor de murdare, astfel că nu puteam distinge mai nimic din exteriorul clădirii. După unele indicii, pe care nu le mai rețin, reieșea cumva că ne aflăm în anotimpul rece, la începutul sau la sfârșitul iernii. De altfel și aerul din încăpere era înghețat, dar asta se putea pune și pe seama vechimii casei.

La un moment dat am încetat de a mai cerceta interiorul, privirile fiindu-ne atrase de o anumită mișcare ce începea să se producă la ferestre. Pe sub tocurile de lemn aproape putrezite, cu vopseaua căzută sau ștearsă, au apărut deodată dâre lungi și subțiri, o scurgere tremurândă, firavă și timidă. Încet-încet s-a precizat și culoarea, și aceasta ne-a uimit cel mai mult – era roșie ca sângele. Ne uitam înmărmuriți: ferestrele plângeau cu sânge? Ce naiba, de așa ceva nu mai auzisem, plâng icoane, picturi murale, unele sculpturi religioase, dar ferestrele unei

case vechi de țară? Dârele deveneau mai pronunțate și, parcă, vii. Ne făcea impresia că sunt limbi, limbi de șerpi poate, încercând să lingă ceva, vreo secreție a zidurilor. Din când în când limbile se retrăgeau, nu dispăreau cu totul, parcă se jucau. Nu ne mai speria, ci începea să ne amuze acest joc, și eram curioși să vedem până unde va merge.

Apoi deodată dârele s-au înmulțit, au devenit mai ferme, mai persistente și au început să se reverse pe zid, către pardoseală, ca o peliculă de cerneală roșie, de vopsea proaspătă ce ar fi încercat să înviorează atmosfera din interiorul rece și ostil. În acest crescendo al fenomenului, a mai apărut și un geamăt. Mai degrabă un fâșâit de frunze uscate peste care călca cineva. Zgomotul venea de afară, dar se amplifica înăuntru, umplând încăperea de ceva amenințător. Apoi am văzut cum dârele, sau limbi, ce erau, se lipesc de zid și de scânduri, pătrund în ele și dau naștere unor trosnete.

— Foc! a exclamat cineva cu o voce gâtuită, și toți am tresărit, căci parcă ne-a căzut o pânză de pe ochi. Erau cu adevărat limbi de foc. Pătrundeau acum impetuos pe sub tocurile ferestrelor, năpustindu-se înăuntru și întinzându-se, hotărâte să devoreze. Ne îngrămădeam spre ușă, în timp ce focul se târa ca o turmă de reptile, înmulțindu-se din sine, ridicând capete cu chipuri schimonosite, cu ochi scăpărători, diabolici, cu guri de răpitoare fioroase.

M-am pomenit cu una din aceste târâtoare apocaliptice încolăcită în jurul gâtului, și când mi-am dus mâna să o smulg, mi-am înfipt unghiile în piele și usturimea m-a trezit.

ISTORIE

După ce vizitasem o cetate veche datând de pe la anul 1000, la un timp greu de precizat după aceea, am visat așa:

Urcam pe un deal înalt, unic străjer al câmpiei adânci, întinse, într-un orizont de foarte mare amplitudine. Ne-am uitat la inscripțiile de pe porțile cetății, cu datele istorice principale, și am pornit să înfruntăm valul mătăhălos prin care se termina mamelonul geologic al ținutului. Aici fusese ridicată cetatea unor gotici veniți din Sfântul imperiu roman de națiune germană. Mă gândeam la enorma vânzoleală etnică ce a bântuit Europa după căderea Imperiului Roman, în special până la începutul celui de-al doilea mileniu al erei noastre, și care face ca definirea neamurilor trăitoare pe acest continent să fie destul de aproximativă.

Am intrat în cetate, unde ne vedeam înconjurați nu numai de ziduri groase, de porți masive din lemn ferecat, deschise acum, ci și aievea, de oameni și de cai înzăuați, de coifuri, platoșe, săbii, frâie, zăbale, scări de fier. De fier! Totul de fier greu, anevoie de mânuit. Armele și uniformele acelea oștenii de azi nu le-ar mai putea purta, nici ține în mână. Zgomote de copite lovite de piatră, de fier lovit de fier, nechezături și strigăte stridente, aspre. Oameni vorbind ca și animalele, slobozind exclamații poruncitoare, comunicând mai mult cu zidurile decât între ei. Apoi corbi, vulturi pe deasupra și tăcerea

înaltului cer, tot pietros, matahală de aer apărându-l parcă pe Dumnezeu.

Cuib rece de oameni ai fierului, de oameni de fier. Peșteră de piatră strânsă în bare groase de fier. Oameni purtând fierul la oblânc, dormind pe fier. Mâncând fierul. Pe la ferestre – un fel de găuri pătrate ferecate și ele în zăbrele ruginite –, prințese hieratice, înalte și osoase, purtând în mâini gherghefuri sau stofe cu fir de argint, brodând dantele de un alb murdar.

Fiindcă ușile erau deschise, am urcat pe scări înguste, aproape inaccesibile, în câteva odăi locuite, dar goale, cu un obiect sau două, simple, de mobilier, cu paturi mari, înalte, sub baldachin, tari și ele ca piatra, pe care pernele păreau bucăți de rocă, iar așternuturile scoarțe rugoase de copaci sălbatici.

— Ce sentimente umane domină aici? l-am întrebat pe un margraf ce ne însoțea, trimis de prinț nu numai să ne călăuzească, ci și să ne apere.

— Eroismul și devotamentul, mi-a răspuns morocănos.

— Dar sub atâtea zale de fier, cu atâtea săbii și topoare, sub piatra strivitoare, sub lemnăria ferecată, în odăile goale, în paturile ca altarele de zid? În umbra umedă, în frigul ancestral, sub cerul plin de corbi, de care ochii se rănesc privindu-l? În această colivie înghețată, unde se poate naște sentimentul iubirii?

— În eroism și în devotament, răspundea invariabil margraful.

— Din frica închistată, ca niște buboaie pe carnea și în sufletul oștenilor, ce sentiment se naște? Nu frica? Frica de tăișul sabiei, de muchia toporului, de ghiulele, de focul pus de dușman? Bărbații poartă, sub platoșele de fier, răni prost cicatrizate, abia mai rămânând loc pentru noi crestături. Grumazurile stau gata să fie retezate. Femeile, sub părul lung, bălai, poartă în cranii cadavrele părinților și fraților. În inimile

lor de văduve sau neveste uitate, e tăcerea nopților de veghe când dușmanul bufnește pe ușile înguste pentru a le silui, spărgând centurile de castitate, despletindu-le însângerate. Și acolo se mai naște iubirea? îl somam pe margraf. El refuza să continue acest dialog. Nu numai inima acestor oameni era încremenită în frig și frică, toată carnea lor – carne de tun, carne de sabie – înghețase.

— Acești oameni, continuam să scormonesc, mai cunosc măcar cuvintele? Mai știu să cânte? Mai păstrează vreun instrument de coarde?

Margraful mă privea dușmănos, căci aduceam ofense impardonabile nu numai acestor oșteni de graniță, ci însuși gloriosului an 1000, pe care nu de mult îl celebraseră cu fastul lor rece, de fier.

— Cum bat inimile oamenilor de fier, domnule margraf? Și ale spectralelor femei blonde? În galopul groazei, tinzând să părăsească aceste trupuri? Margraful scutura din cap, găsind că toate acestea sunt scorneli ale vizitatorilor străini, îmbibați de alte credințe.

— La ce se pot încălzi acești oameni? La flacăra neagră, de gheață, a fricii? La flacăra albă, a alcoolului (știam că au sute de butoaie cu rachiu în beciurile cetății)? La flacăra roșie a urii și setei de sânge?

Până să mai primesc vreun răspuns, care și așa nu venea, cetatea s-a surpat. Ca la schimbarea unor panouri de decor. În fața noastră s-au gheboșat, într-o dezordonată aglomerare, resturi cariate, ziduri măcinate de intemperii, vestigii placide.

Pe cer treceau acum stoluri de avioane cu fuselaje fumegânde, ca țevile de mitralieră care tocmai trăseseră.

M-am zbătut să ies din somn, înspăimântat, să verific unde mă aflu între cele două epoci.

VEȘNICIA

— Mergem la „pomul lăudat!“, spunea cineva, într-un dialog nu prea discret.

— Ce avem să vedem acolo? se auzea întrebând altcineva, din fundul autobuzului. Câțiva au râs, iar unul mai hâtru a răspuns în zeflemea:

— Auzi, că Veșnicia!

Autobuzul rula silențios pe șoseaua impecabilă, din ce în ce mai sinuoasă, legănându-ne imperceptibil, ca pe niște prunci ce au început să se scufunde în somn. Traversam valurile de podiș ale sudului Transilvaniei, din ce în ce mai ample, mai golașe, mai pustii, încetinind doar prin localitățile rurale aflate la mari distanțe una de alta. Ne-am trezit din ațipeala plăcută, ce se prelungise binișor, după cum arăta ceasul, pe un drum lateral, căscând ochii pe ferestre la casele săsești închise în vechiul lor ermetism teuton. Am fost depuși la pensiunea recomandată pe internet pentru condiții excepționale de petrecere a sfârșitului de săptămână. Ne-am dus bagajele în niște case țărănești seculare, mascate de solide ziduri împrejmuitoare după care te simți la adăpost de orice istorie.

Am mâncat la cină cârnați, cam scofâlciți, cu un vag mucegai pe deasupra, prăjiți într-o abundentă baie de untură, după care, sub pretextul că suntem obosiți de drum, am fost îndemnați să ne retragem. Ne-am scufundat cu toții în noaptea

săsesc-transilvană, în care aveam să visez chiar Veșnicia – cum ne avertizase un companion în autobuz.

A fost astfel:

„Un rege, sau poate doar prinț, saxon, urmat de gloata curtenilor, hăituia printre dealurile transilvane o turmă de cerbi cu coarnele în voaltă, ca niște crengi de stejari. Prințului i se adusese la cunoștință că cerbii îi aparțin lui Ștefan Vodă, dar nu ținuse seama, pretinzând că el are drepturi mai vechi aici, încă de pe vremea dacilor, mai precis a lui Zamolxe cu care, de altfel, prin niște străbuni de-ai săi, se și înrudea. Scosese și un zapis prin care se certificau proprietățile deținute în acest colț de țară, inclusiv faptul că populația săsească (tot saxonă și ea) îi aparținea.

Fusesem inclus în suita vânătorilor și goneam călare, alături de ceilalți, urmărind falnicele capete încoronate ale pădurii, cu urechea pâlnie spre goarna pădurarilor ce părea să se îndepărteze tot mai mult. La un moment dat ne-am oprit, căci ni s-a anunțat dispariția cerbilor. Intraseră într-o altă pădure, cea de argint, pe un tărâm unde suflarea omului îngheța instantaneu. Prințul s-a consolat repede după această pierdere, fiindcă la intervenția vrăjitorului său – un fel de Merlin al regelui Arthur – a apărut acolo cunoscutul restaurant din piața veche a Sighișoarei, unde se servește în orice zi, la cerere, carne de cerb perfect fezandată.

În timp ce ne ospătam, s-a produs și o dizeuză necunoscută, despre care se spunea că administrează proprietățile transilvane ale prințului și îi e parteneră la regale petreceri intime. Apoi s-au stins luminile, ne-am îmbarcat într-un autobuz și fiecare a fost depus într-o casă săsească părăsită, anume rezervată.

Un crainic ne-a adus la cunoștință că a doua zi dimineață suntem invitați să vizităm ferma prințului, numită „Veșnicia“.

Îmi aminteam că cineva îmi vorbise de așa ceva, dar nu-mi venise să cred, taxasem spusele aceluia drept glumă. Cineva mi-a șoptit că acolo o să ne primească însuși Zamolxe, unchiul prințului, venit special pentru a-i întări zapisul.

Probabil că, în timp ce dormeam, cineva ne-a urcat în autobuz, căci ne-am trezit în plină veșnicie. Nu era Zamolxe de față, nici supușii sași ai prințului, dar veșnicia se lăfăia acolo în voie. Dealurile transilvane ușor înverzite de aerul primăverii sclipeau în bătaia soarelui ca un ocean de proporții cosmice somnolent, legănat în valsul sferelor. Într-adevăr, se părea că Veșnicia poposește din când în când acolo, ca să-și petreacă propriul weekend și noi o surprinsesem într-un asemenea moment fast, de frumoasă intimitate cu străvechea lume a plugarilor carpatini.

— Dar unde e ferma prințului? a întrebat un curios. Curteanul de față ne-a arătat dealurile.

— Iată! a spus. Iar aici nu mai are nimeni voie acum să plugărească.

— Dar Veșnicia venea și înainte, pe când dealurile dădeau rod, când țăranii arau pământul pe pantă de nivel. Nu, personajul ne asigura că e mai bine așa. Prințul nu poate risca. Ce s-ar alege din proprietățile sale fără această virtute? Și nu numai plugarii, nici vizitatorii obișnuiți nu vor mai avea acces.

— Vă închipuiți, ne luă el la rost, că Veșnicia e așa, o marfă de Obor, pentru orice amărât? Sau un spectacol de panoramă, pentru vulg? Din motivele arătate, Veșnicia trebuie menajată. Dacă n-ar mai veni ea, aceste dealuri, în sine banale, n-ar mai valora nimic.

— Suntem deci printre ultimii beneficiari ai mărinimiei prințului? a mai întrebat un turist.

— Da. Și acum e mai bine să plecați, a fost răspunsul. O să vă zdruncine ceva autobuzul, până la șosea, poate veți avea și

pană. În final veți fi însă mulțumiți. Drum bun!

M-am trezit chiar în timp ce ne hurduca măgăoaia aceea, de ne ieșeau mațele pe gură. Mă întorceam din weekend cu o mare nevoie de somn.

CĂLĂTORIA

Eram în mijlocul pajiștei de la poalele unui deal, și valea se întindea departe, necuprinsă și sclipitoare ca un ocean verde, împânzită de flori de câmp. Florile, pietre prețioase legănătoare, ierburile de mătase subțire, ori pitice, de ceară, mă înconjurau, suprasaturând aerul de miresme. Aspiram cu nesaț și îmi împrăștiam privirile încântate pe luciul nesfârșitului mozaic. Și n-aș mai fi plecat, deși nu îndrăzneam să mă așez pentru odihnă căci nu era aici loc de lenevire, dar nici să umblu, ca să clintesc marea armonie. Și atunci a intervenit vocea, dar nu sonor (se sfia și ea poate să altereze puritatea liniștii supraastrale), ci ca un gând, e drept, mai impetuos ca celelalte. „Ai încremenit aici, mi se spunea, te-ai îmbătat de miresme și ți-ai lipit ochii de culori. Nu vezi că pe-aici n-a călcat picior de om și nu trăiesc nici păsări, nici animale? Ți-ar plăcea să fii omul florilor? Nu există asemenea om. Pleacă în vale, unde trăiesc muritorii. Ascultă-i și apoi pierde-te printre ei. Nu printre flori. Hai!“

M-am înfricoșat. Eram gonit din acest rai și nu simțeam nevoia să-mi explic de ce, să înțeleg sensul ordinului. Îmi era de-ajuns să aflu drumul; undeva, într-un colț al minții, începuse să clocească ideea că m-am rătăcit, că am ajuns acolo din greșeală, că am rămas fără călăuză și fără busolă. M-am pus pe mers cu zel, așezându-mă la drum fără să mai cercetez cu luare-

aminte împrejurimile, florile înregistrându-le doar cu coada ochiului, cu un ușor surâs reținut, de scuză, ce conținea și promisiunea revenirii la ele altădată, într-un moment mai propice.

După un timp n-am mai simțit sub picioare iarba moale, alunecoasă, ci piatră. M-am uitat bine pe ce calc: erau rămășițele unor munți străvechi, tociți, o rădăcină a măselelor lumii de altădată, lume care pierise fiindcă n-a mai avut cu ce roade. În clipa aceea am auzit pentru prima dată zgomot de voci omenești. Una din ele era furioasă, răzvrătită și ultimativă. Cealaltă, mai moale, mai blândă se vedea că nu poate prididi, și părea mereu gata să cedeze. Apropiindu-mă, am deslușit dialogul.

— Ai furat toată dragostea tatălui, striga acuzatorul. Te lingușești pe lângă el. Pândești să vezi ce-i produce plăcere și numai aia faci. Mă pui în umbră, lăsându-l să creadă că sunt și nevolnic și neiubitor. Astfel că doar jertfa ta o primește, iar ofrandele mele le respinge, pe toate. Celălalt dădea și el să spună ceva, dar vocea i se stingea brusc, de parcă se îneca. Apoi i-am și văzut. Unul se prăbușea la pământ, probabil cel învinovățit, iar celălalt se îndepărta cu pași mari și repezi. „N-or fi Cain și Abel? m-am îngrozit. Dar legenda datează din alte vremuri, ce să caute ei acum, aici? Nu, niște urmași de-ai lor trebuie să fie, și păcatul ancestral, răul primordial sunt reluate“. Am vrut să-l cercetez pe cel căzut, dar el stătea nemișcat într-o baie de sânge, cu un cuțit mare înfipt în inimă. „Vasăzică tot așa se termina frăția?“ m-am cutremurat. Ceva, ca o pală de vânt, m-a împins înainte, în drumul meu.

Am mers așa, frământat și înnegurat, până mi-am simțit încălțările afundate în nisip. Eram în deșert, pasă-mi-te. Și era vipie mare și soarele ardea ca un munte de jeratic. Și aici mi-a ajuns la ureche zvon de voci omenești încăierate. Și aici doi

oameni se certau. Am înțeles repede că un fiu îi făcea reproșuri tatălui său. Cel cu vocea mai crudă, mai schimbătoare, pițigăindu-se neplăcut la acute, era, fără îndoială, fiul, iar celălalt tatăl, dar odrasla se ferea să-i spună așa. Despre ce era vorba? Despre cum fusese fiul crescut. „Mi-ai făcut un infern din copilărie și adolescență“, zicea progenitura. „De ce? întreba dezarmat, parcă, tatăl. N-ai avut ce mânca? Unde dormi? Cu ce te îmbrăca? Nu te-ai putut duce la școală? Ai fost batjocorit, bătut?. Eu am cunoscut multe din acestea, dar n-am învinovățit pe nimeni.“ „Mi-ai răpit libertatea, replica fiul cu o voce crispată de ură. Nu m-am distrat cum se cuvenea în tinerețea mea.“ „Spune-mi, de la ce te-am oprit?“ „Aha, râdea fals, caustic, celălalt. Ai fost pervers. M-ai educat așa ca eu singur să resping bucuriile tinereții, ceea ce e și mai rău decât dacă mi le-ai fi interzis tu.“ Am continuat în sinea mea dialogul dintre cei doi, punând în gura lor, în special în a tatălui, argumentele mele.

Am ieșit din deșertul de nisip, și am dat de pământ muncit de om. Bulgării proaspăt arați mi se lipeau de încălțări, îngreunându-mi mersul, dar pământul revărsa o boare de aluat generos, unul cu o mare putere germinativă, din care iese, sub mâna omului, hrana mulțimilor ce au împânzit pământul. Dar și aici, de sub un copac înalt și stufos, ce răcorea pământul cu umbra lui deasă, răzbăteau două voci învrăjbite, ce se împungeau. Am înțeles imediat că în cazul de față e vorba de dialog între un bărbat și o femeie, iar vocea ascuțită și acaparatoare era a ei. El vorbea puțin, rar, oarecum fără suflu, sunetele ieșind ca dintr-un piept trudit, cu vlaga stoarsă. Femeia vorbea repede, cu patimă și nerăbdare, încât nu puteam prinde decât cuvintele ce se repetau mai des. Acestea: „Nu-mi aduci podoabele de care au nevoie trupul meu tânăr și chipul meu frumos“. El o întreba dacă nu vede cât trudește, și că mai mult nu poate, și că trebuie să acopere toate nevoile, nu numai una…

Ea îl acuza că și-a dorit femeie frumoasă, fără să fie în stare să o mulțumească. Bărbatul răspundea cu un oftat de neputință: „Ce vrei? Să fur ca să-ți cumpăr…“ Femeia îi lua vorba din gură și țipa: „Da, da, să furi. Să faci ce-oi ști. Dacă ești bărbat. Dacă nu…“ Rezulta că altfel va suferi consecințele.

M-am grăbit să mă îndepărtez, înspăimântat de cruzimea femeii și îngrijorat de slăbiciunea – și la propriu și la figurat – a bărbatului. N-aș fi mers mai departe. Mă săturasem de atâta gâlceavă. M-aș fi vârât într-o peșteră, să mă odihnesc, să mă liniștesc. Dar n-a mai fost nevoie….

PREȚ DE O SECUNDĂ

Totul se petrecea simultan, pe mai multe scene deodată, într-un planșeu mare, fix. Ca într-un tablou cu câteva nuclee de compoziție. Sau ca în viziunea savanților astronomi de azi, cu toate timpurile (trecut, prezent, viitor) existând concomitent, și chiar cu spațiile înseși adunate ordonat într-un singur cadru. De altfel, nici nu a durat, cred, mai mult de o secundă, atât cât ochilor mei le-au trebuit să fotografieze complicata imagine. Dar neobișnuitul nu atât în această structură consta, cât în sistematizarea ei pe valori majore. Voi încerca să o redau cât voi putea mai coerent.

Prima fază: așezarea mea în cadru (nu pot spune „cadru dat“, pentru că era încă în mișcare, se organiza, folosindu-mă și pe mine în acest scop), așezare, la propriu, fiindcă m-am lăsat jos, m-am afundat în iarbă, dar instinctiv cu o anumită orientare, respectiv cu fața către ceva neobservat încă, dar bănuit a fi obiectul contemplației mele.

Sentimentul cel mare, acela de venerație, abia mi se contura. În față aveam acum, definitiv stabilit, un monument (plin de sugestii, dar inefabil aș zice, fiindcă forma era lipsită de orice didacticism imagistic), iar alături, cunoscuta instalație emanând „flacăra veșnică“. Am recunoscut totul și m-am edificat, venisem, din instinct, repet, la monumentul Eroului Necunoscut. Așezat în iarbă, cu ochii ațintiți spre monument, cu

capul înălțat și țeapăn, respiram venerația pentru marii morți, ca pe o ambrozie arsă în tipsiile mistice ale străbunilor. Cu coada ochiului am văzut cum câteva perechi mi se alăturau, dar mai obediente, rămânând în picioare discret, tăcut, în poziții timide și privind cu nesațiu. Apoi, cineva mi-a urmat exemplul, s-a așezat în iarbă aproape lipindu-se de mine. Am recunoscut în persoana sa un fost coleg de instituție, e drept, mult mai vârstnic, căruia îi purtam o amintire ambiguă și care murise de o bună bucată de timp. L-am privit în față, constatând că nu suferise schimbări. Era tăcut, ca întotdeauna, și avea aerul că noi am rămas aceiași.

Mi-am adus aminte că îmi scosesem ceasul de la mână și îl pusesem în iarbă și, ce să vezi?, tovarășul meu tocmai îl dibuise și, cu un gest abil, de profesionist, și-l vâra în buzunar (am reținut, în buzunarul de la haină, cel dinspre mine, cu care haina mea aproape se atingea). Am încremenit de uimire, apoi uimirea s-a transformat în rușine și mânie. Mă știam, în cazuri de acestea reacționam violent; oricine ar fi fost, îmi devenea automat indezirabil, și nu numai atât, dușman, îl striveam sub disprețul, ura și furia mea. De data aceasta, prima reacție, valul acela tulbure s-a topit repede și m-am surprins făcând un exercițiu psihologic ce începea cu întrebarea: „Doamne, ce s-a întâmplat cu acest om onest, sobru, ce-și asumase în viață o misiune pedagogic-educațională (făcea morală tuturor)? Bănuiesc acum că am și surâs cu oarecare înțelegere. Am renunțat la intenția, abia conturată de altfel, inițial, de a face scandal și închipuiți-vă, mi-am strecurat degetele în buzunarul lui aproape lipit de al meu și mi-am recuperat ceasul în tăcere, ba și cu o vagă senzație de culpabilitate, ca și când eu aș fi fost hoțul. În adâncul sufletului mă vedeam chiar amuzat de mica întâmplare.

Am trăit plenar, astfel, cel de-*al doilea sentiment major* ce

îmi fusese rezervat în acest vis, și anume toleranța. Nu cred să mai fi avut ocazia să gust această stare de spirit, atât de palpabil, aș zice, pe un parcurs atât de scurt și direct, și culmea, încoronată de plăcerea de a nu ține să fiu perceput ca atare de beneficiar, și nici înregistrat de martori ca să devin în ochii altora virtuos. Cum scrie la carte: să faci binele și nimeni să nu știe. Acum mă simțeam mulțumit de omul meu: venise lângă mine și îmi oferise o ocazie rară. Nu el fusese, în fond – mi-a scânteiat prin cap – omul de bine? Nu el era generosul modest, eu doar împărtășindu-mă din resturile milosârdiei sale? Oricum, mă îmbogățisem și cu această valoare morală, la care nici măcar nu râvneam.

În sfârșit, în apropierea noastră a mai descins cineva, rămânând în picioare și purtând o conversație. Un bărbat în uniformă de lucru albastră, cu o geantă atârnând pe abdomen. L-am luat drept factor poștal și mi-am adus aminte că am în buzunar o scrisoare, pe care voisem să o bag la cutia din fața poștei și uitasem (poșta fiind după datele din vis chiar la intrarea în parc). Am scos scrisoarea și am fluturat-o spre omul în costum albastru de lucru. Mă înșelasem însă, individul nu avea cu numita instituție nici în clin, nici în mânecă.

Totuși, ideea scrisorii nu-mi dădea pace și dintr-un salt am fost în picioare. Ca și când era de la sine înțeles că fostul coleg va merge cu mine, i-am întins mâna și smucindu-l, l-am ridicat. Din cauza efortului, probabil, sau a cine știe cărei alte pricini, fața omului s-a strâmbat, ca și când o mască de carton inferior s-ar fi îndoit. Ce înfiorător arăta! M-am îngrozit. Dar, ca și când asta nu ar fi fost destul, fulgerător prin fața ochilor mi-a trecut o galerie de alte chipuri distorsionate. Nasuri strâmbe, guri schimonosite, ochi dați peste cap sau bleojdiți, bărbii căzute, despicate. Viziuni de coșmar! Ce erau toate acestea? Chipuri de morți. Descompuse, desfigurate, fără liantul energetic al vieții

ce le ținuse în armonie.

Dar de ce nu puteam înțelege acest fenomen natural (dacă așa poate fi numit)? Uitasem că omul de lângă mine e totuși mort. Și că monumentul Eroului Necunoscut ascundea puhoaie de morți anonimi. Și că mă scăldam într-o lume a fantomelor. Dar în această plină confuzie am avut o revelație: m-a vizitat *încă o idee majoră*, a treia din cele pentru care fusesem dus acolo în vis. Îmi devenise clar de ce ne cutremură și ne sperie orice diformitate fizică a chipului omenesc. Pentru că aceasta ne apropie de moarte. Adică de pierderea armoniei, a echilibrului și ordinii biologice. Și pentru că, în ultimă instanță, identitatea efigiei umane reprezintă pentru noi, ființe conștiente de sine, ceva sacru.

Iată câte au încăput într-un vis de o secundă.

ÎNAINTE-MERGĂTORUL

În fața mea se afla un butoi, fără capac, venindu-mi cam până la piept, plin cu bere. Asistasem la umplerea lui din sute, dacă nu mii de cutii, desfăcute și golite de niște omuleți inconsistenți ca umbrele. De altfel, au dispărut repede, având un rol de figuranți, ca într-un spectacol de operă sclavele în trecere, depunând ceva simbolic și aneantizându-se. Acum, în jur apăruseră spectatorii, clienții mai exact, fiindcă ne aflam într-o cârciumă, într-o berărie.

Ce era cu mine în acest loc și în acest straniu context? Ei bine, eu eram persoana care, așa cum reieșea din gălăgioasa, asurzitoarea reclamă făcută de patron, și care nu se mai termina, urma să sece butoiul, să consume adică toată masa aceea enormă de bere. Se pretindea că eu mă fălisem în fața personalului berăriei cu un asemenea posibil act de eroism, angajându-mă să dau gata un butoi plin. De aceea, chipurile sacrificaseră ei sute, dacă nu mii de cutii cu selecta bere germană. Ce? Fuseseră (și mai erau încă) nebuni? Într-adevăr, berea aurie sclipea ademenitor, ridicând la suprafață o pojghiță de spumă albă imaculată. Și parcă și aerul din jurul butoiului se înmiresmase întru câtva, gâdilând nasurile și excitând papilele gustative.

Dar de ce să fiu introdus în această scenetă eu, pe care toți prietenii și cunoscuții îl știau situat la polul opus al băutorilor

de bere? Beam rar un pahar, vara, pe caniculă, când îmi era greu să consum obișnuita porție zilnică de apă. Dacă beam alcool, preferam să fie vin alb sec, ușor învechit, din care gustam întâi simplu două-trei înghițituri, după care îl îndoiam cu apă minerală rece. Cum ajunsesem acum în fantastica postură de consumator al unui butoi de bere? Probabil, ținând seama, mă gândeam, tocmai de această faimă contrară a mea. „Priviți, se citea în subtext, în fața berii noastre el nu se mai poate abține, ba e în stare să dea gata un butoi."

Spectacolul începuse, și eu intrasem în rol. Înghițisem deja câteva guri de bere, aplecându-mi mult capul în butoi, căci berea, cum am zis, îmi venea până în dreptul pieptului, când operațiunea a fost întreruptă de un roi de insecte ce se repeziseră avide să se adape din lichidul auriu și parfumat. Muște, viespi, țânțari, zburătoare atrase irezistibil de băutură, s-au înecat cât ai zice pește. Cum să beau printre cadavrele alcoolicelor insecte? Un chelner s-a repezit și a început să culeagă, cu mâinile goale, vietățile acum neînsuflețite, bălăcindu-se cu degetele lui groase, nu știu de ce roșii, prin bere. Întâmplarea mi-a întors stomacul pe dos și așa în curs de balonare după înghițiturile luate mai înainte. Patronii mă îndemnau să continui, dar, când am dat să mă conformez, o nouă formațiune zburătoare s-a abătut asupra butoiului. La rândul lui chelnerul, însărcinat cu apărarea berii, și-a reluat îndeletnicirea.

Între timp, asistența se apropiase, alcătuind un cerc strâns în jurul meu și al butoiului. Cineva poate crede că spectatorii erau animați de curiozitatea de a mă vedea la lucru, în temerara aventură. Nu, nu pe mine mă urmăreau ochii lor holbați, cu priviri fixe. Erau fascinați de abundența, nemaivăzută până atunci, a băuturii limpezi și strălucitoare ca o baltă de aur topit. Observam că fiecare din ei ar fi făcut

bucuros schimb cu mine, achitându-se cu infinit mai mult zel de glorioasa misiune. Doi-trei se îngrămădiseră în spatele chelnerului însărcinat cu ecarisajul insectar, având vădita dorință de a-i lua locul, în cazul când el n-ar mai corespunde sau ar fi solicitat în altă parte. Ce-ar fi avut ei de câștigat? Și-ar fi lins degetele măcar, gest care, repetat de nenumărate ori, ar fi echivalat cu un pahar plin. Dar ei nu-și dădeau seama, mă gândeam, că așa ceva nu poate intra în vederile patronilor, nu corespunde intereselor lor? Am avut pe loc cea mai clară confirmare a raționamentelor mele. Căci unul din impozanții proprietari ai marii berării a luat cuvântul dezvăluindu-mi, mie cel puțin, originalul, perfidul plan de desfacere a berii într-o manieră cu totul nouă, după cum se putea prevedea, de foarte mare succes.

— Onorați clienți, a început el. Să încercăm să lămurim nițel lucrurile. Onoratul nostru prieten și consumator (acesta eram eu) a făcut ce-a putut. Și cât a putut. Firește, ca niște oameni serioși, nu ne așteptam ca dânsul să soarbă tot butoiul de bere. Și a râs pițigăiat, amical, cu multă afecțiune. Dacă ar fi fost într-o formă mai bună, probabil că ar fi consumat ceva mai mult. Noi ne-am gândit însă la dumneavoastră toți, fiindcă toți sunteți prietenii și clienții noștri. Nu credeți că e mult mai plăcut, mai interesant să beți din butoi, decât din cutie? Firește, nu ne gândim să aplicați același stil, adică sorbind direct din butoi. În primul rând v-ați ciocni capetele, cine știe cu ce rezultate, ori noi nu putem pretinde așa ceva. Vă vom aduce scăunele, pe care să vă urcați, și halbe. Va bea fiecare cât va dori.

Cuvântarea a fost întreruptă de aplauze frenetice, cu atât mai mult cu cât câțiva chelneri chiar începeau să așeze scăunelele și să distribuie doritorilor halbe de mărime mijlocie. Nu existau scăunele pentru toți și nici nu încăpeau toate, deodată, în josul butoiului. Cei de statură mai înaltă nici nu

aveau nevoie de aceste prelungitoare, iar cei mai pricăjiți, obișnuiți să fie mereu ultimii, își așteptau răbdători rândul. De altfel, după ce marii însetați goliră câteva halbe pe nerăsuflate, toți își umplură vasele de sticlă și se dădură la o parte, astfel că se făcu loc destul și pentru pricăjiți. Un chelner dădea asigurări, într-un grup, că pentru ziua respectivă, cât aveau în butoi era de-ajuns. „Mâine o să avem altul“, îi liniștea el.

— Dar fără domnul înainte-mergător, nu? glumi unul din consumatori, arătând spre mine. Apoi râseră cu toții, destinși.

STEPA

Mă plimbam cu o familie necunoscută, dar agreabilă, compusă din tătic, mămică și un băiețel de trei ani. Locul de promenadă era un fel de șosea necirculată de vehicule, și care ducea la un târg, unde ne-am oprit. Întrucât era aglomerat, mămica și-a luat băiețelul în brațe și atunci acesta s-a transformat în pisic. Nu rețin chipurile companionilor mei, și nici ce era în bâlciul acela. Probabil nu ne-a încântat cine știe ce locul, fiindcă vizita a durat puțin (nu rețin ca vreunul dintre noi să fi cumpărat ceva) și ne-am continuat drumul, devenit din ce în ce mai pustiu. Când l-a pus pe propriile picioare, pisicul a devenit din nou băiețel, unul ascultător, dulce și nostim, și nu știu de ce grăbit, forțând-o pe mămica lui să iuțească pasul, astfel încât în scurt timp au luat-o cu mult înainte. Eu mergeam agale cu bărbatul acela al cărui chip nu mă interesa (de altfel nici al soției sale, doar ceva vag mi-a rămas în minte din înfățișarea copilului). La un moment dat cei doi au dispărut din raza privirilor noastre, dar constatarea nu ne-a îngrijorat, convinși că ne așteaptă pe undeva, la vreo răscruce (din când în când un drum de țară traversa șoseaua). Dând pentru prima dată atenție spațiului înconjurător, am descoperit că șoseaua străbate o stepă nemărginită, goală, fără orizont, sau unul ascuns de „apa morților“ ce plutește întotdeauna vara deasupra câmpiei. La un moment dat, tovarășul meu de drum a presupus

că pe acolo, pe la dreapta, au luat-o ai lui, deși nu exista nici măcar o cărare, doar stepă înțesată de vegetație măruntă și tare. Am dat ascultare dorinței sale și am luat-o peste câmp. Călcam greu prin iarba sârmoasă lipită de pământ, pe solul rigid, denivelat, dar cufundați în conversație, nu dădeam atenție pe unde și încotro mergem. Totuși, la un moment dat, l-am întrebat:

— Ești sigur că pe aici au luat-o?

— I-am și văzut, m-a asigurat, trebuie să dăm de ei în curând. Acum nu se mai vedea nici șoseaua, nu se vedea nicio margine a acelui tărâm, eram singuri într-un deșert plat, peste care cerul se prăvălise ca un animal mare, imaterial, și a cărui presupusă burtă fleșcăită ne acoperea, îngreunându-ne mersul. Am avut deodată senzația că stepa se clatină, ca o navă în tangaj pe un ocean în hulă de adânc. Dar nu era numai legănare, parcă se și înclina, ca atunci când nava își schimbă direcția, vrea să ocolească ceva, o zonă prea agitată sau aglomerată de vase de linie.

— Simți? l-am întrebat pe însoțitor.

— Ce? s-a mirat el.

— Cum se clatină stepa, cum se apleacă. Acum parcă a căpătat și mai multă viteză. N-am mai simțit niciodată zborul pământului prin văzduh.

— Ce zbor, domnule? și omul se uita la mine puțin îngrijorat. M-a bufnit râsul.

— Asta e bună! am exclamat. Dumneata nu știi cu ce viteză se învârtește Terra în jurul soarelui? Nu știi? Cu 1.600 de kilometri pe oră. N-am știut nici eu până de curând. Am aflat dintr-un film la „Discovery“. Uite! am tresărit speriat și totodată încântat. N-ai simțit nici acum? A fost un zvâcnet și o trepidație. Senzație de mare viteză. 1.600 de kilometri e ceva, nu? Închipuie-ți amiralul aflat la timona planetei, spintecând

valurile nemărginirii. Sau comandorul, la manșa astrului, ocolind Soarele. Și pe noi, tolăniți în șezlonguri la malul mării, privind un cer pasă-mi-te fix. Bieți pasageri „de la țară“! Ascultăm muzică și, pătrunzându-ne de noi înșine, uităm de Univers, sau el ni se pare a nu fi decât un cățeluș docil, aciuit pe lângă noi. Când muzica nu e în realitate decât armonia Universului, ce ne-a pătruns ca semn de grație. Omul a râs cu indulgență și m-a bătut amical pe umăr. Mi-a spus cu convingere:

— Să știi că stepa dă halucinații. Și mie mi s-a întâmplat. Unii văd tot felul de drăcovenii, ca în Sahara, castele, oaze. Mi-am dat seama că nu mă crede, el personal nesimțind nimic. M-a cuprins o emoție puternică, hotărându-mă în același timp să păstrez totul pentru mine. Aveam revelații, conștientizam, cu ajutorul propriilor simțuri, un fenomen fantastic. N-am avut timp să mă adâncesc în această stare, fiindcă el mi-a semnalat, cu o voce animată, aproape țipată, apariția celor doi.

— Iată-i! În sfârșit! Doamne, mă speriasem și eu. Acolo, în dreapta, mi-a călăuzit el privirea cu degetul arătător. Câți erau ei? a întrebat, și am rămas perplex, gândindu-mă la ce-mi spusese despre halucinațiile de stepă. Vedeam și eu niște mogâldețe, departe, în dreapta noastră, dar nu puteam aprecia numărul lor. Poate nu auzisem bine, cum să nu știe el că unu și cu unu fac doi? Am întețit mersul, el începând chiar să fugă. Am ajuns neobișnuit de repede. Mogâldețele s-au mărit – erau patru sau cinci – și în câteva clipe am fost în mijlocul lor. Omul meu a început să scotocească printre ei, ca atunci când scoți dintr-un sertar anumite lucruri, în speranța că pe sub ele trebuie să fie și ce cauți tu.

I-a întrebat pe oameni unde i-au pus pe ai lui, convins că nu pot fi decât aici. Aceștia, țărani după impresia mea, au rămas calmi, ba chiar au început să-l descoasă: unde i-a lăsat, cum

arătau, când i-a văzut ultima dată ș.a.m.d. Apoi au catadicsit să-și dea cu părerea. N-aveau unde să mai fie. Îi înghițise stepa, cu siguranță. Stepa absoarbe oamenii care se rătăcesc, în special femei, dar și copii. Îi înghite ca un animal flămând. Tăcut, viclean, ascuns, își deschide orificiul bucal enorm și îi înfulecă. Unul spunea că parcă a auzit și a simțit ceva în sensul acesta și, într-adevăr, nu cu mult înainte de venirea noastră. Altul adăuga că și el a remarcat un semn anume în stepă, iar un al treilea, căruia îi sunase mobilul în buzunar, a citit cu voce tare un mesaj transmis din eter: cei doi fuseseră absorbiți, dar băiețelul nu era al femeii, cum se crezuse, și nici al bărbatului de lângă mine… Se certifica, în mesaj, că băiețelul este al meu. Am vrut să protestez cu voce tare, ba să dezvălui și schimbarea băiatului în pisic, dar trecusem de-acum pe palierul de sus, cel al conștiinței.

INTERCEPTAREA

Tărășenia s-a petrecut în fața Casei Armatei, a Cercului Militar, cum i se spunea altădată. Eram pe partea opusă a Căii Victoriei, eu și prietena mea care, în vis, nu avea un chip anume și nu se chema în niciun fel. Parcă mă ținea de mână. Deodată s-a smuls și a luat-o la fugă, traversând strada cu capul întors spre mine, strigându-mi: „Trebuie să mă duc undeva și uitasem“. Tocmai atunci s-a aprins semnalul verde, lumea a năvălit și am pierdut-o din ochi. Nu prea știam ce să fac, într-o doară am trecut și eu pe partea cealaltă, luând-o spre colț. Poate mă gândeam să mă duc în Cișmigiu. M-am izbit însă nas în nas cu altă prietenă de-a mea, tot așa, fără chip și fără nume. Ne-am oprit și am stat de vorbă, trăgându-ne încet spre platforma terasei, ca să nu dea trecătorii peste noi. Mai mult ea vorbea, eu măsuram strada în sus, spre colțul de la Sărindar, unde, după un timp, pe cine văd? pe cea care abia mă părăsise. Stătea la taclale cu un bărbat. „A naibii, mi-am zis, dar m-am trezit gândind cu voce tare. A fugit de la mine și s-a dus la ăla.“ Noua prietenă n-a întrebat nimic, mi-a urmărit privirea. I-a văzut și ea pe cei doi. „A, ai fost cu ea? s-a interesat fără nicio curiozitate. S-a întâlnit cu el.“ „Îl cunoști?“ am cercetat-o. Ea a luat o expresie de lehamite și a exclamat cu un ton și mai plictisit: „Îl cunosc, dă-l încolo“. Apoi a trecut la ale ei, dar eu n-am mai ascultat-o, captivat de ce se întâmpla cu cele două

persoane. La un moment dat iar m-am auzit spunând cu voce tare: „Uite, a naibii, îi spune ăluia tot ce am discutat cu ea“. Prietena aceasta a doua s-a oprit din sporovăială și a început să examineze situația cu luare-aminte. Se uita la mine, apoi pe firul privirilor mele la cei doi. La un moment dat, tot flegmatic, dar și batjocoritor, m-a apostrofat: „Doar n-oi pretinde acum că auzi ce vorbesc ei“. „Ei, cum să aud, am replicat, nu e destul că-i văd?“ „Vezi și vorbele? a râs ea. Când le vezi? Când trec pe aicea, pe deasupra noastră?“ m-a luat în balon. M-a surprins întrebarea, mi-am luat ochii de la spectacolul ținut sub observație și am privit-o cu insistență. Ce voia să spună? Apoi am înțeles și i-am explicat zâmbindu-i calm: „Nu, de ce să aștept până ajung aici? Le receptez când sunt emise“. „Le vezi de-aici? a izbucnit ea într-un hohot de râs sincer și profund. Nu știam că ai atâta umor.“ Mie mi s-a sleit zâmbetul pe față. Nu înțelegeam de ce nu înțelege.

Dar eram sigur că eu înțeleg? Pe loc mi se păruse normal să interceptez convorbirea celor doi. Însă era normal? „Nu râde, am rugat-o. Nu ți-am explicat bine. Citesc pe buzele lor. Nu știi că și surzii pot auzi așa? Ba și unii normali. Se inițiază, se specializează.“ „Hai, îți bați joc de mine, s-a mohorât prietena. Unde ai învățat tu să citești pe buze? Doar nu te știu de azi, de ieri.“ Asta era adevărat. Am fost sincer cu ea. „Acuma pentru prima dată am reușit și eu. Și nici nu mi-am dat seama. Tu mi-ai atras atenția.“ „Măi omule, nu mai turna brașoave. Cum să citești de la… cât e până la ei? 50-60 de metri? De-abia le vezi fețele, de buze nici nu mai vorbim…“

Între timp îmi mutasem iarăși privirea pe cei doi. Citeam cu voce tare ce spuneau ei. „El consideră că nu sunt prea importante informațiile pe care i le-a furnizat, privitor la discuția avută cu mine pe stradă. De aceea a și hotărât s-o înlocuiască. Cu cine a spus? N-am reținut. Trecea cineva prin

dreptul lor. Auzi! Chiar tu ai primit sarcina s-o înlocuiești. Zice că în clipa de față ai început să faci treaba asta. Uite… arată cu degetul în direcția noastră. Știe că suntem aici, dar nu știe că și noi îi privim. Nu e amuzant?“

Voiam să văd dacă și ea, prietena aflată acum lângă mine, se distrează. Ea se făcuse lividă. Am vrut să știu dacă îi e rău. Puteau fi două cauze: fie rușinea că am surprins-o în ipostaza de spioană pe lângă mine, chiar în exercițiul funcțiunii, fie spaima că îl devoalasem pe șeful ei, interceptându-l, iar ea nu putea să-l avertizeze. A îngăimat ceva în timp ce, instinctiv, începuse să umble la mobil, ca și când ar fi avut intenția să-i transmită superiorului un semnal. Și-a vârât instrumentul înapoi, în poșetă, trăgând cu urechea la mine, fiindcă eu îmi mutasem din nou atenția asupra cuplului, și spera că voi continua să gândesc cu voce tare.

STRĂJERUL CONȘTIINȚEI

Discernământul din vise! Îmi vine să cred că în aceste reîntrupări inconștiente ale celor trăite, sau intuiri plastice a încă netrăitelor, se operează adevărata capacitate de a separa valorile morale de imitație, și mai ales de opusul lor.

Se făcea că am fost invitat la o agapă restrânsă, într-un restaurant de lux, de câțiva cunoscuți vechi, mai corect de o mărime oficială și devotații locotenenți intimi ai lui. Mi-am făcut timp și m-am dus într-acolo. Deși fusese vorba de o cină, era ora după-amiezii târzii. Pe drum, fără să deliberez, am cotit-o, și am intrat într-un fel de bodegă, vecină cu distinsul local. De ce? Nu aș fi putut să spun, dar nu-mi puneam întrebarea, și nici nu aveam senzația că ascund cine știe ce intenții.

Aici personalul mă cunoaștea, de altfel era foarte restrâns, compus din patron (care-și și servea clienții amici) și o ospătăriță veche, prietenă la cataramă cu obișnuiții cârciumioarei, printre care mă număram. M-am așezat la o mescioară cu tăblie de marmură, curată lună, lângă mine apărând din senin și prieten (prieten de pahar probabil), după care s-au înființat și cei doi pomeniți înainte. I-am pus în temă cu agapa din vecini și am rugat-o pe ospătăriță să vadă cum decurg lucrurile acolo. A acceptat, amabilă, urmând să se strecoare în marele restaurant printr-o ușă din dos, cele două localuri comunicând între ele într-un mod pe care nu simțeam

nevoia să-l aprofundez. Până la întoarcerea ei ni s-a servit ceva de băut, în pahare delicate, și am ascultat informațiile patronului despre marele concurent alăturat.

După un timp rezonabil, ospătărița s-a întors și, cu afabilitatea ei de rudă apropiată, sau camaradă veche, ne-a furnizat cele mai proaspete noutăți. Personajul numărul unu se așezase la masă împreună cu doi acoliți și se presupunea că în câteva minute se vor strânge toți invitații. Femeia aflase și meniul, unul de gradul zero, și alte câteva surprize rezervate oaspeților. În timp ce vorbea, a scos o exclamație și ne-a arătat prin vitrină un mic grup de bărbați ce tocmai urca treptele spre terasa restaurantului. I-am scrutat, și pe unul dintre nou-veniți l-am recunoscut – un fost coleg de liceu (al meu și al protagonistului agapei) pe care nu-l mai văzusem de zeci de ani (se vede treaba că schimbările produse în făptura lui într-o viață de om, trăită în totala mea ignorare, nu afectaseră cu nimic recunoașterea). Era un bărbat înalt, elegant, cu chipul omului din lumea mare, din nobilime chiar (deși colegul meu de liceu nu fusese decât fiul unui șofer de taxi). După ce și aceștia au fost înghițiți de marea sală, ne-am liniștit. Ospătărița s-a dus la treburile ei și, mai schimbând cu noi câteva cuvinte, s-a retras și patronul.

Toți știau că sunt unul din invitați, ba chiar din amicii privilegiați ai faimosului personaj ce patrona agapa, dar nimeni nu se mira că în loc să mă grăbesc spre locul întâlnirii, mă instalam tot mai temeinic (și definitiv), la măsuța cu tablie de marmură a modestei cârciumioare pentru oameni de rând. Un timp nici eu nu mi-am făcut probleme de genul acesta, ba chiar mă simțeam bine alături de tovarășul meu și mă arătam plin de veselie. Din când în când ne mai vizita ospătărița, de fiecare dată cu o mină încântată, în posesia unor noi detalii proaspete, amuzante, aduse de la fața locului. Ce reieșea din rapoartele ei?

Autoritatea tutelară și convivii așteptaseră un timp și apariția mea, închipuindu-și că am întârziat. Apoi, amfitrionul, cu un ton sever, dăduse semnalul de începere. Scosese din geanta diplomat un teanc de cărți, scrisese câteva cuvinte pe foaia de gardă a fiecăreia, și le înmânase celor prezenți cu aere marțiale. Rămăsese una, probabil cea destinată mie, pe care o aruncase la loc în diplomat și făcuse semn șefului de sală să trimită chelnerii. Ospătărița aflase că era vorba de un fel de autobiografie a șefului, lansată de curând, prima lui carte, despre care afirmase acolo că eu voi scrie o cronică în cel mai important ziar central. Atunci mi-am pus pentru prima dată întrebarea de ce m-am recuzat de la festivitatea unde mi se rezervase un rol de seamă (căci îmi trecuse și mie prin cap motivul pentru care mă invitase importantul prieten).

Din clipa aceea visul și-a schimbat turnura. Nu e vorba de apariția vreunui „vis în vis“, ci de o fractură de timp și de subiect, ce cred că oferă explicația straniei mele comportări în chestiunea agapei. În noul fragment de vis mă aflam în biroul fostului coleg, la una din proprietățile sale – o editură. Acceptase să-mi tipărească ultima carte fără nicio contribuție bănească din partea mea (în acea perioadă nu dispuneam decât de un simulacru de pensie). Însă nu se ținuse de cuvânt, nu scosese 1.000 de exemplare, cum se angajase, ci 200, și nu difuzase cartea nicăieri. În biroul lui stăteam în picioare, nervos, reproșându-i că și-a bătut joc de mine. Atunci și-a răsucit capul pe care-l ținea aplecat și m-a fixat cu ochii lui albăstrui-decolorați, holbați de-i ieșeau din orbite.

— Ai ajuns cerșetor și tot arogant ești. Crezi că eu am bani de pomeni? În loc să-mi pupi mâna, îmi faci reproșuri? Du-te dracului!

Sigur, am plecat, m-am dus nu știu unde, am umblat năuc. Într-un târziu relațiile noastre s-au reparat oarecum, am zis să

trecem cu vederea incidentul. Chiar cred că uitasem de-a binelea mojicia lui. Până m-a invitat la agapă. Am bănuit ce vrea să-mi ceară și m-am reținut să mă duc.

În realitate, sunt sigur că lucrurile nu s-au desfășurat cum au apărut în vis. Nu-mi amintesc să fi auzit vreodată atari cuvinte din gura lui Leonte (adresate mie, vreau să spun). Dar o expresie a privirii, ca cea din vis, da. Și mă bat gândurile că aceasta s-a întâmplat, într-adevăr, în împrejurările create de tipărirea cărții mele. Probabil că apoi am interpretat totul verbal, în sensul explicitat de vis.

Visul nu-ți reproduce fidel momentele de criză. Îți sugerează cumva, cu alte mijloace, esența lor. Amnezia e una din bolile conștiinței. Cecitatea e și ea, la un moment dat, o maladie a etajului lucidității. Dar visul e incoruptibil. El rămâne străjerul ființei noastre lăuntrice, vocea de sfinx, de judecător imparțial, chiar de proroc.

CULOAREA SUBTILITĂȚII

Totuși, am ajuns la concluzia că nici subconștientului nu-i este ușor să ne servească anumite dezlegări. Două nopți la rând am visat că mă chinuiesc să-mi explic enigmele victoriei – ale victoriei în general – și ale factorilor ce o condiționează. De ce apăruse în străfundurile ființei mele nevoia acelei lămuriri? Probabil determinantă a fost mirarea că într-o luptă politică pentru obținerea unui post înalt învinsese nu omul care mi se păruse dotat, ci adversarul, aflat la antipod, adică fără înzestrări. Asistam la o anomalie, și aceasta îmi zdruncina încrederea în putința promovării valorilor. S-a adăugat, fără nicio legătură aparentă cu întâmplarea respectivă, un cutremur de intensitate medie, care a panicat totuși populația într-un grad înalt. Mi-am pus atunci chestiunea forțelor naturii, a posibilității omului de a le clasifica și de a se apăra de ele (sau măcar de a le ține piept moralmente). Nu știu cum s-au combinat cele două teme impuse spiritului meu concomitent, și cum mi-au mobilizat ele subconștientul ca să mă scoată din dilemă.

Ce au încercat să facă visele din cele două nopți? Nu au abordat frontal chestiunile, ceea ce nu mă miră, fiindcă subconștientul lucrează prin simboluri, nu prin analize sau demonstrații didactice. Așa a procedat și de data aceasta. În vise mi s-a oferit un tabel al culorilor și semnificațiilor lor din

punctul de vedere al ideii de perfecțiune, al forței și subtilității. Am dedus că vrea să mi se indice, într-un fel foarte contorsionat, care ar fi calitatea principală a celui căruia i se cuvine victoria.

Prin urmare, după ce ar trebui să te ghidezi când cauți acea calitate. Se caracterizau culorile. Albul era cotat ca simbol al curățeniei, oferind emblema feșelor, a halatului medicilor, a scutecelor pruncului ori a rochiei de mireasă (ultima, mă gândeam, ar putea sugera onorabilitatea intențiilor, pentru că, altfel, analogia mi se părea forțată). Negrul era culoarea solemnității, cu deosebire a celei funerare. Ambele au pregnanță, dar nu marchează nici forță, nici rafinament. Tot atât de pregnant, se spunea, este roșul, dar el sugerează un exces: de furie, cruzime, patimă, respectiv un indicativ al fierberii sângelui. Toate celelalte culori, cu excepția portocaliului, erau cotate ca expresii ale normalității naturii în diferitele ei ipostaze, fiecare simbolizând o fațetă, nu mai mult.

Prin urmare, de la regulă excepta portocaliul. De ce? Ce are atât de deosebit această culoare, în afara unei oarecari stridențe? Iată ce am aflat. Portocaliul este culoarea asfințitului, adică a celei mai delicate sublimări cromatice a „regelui aștrilor“, ca și a aurorei boreale, acel fantastic joc pictural de pe bolta cerească de deasupra calotei polare. Este culoarea aurului vechi, cel mai prețios mineral, a tigrului și leului, stăpânii animalelor carnivore, a fructelor cele mai savuroase și parfumate: mango, papaia, pepenele galben, caisa etc. În ce ar consta superioritatea acestei culori? În subtilitate, în forța de atracție a rafinamentului. Cineva îmi cerea să-mi amintesc de carnea fructului acela cu boabe moi de onix, îngrămădite în delicata lui cavitate interioară, sau de parfumul cantalupului de Dobrogea, ori de zeama paradisiacă a caisei din lunca Dunării. Îmi aminteam de toate acestea, dar ca de ceva în sine, fără nicio

relevanță în afara plăcerii gustative, a senzorialității aromelor. Mă găsea pregătit să cad în admirație referirea la agonicele apusuri de câmpie, ce te învăluie în faldurile lor tragice, transformându-te într-un Hamlet languros și tolerant, refractar răzbunărilor, receptacol al milei universale. Dar și această evocare trăia în cadrul ei fix, străin de orice comparatistică. Poate aurul sau tigrul să-mi fi sugerat, unul prețiozitatea decorativă și celălalt grandoarea cruzimii sălbatice, dar ce legătură aveau cu nedumerirea mea sociologică?

Pe loc mă cucerise comparația cu elementele naturii, dar la trezire nu m-am mai simțit convins că acestea pot explicita subiectul. Și chiar dacă aș accepta că exista vreo corespondență, care ar fi aceea? Că învingătorul în alegeri era de această culoare, și poseda virtuțile enumerate, iar eu nu le văzusem? Sau, invers, că perdantul le avusese, dar degeaba, fiindcă nu produseseră niciun efect, alegătorii nedându-le nicio prețuire? Prin urmare, simbolurile etalate în vis ca virtuți umane nu produceau efect, fiindcă nu erau apreciate? Am rămas decepționat de visele mele. Dar greșeala îmi aparținea în întregime, căci aplicasem mecanic formula viselor la mărunte interese sociale, încercând să-mi explic prin intermediul lor tot felul de întâmplări ale vieții curente, în stilul în care o fac ghicitoarele.

SIRENA

Eram cu două femei: o tânără însărcinată, cu pântecul proeminent, și mama ei, nu prea în vârstă, afișând o viguroasă zestre corporală. În timpul visului nu s-a pus nicio clipă chestiunea identității lor. Încăpuserăm pe mâna unor „pirați de Dunăre“, așa îi numeam în gând. Ne luaseră bagajele, pe femei le exilaseră într-o altă insulă a fluviului, iar pe mine mă îngrămădiseră în cocioaba cea mai sordidă. După ce-și terminaseră treburile pe afară, reveniseră cu o lampă (între timp peste tot se lăsase beznă groasă). Bolta cerească nu avea acolo nici lună, nici stele, nici apa fluviului nu arunca vreun licăr. „Pirații“ erau patru: doi bărbați și două femei. Bărbații semănau între ei, aveau brațe vânjoase de parlagii și chipuri mari, de porci mistreți. Cele două femei se deosebeau radical, una era negricioasă și îndesată, plină de carne maronie, parcă afumată, în timp ce surata ei, albă ca o lebădă, suplă, etala numai forme ale grației. Cea mai vorbăreață era îndesata negricioasă; avea o gură anume făcută să emită sunete ca un fel de rotocoale de fum, cum scot fumătorii de trabucuri. Femeia mă ocăra că am adus în bagaje fleacuri fără nicio valoare. Mă asigura însă că n-o să scap așa ușor. Trebuia să scriu o scrisoare și să fac o listă de lucruri prețioase pe care să mi le trimită imediat cei din oraș, cu care se presupunea că am legătură. Ceilalți nu socoteau necesar să adauge ceva, apreciind că cele

spuse de îndesată sunt suficiente.

Plecau acum, urmând să se întoarcă spre dimineață, pentru a duce acțiunea la capăt. Puteam să ies afară, dar nu cu gândul de a fugi, fiindcă aici eram pe o insulă, de jur-împrejur nu se găsea decât apă, iar de înotat numai un nebun s-ar fi încumetat. Curentul central al fluviului te-ar fi dus direct în deltă, bineînțeles în calitate de cadavru.

Am ieșit după ei și, într-adevăr, apa vuia, neagră, furioasă. S-au urcat pe o plută și au dispărut. Repede a început să mă pătrundă frigul, și deși mi-ar fi plăcut să mai respir aerul tare, umed, și să privesc frământarea din jur, ca și văzduhul de smoală, am reintrat în cocioabă. Ridicând fitilul lămpii, am sporit lumina. Am descoperit că jumătate din spațiu era ocupat de un pat larg pe care, ce credeți, stătea tolănită „lebăda grațioasă“. Își ținea picioarele, de o frumusețe desăvârșită, într-o poziție lejeră, ce făcuse să alunece de pe ea lenjeria de noapte mătăsoasă, transparentă (când își schimbase toaleta?). Încercam să-mi stăpânesc emoția – o admirație înspăimântată – pentru a putea articula câteva cuvinte. Am întrebat, cu conștiința stupidității în care căzusem:

— N-ai plecat cu ei? A răspuns, acoperindu-și splendorile cu un gest ce spunea că nu merit privilegiul acestei priveliști:

— Erau așa de interesanți? S-a întors cu fața la perete, mâniată poate de atâta prostie.

— Nu, bineînțeles, am bălmăjit și m-am așezat pe marginea patului. Tocmai asta vreau să spun, am continuat, începând să-mi revin. Ce cauți tu printre ei?

— Nu ți-ai dat seama? Pe-aici trec bărbații de soi. Eram sigură că va apărea unul. N-am avut dreptate? M-a tras spre ea și tot decorul s-a schimbat, cocioaba transformându-se într-un somptuos alcov de curtezană bogată.

— Acum da!, am exclamat. Acum totul corespunde

momentului. Și mi-am deschis brațele pentru a mi-o însuși, dimpreună cu noua ambianță. Chiar atunci s-a deschis însă ușa și, în canatul ei, a apărut mai vechea mea prietenă, Lucia. Parcă mai erau câteva persoane pe lângă ea, dar s-au evaporat repede. Ea s-a întors agale, a traversat un culoar lung și s-a instalat într-o încăpere, tolănindu-se pe fotoliu cu aerul că știe ce urma să fac. Într-adevăr, am intrat după ea și am ocupat celălalt fotoliu. Am așteptat puțin amândoi, ca să se așeze aerul pe care-l agitasem, să se împrăștie neliniștea. Apoi, ea, cu un mare plictis disprețuitor, a întrebat clefăind parcă vorbele:

— Ei? Zi!

La rândul meu, calm, și mai ales nu clefăind cuvintele, am zis:

— Da. Vreau să spun că asta era, ce-ai văzut. Numai că n-ai intrat la timp, cum îți închipui. Trebuia să mai ai răbdare. Abia peste vreo oră ar fi fost momentul. Din cauza grabei tale am pierdut o ocazie rară. N-ai apucat să vezi cum arăta. Cât privește fondul chestiunii, pot vorbi și mult și puțin. Cum îți convine?

— Cât de mult. Dacă ai ce spune, desigur. Să batem fierul cât e cald.

— Bine, am căzut eu de acord. Așa am să fac. Despre întâmplarea de acum nu mai am ce adăuga. Te rog să crezi că nu e din partea mea sfidare sau cinism. E nota în care mai pot „cânta“ eu: sinceritatea deplină. N-a fost un accident, o greșeală, ceva „regretabil“. Descinderea ta inopinată nu mi-a provocat nici cea mai mică rușine. După mine, puțină rușine ar fi trebuit să simți tu. Eu, din câte îți amintești, n-am procedat așa, n-am intrat peste tine. Am discutat, și știi ce mi-ai răspuns, oscilând între o recunoaștere confuză și o negare ridicolă. Ei bine, Lucia, atunci s-a stricat „căruța“. Dacă ai fi fost francă, de-atunci am fi pus punct. Nu crezi că e momentul s-o facem? Vrei să ne

expunem unor situații din ce în ce mai penibile?

— Ești sincer, dar nu lucid, a replicat ea. Avea o mină calmă, de om ce-și stăpânește nu numai nervii, ci și emoțiile, sentimentele, judecățile. Eu am reflectat mai adânc decât tine. Unde greșești tu? La estimarea valorii mele. I-am văzut și eu picioarele doamnei. Pentru tine nu e suficient atât, și nu va fi niciodată. Și eu sunt frumoasă, dar alături de asta se aliniază alte calități. Sunt în stare să-mi controlez destinul feminin. Și, spre deosebire de tine, știu să cântăresc valoarea unui om. A bărbatului care-mi trebuie. Am știut ce s-a stricat atunci și am așteptat momentul în care să intervin. Din ce mi-ai spus acum am înțeles că te pripești. Vei regreta, dacă o faci. Această șansă n-o vei mai avea a doua oară. În concluzie, ce propun?

Cât timp vorbisem eu, mă uitasem pe fereastră, surprins că aici ne aflam în plină zi, în cel mai strălucitor ecleraj solar, în timp ce dincolo, în cocioabă (sau alcov, ce era), domnea bezna miezului de noapte. De când începuse să vorbească Lucia, o privisem numai pe ea, atras de chipul frumos, liniștit, de pe care dispăruse orice urmă de frivolitate. Mă frapa o pregnantă spiritualizare a chipului ei.

— Iată ce propun, o auzeam. Să facem o probă. Să-și trăiască fiecare viața separat, să zicem un an, exceptând cazul când amândoi am cere întreruperea probei, declarându-ne edificați. În această perioadă să nu facem altceva decât să ne studiem de la distanță, să culegem informații. Sau, mă rog, să procedeze fiecare cum crede de cuviință. Apoi să luăm o decizie comună. Nu aveam ce obiecții să aduc.

Când m-am trezit, primul lucru ce m-a impresionat a fost lungimea extraordinară a visului, mulțimea de întâmplări petrecute în decursul lui, ca și grija neobișnuită pentru acuratețea lingvistică a discursurilor. Altădată se făceau salturi mari în depănarea faptelor și acestea erau mai puține, mai rare,

adesea una singură, iar ideile abia mi se sugerau, nu se transformau în discursuri. De ce atâta minuțiozitate, atâta acribie și atâta suflu într-un vis? Am luat un calmant, am băut apă, am citit câteva pagini dintr-un roman, pentru a-mi spăla mintea, și m-am culcat la loc. Dimineața aveam în cap continuarea visului, și nu știu dacă produs mai demult sau chiar atunci, înainte de deșteptare. Iat-o!.

Scenele în care ne urmăream cu atenție discretă s-au succedat în vis fără continuitate, cu sincope, visul selectând numai ce era semnificativ. Astfel, ne întâlneam fie în lumea culturală, fie în mediul de afaceri, unde îmi făcuse ea intrarea. Se strecura, în toaletele ei elegante, aproape neobservată, putând s-o descopăr abia când se afla în stricta mea vecinătate și când, cu o piruetă, o evitam. O reperam din nou, mai departe, într-un grup, sau solitară. Adunam imaginile ca într-un mic depozit pentru ulterioare developări și interpretări, în care mă specializam ca un fotograf profesionist. Alteori o vedeam în localurile de seară preferate, unde venea cu câte o pereche, precum o stranie mizantropă ce nu evită lumea, dar numai lângă cupluri gata constituite, ea conservându-și individualitatea incoruptibilă. Devenea, desigur, obiectul interesului unor bărbați, care-i aduceau buchete de flori, o invitau la dans, găseau pretexte de a întârzia lângă masa ei, în picioare. Rareori accepta invitațiile la dans, probabil când cavalerii aveau un anumit ascendent social, dar atunci se comporta ca și când ar fi fost o fantomă, nu femeie în carne și oase. Vreau să spun neînsuflețită, neafectată nici de plăcerea dansului sau a contactului fizic, nici de vanitatea feminină de a se ști privită. Executa cumva o corvoadă, expunând o fizionomie ermetică, de amploiată intrată în biroul unui șef sever, și o ținută rigidă contrastând izbitor cu elasticitatea ei înnăscută. Pe mine „nu mă vedea“, chiar dacă întâmplarea mă

plasa în dreptul privirilor ei. Erau și împrejurări, mai ales din cele solemne: nunți, botezuri, înmormântări, când venea însoțită, dar niciodată de același personaj, și întotdeauna executând o partitură comportamentală schematică. Nu schimba niciun cuvânt cu acompaniatorul, se mulțumea să facă gesturile convenționale impuse de împrejurare, cu alte cuvinte să se achite de „obligații“. Apoi se confunda cu fundalurile sau dispărea, adesea fără însoțitor. Îi permitea să-și joace bine rolul și zelul bărbaților. Nu s-ar fi observat rigiditatea și răceala ei, dacă aceștia ar fi fost cât de cât mai rezervați, dar ei exultau de fericirea de a o avea la braț, de a-i face mici servicii ocazionale, de a încărca aerul cu propriile priviri focoase, sau cu semnale de presupuși posesori ai „comorii“.

În vis nu exista, firește, posibilitatea de a afla cum vede ea prezența mea în cadrul amintit, de a pătrunde în judecățile ce mi le consacra, ținând seama de mobilul studiilor noastre reciproce. Eu acumulam material bogat, ce-i construia Luciei o adevărată statuie. Una de femeie cu personalitate și reputație ireproșabilă, dorită acut, dar și respectată de bărbați, plină de mistere, inaccesibilă, rezervată cuiva anume, căruia îi vor reveni însă și dificile obligații. Visul s-a oprit tocmai când simțeam că sunt întrunite condițiile pentru o întâlnire decisivă.

Acest vis m-a obsedat câteva zile. Ba și nopțile. Când mă trezeam, fără să vreau începeam să-l redeapăn. În primul rând pentru că a fost atât de amplu – chiar cu urmare – și detaliat, dar și pentru că în centrul său s-a aflat un personaj ce nu reprezintă prototipul partenerei agreate de mine. De ce l-am aprofundat și urmărit cu atâta interes? Eu prefer femeia deschisă, veselă, camaradă, ale cărei mistere, gravitate și impetuozitate incifrată – care trebuie să existe – se relevă doar în cea mai strictă intimitate. Ce mi-a venit cu această obsesie pentru o vampă rafinată, actriță a rolurilor introvertite,

fantomă publică a feminității inabordabile, de rang mare, în același timp inconsistentă, cum stă bine unei fantome? Dacă mă felicit pentru ceva, este că n-am dus visul până la deznodământul anticipat de Lucia, adică acceptarea pretinsei fericiri oferite de sirena irezistibilelor chemări.

ÎNTUNERICUL

Nu știu dacă fuseserăm mai mulți, și ceilalți plecaseră, sau dacă venisem numai cu el și ne prinsese noaptea împreună. Era o cunoștință veche, cumva prieten, oricum om de încredere – de încredere reciprocă vreau să spun. Cu el mă simțeam în siguranță în acest oraș mare, prost luminat, ale cărui cartiere nu le cunoșteam, nebătându-le niciodată cu piciorul. Parcă intuind începutul de disconfort ce, totuși, mă cuprindea, bărbatul, afabil, m-a asigurat:

— Să nu-ți faci probleme, te duc eu, am mașina aici, la câțiva pași. Se făcea că eu locuiam în afara orașului, dar nu aveam nimic bine definit în minte în acest sens. El mi-a dat de înțeles că se va orienta, garantând că are schema rutieră clară în cap. Ne-am urcat în mașină și în scurt timp am ieșit din marea, încâlcita metropolă. Nu se profila încă nimic din ce mă interesa pe mine. Între timp a apărut ideea că de fapt m-am mutat, și că acum locuiesc în orașul meu natal. Ca atare ne-am așezat la drum pe șoseaua națională. A trecut timp. La un moment dat, omul a început să cerceteze prin parbriz împrejurimile. Reieșea că recunoaște locurile. După el, aproape ajunsesem. În scurt timp a și oprit. Acesta era, chipurile, punctul nodal, de aici, cât ai clipi, aveam să fiu la destinație. Și-a luat rămas-bun.

M-am dat jos din mașină bucuros că am încheiat escapada.

I-am mulțumit. Mi-am fluturat mâna în timp ce el întorcea și se îndepărta în viteză, luminând șoseaua în sens invers. În sfârșit, am luat contact cu mediul înconjurător. Era un câmp pustiu, scufundat în beznă, o câmpie moartă ce nu se bucura nici măcar de slabul ecleraj stelar al nopții de toamnă târzie. Stelele, micșorate, îndepărtate, alcătuiau un fel de dâre apoase de bidinea pe bolta cerească. Eram singur și fără niciun punct de orientare. De unde o scosese însoțitorul meu că aici ar fi un fel de roza vânturilor și că în doi timpi și trei mișcări voi fi acasă la mine? Mă mințise, și încă într-un mod cinic. Reproșurile la adresa lui creșteau în intensitate pe măsură ce mă cuprindea spaima în acea singurătate hidoasă, amenințătoare, lipsită de orice reper.

La un moment dat am auzit un zgomot și am perceput o mișcare. Cu sufletul la gură am dat semnal, prefăcându-mă că tușesc. Tactica a avut efect, căci destul de repede și-a făcut apariția o ființă umană. M-am manifestat cât de amical am putut, sperând că de aceasta depinde atitudinea lui față de mine. Într-adevăr, omul s-a dovedit binevoitor. Am reușit repede să obțin informațiile prime, elementare, în raport de care puteam să-mi evaluez situația. Mă aflam la o haltă a drumului de fier, marcată probabil printr-o tablă pe care noaptea o înghițise. Pe aici trecea personalul local, și acesta chiar urma să sosească dintr-o clipă în alta. Punctul terminus al liniei CFR era orașul meu natal. Cât mai era până acolo? Omul n-a putut să aproximeze mai concret decât poți deduce din expresia „e ceva drum“.

Între timp, personalul a sosit, dar nu avea compartimente cu scaune, doar două-trei vagoane de marfă în care călătorii stăteau în picioare, rezemați de pereți. N-a mai oprit până la gara cu pricina, iar pe drum, adânc preocupat, n-am mai simțit scuturăturile, zgomotele de fiare vechi și curentul rece al nopții

ce năvălea în voie în vagonul fără uși. La gară au coborât cam o duzină de oameni. Cineva mi-a explicat că până în oraș mai sunt cel puțin două ore de mers. Tinerii, spunea persoana aceea, străbat drumul cu ușurință, dar un om de vârsta mea… Încurajatoare comentarii! Până să mă dumiresc ce am de făcut, puținii călători s-au împrăștiat, făcându-se nevăzuți.

În jur – câmpia nemărginită și întunecată, pustie și ostilă, foșnetul vântului și undeva, la orizont, un părelnic abur, probabil orașul. Orașul meu natal în care, nu știu de ce, ajunsesem să locuiesc din nou. Dar aflat departe, învăluit în întuneric de nepătruns. Mă simțeam atât de deprimat, neajutorat, părăsit, încât nu mai găseam energie nici pentru a încerca să concep un plan de acțiune. Și iarăși, sub forma șansei ultime, a acelei învieri ivite când speranța se stinge, un om.

— Ce faceți? N-aveți cu ce merge în oraș? M-a luat în primire cu o vioiciune amabilă de samaritean, prieten din oficiu al tuturor năpăstuiților. Am o mașină cu șofer, drumul meu nu e spre oraș, dar putem ruga șoferul să facă o cursă în plus. Aveți cu ce plăti? Doamne! decât că n-am sărit de gâtul lui. Miracolul miracolului!

— Bineînțeles, bineînțeles, l-am asigurat. Ce om minunat sunteți! Ce suflet mare aveți! Mi se părea cam bombastic ce spun, dar eram sensibilizat la culme. L-am urmat ca pe trimisul cerului. Mi-a făcut semn să iau loc lângă șofer, în timp ce el s-a vârât în fundul automobilului. În timp ce șoferul demara, începeam să privesc decorul cu ochi noi. De ce mi se păruse sinistră blânda, odihnitoarea noastră câmpie adormită sub imensitatea boltei, sugând lumina stelelor, astfel încât constelațiile se estompau, se goleau încet-încet de semeața lor strălucire?

După un timp, bărbatul din spate, intrat într-o muțenie anulatorie, mi-a adresat cuvântul:

— Câți bani spuneți că aveți?

— 50 de lei, m-am grăbit să răspund, amintindu-mi că în portofel am și o asemenea bancnotă.

Omul a chicotit în batjocură.

— Vă arde de glumă? Cursa costă 500 de lei, la care se adaugă și taxa pentru condiția nocturnă.

— Dar n-am atât! m-am avântat cu deplină sinceritate, căci într-adevăr nu dețineam mai mult de 300 de lei.

După un timp omul a adoptat un ton mai practic.

— Dar aveți de la cine lua acolo, desigur.

— Nu știu, am replicat. Mă găseam în mare încurcătură, fiindcă nu mai fusesem în orașul natal de zeci de ani. Habar nu avusesem că m-am mutat din nou acolo. Aflasem pe drum. Cât privește rude apropiate, nici vorbă să mai am. Poate existau câteva cunoștințe, dar de unde să le iau? Nici unde aveam să înnoptez nu știam. Casa părintească fusese demolată, orașele acestea de provincie mai mici fuseseră reconstruite. Ce puteam să-i spun omului? El aștepta dezlegarea din partea mea. Nu aveam nicio dezlegare. Mă găseam într-o situație mai rea chiar decât la început, când rămăsesem părăsit prin halte și gări. Mi-a dat prin minte că omul poate nici nu mai aștepta răspuns, chibzuind când să dea lovitura. Acesta era singurul gând ce îmi mai trecea prin cap: că o să mă omoare. Întunericul se îndesise, nici nu deslușeam chipul șoferului, iar cel din fundul mașinii deja mă avertizase. De curând citisem într-un ziar că tot așa, un pasager luat noaptea într-un taxi, a fost înjunghiat, deposedat de tot ce avea și azvârlit pe câmp.

Câmpia prin care treceam se mișca, o parte aluneca în spate prin pătratul ferestrei, alta, mai îndepărtată, se rotea încet, înșurubându-se în întuneric. Ideea asasinatului căzuse pe mine ca o masă densă de nor negru. Mușchii mi se încordaseră, ceafa, șira spinării de asemenea, așteptând toate un fulger de oțel

între coaste sau o măciucă în moalele capului.

În minte mi se legau, ca niște zale într-un lanț, toate momentele principale ale acelei seri. Primul șofer, al cărui nume – descopeream acum – nici nu-l știam, lăsându-mă noaptea la o haltă nevăzută, omul care mă vârâse în marfar, acest criminal ce mă pândea din spate… Toți alcătuiau șirul funest al pieirii. Capul răului fusese așa-zisul meu prieten, iar acesta, ultimul, executorul malefic. Și marele lor complice, întunericul, bezna rece și umedă ca un mormânt. Știam că noaptea mă urmărește demult, din copilărie; de ea mă ascundeam în somn, topindu-mă în el, recăpătându-mi substanța și forma abia dimineața, în calda baie solară.

Când m-am trezit din vis nici nu mai respiram, de parcă cineva îmi ținuse capul la fundul apei cu o mână de fier, și eu epuizasem tot oxigenul din plămâni, iar venele, în compresiune, începeau să explodeze. Întotdeauna m-a consternat o intervenție de ultimă clipă, în urma căreia mi se salva viața. Nici chiar marii maeștri ai efectelor speciale, la filmele de acțiune, nu realizează o asemenea performanță a suspansului (în ciuda cunoscutului șablon al ceasului exploziv, oprit în ultimul sfert de secundă).

Dar de ce, m-am întrebat, forța ocultă, căreia cum se vedea îi stă în putere orice, nu acționează puțin mai devreme, pentru a mă exonera de tortura psihică și fiziologică? Psihică se înțelege de la sine, dar și biologică? Pentru că, visul nu este doar un ecran cinematografic pe care urmăresc, mai mult sau mai puțin încântat, cu ochii lăuntrici, fantastice aventuri trăite într-o lume paralelă. Este și un motor cu funcții fiziologice, respectiv generator de emoții (în special de spaimă, dar și de extaz, cu deosebire erotic), blocant al respirației, accelerator sau încetinitor al pulsului. El produce dezordine în circulația sangvină, precum și tensiune cerebrală, putând duce la

paralizia unor neuroni. Dacă n-ar fi așa, m-aș mai trezi din vis sufocat, cu inima bătând nebunește, mai beneficiind doar de câțiva stropi de viață? Ce este visul, dacă poate produce până și moarte? Sau, în frecvente cazuri, haos în laborioasa acțiune vitală a organismului, în ordinea biologică – la fel ca un agent malefic extern, fie el asasin cu intenție sau virus nerăpus încă de știință.

M-am liniștit târziu, pentru că întunericul dăinuia și în trezie, și continua să mă înspăimânte.

COMPETIȚIA

Prima parte a visului s-a consumat – culmea absurdității! – în zăvoiul de pe malul Dunării, iar eu mă duceam acolo nu dinspre oraș, ca de obicei, ca în singurul mod logic, ci dinspre malul celălalt, dinspre Bulgaria. Probabil mă aflam într-o barcă, într-o șalupă, dar n-am conștientizat în ce condiții mă deplasez, întreaga atenție fiindu-mi atrasă de ce se întâmpla în zăvoi și de-a lungul plajei. Erau acolo, ca de regulă duminica, trăsuri, gabriolete, corturi, biciclete, grătare învăluite în fum și, firește, locuitori și locuitoare ale orașului în costume de baie. Dar asta observam în treacăt, privirile fixându-mi-se asupra unui grup în mijlocul căruia doi inși gesticulau, agitând ceva în mâini și arătând spre un al treilea, recomandat, cum se face cu o marfă de senzație.

Ajuns la locul cu pricina mi-am dat seama că aveam de-a face cu o lansare de carte. Fără să știm când, zăvoiul se emancipase, iată, cultural, la o cotă înaltă. Dar pentru mine surpriza maximă a fost alta: vedeta literară la ordinea zilei, în acea frumoasă zi de vară. În personajul central al evenimentului l-am recunoscut, fără prea multă dificultate, în ciuda anilor de când nu ne mai văzusem, pe unul din colegii mei de școală primară (Școala primară nr. 1 a străvechii urbe dunărene), și anume T.R. Deși învățasem apoi la licee diferite, rămăsesem prieteni, el fiind un generator, unanim recunoscut

și nedezmințit toată viața, de amiciție, omul veșnic binedispus, cu glume pe buze, cu râsul gâlgâind din adânc precum un izvor de optimism, cu mâini neastâmpărate pigulindu-ți reverele hainei, aranjându-ți frizura ș.a.m.d.

De altfel, aceste virtuți s-au reconfirmat pe loc. Recunoscându-mă (și închipuindu-și probabil că am venit să-i cinstesc momentul de afirmare) și-a lăsat baltă coechipierii și a sărit să mă îmbrățișeze. M-a luat lângă el, abținându-se pentru moment să dea drumul binecunoscutei sale verve orale (agenții încercau să îl țină în frâu din priviri), mulțumindu-se să mă păstreze în apropiere.

Sosirea și primirea entuziastă a persoanei mele le dădu celor doi prezentatori un nou impuls de energie publicitară (poate doreau să mă edifice și pe mine asupra fondului chestiunii). Reieșea că e vorba de un best-seller având premiera editorială în Statele Unite, unde fostul meu coleg ocupa nu știu ce importantă slujbă. Se vehiculau cifre astronomice ale tirajelor și traducerilor în alte limbi, iar în ceea ce privește conținutul, reieșea că e vorba de o lucrare autobiografică conținând o experiență de viață cu totul ieșită din comun. Unul dintre vorbitori (se produceau când pe rând, când amândoi deodată) asemuia cartea fostului meu coleg cu un roman, tot american, scris de o femeie gunoier, și pe care chiar îl citisem. Când, oare, mă gândeam, T.R. a trăit și el prin canale, cu vagabonzi, boschetari, narcomani etc.? A fost chiar unul dintre aceștia? Și totuși, ocupă o poziție onorabilă în societate, și încă în țara cea mai puternică de pe glob. În ceea ce privește scriitura, nu știusem să se fi spus vreodată despre el, nici în școală, nici după aceea, că are talent literar. Fusese un elev silitor, și atât. Faima lui era de băiat vesel, prietenos, dar destul de superficial. Se mândrea cu aceste trăsături și nu aspira la altceva. Nici acum nu se fălea cu presupusa glorie

scriitoricească, mă privea tot timpul și râdea, ignorând râvna publicitară a agenților și curiozitatea publicului.

Această parte a visului s-a încheiat pe imaginea aglomerației din fața standului cu cărți, unde oamenii se repeziseră să cumpere opera, despre care se specificase că se găsește în „stocuri limitate“.

A doua parte a visului se înfiripă după o pauză (ca la teatru). E posibil din punct de vedere oniric? Ce-ar spune specialiștii?

De data aceasta, spectacolul se desfășura într-un interior academic, unde câțiva critici analizau best-seller-ul lui T.R. (în raport – asta pare de-a dreptul uluitor – cu nu știu ce carte de-a mea). Deci am fost ales ca reper? mă întrebam. Din cauza vechii prietenii cu gloriosul româno-american? În sfârșit, toți se simțeau datori să-i aducă elogii rotofeiului meu amic – ce nici nu eram prea sigur că se află de față. De la un punct încolo însă analiștii începură să se plaseze întâi pe o poziție chițibușară, de birocrați intelectuali, iar apoi, pe una de exigență maximă, apropiată de anularea „operei“ puse în discuție. Cum procedau? Ajungeau la o anumită pagină unde descopereau hiatusuri ale narațiunii. Atunci, în spirit comparatistic, recurgeau la cartea mea de care pomeniseră. Se duceau la pagina cu același număr și constatau că la mine desfășurarea epică e ideală.

Un timp n-au comentat, apoi au început să aprofundeze aceste diferențe, extrăgând concluzii de ordin calitativ. În prima parte a dezbaterii, pe planul principal s-a aflat T.R., eu rămânând în umbră, într-un fundal parcă mereu uitat, dar totuși prezent în mintea lor. Pe măsură ce exegeza avansa și golurile americanului se înmulțeau, cartea mea începea să ocupe locul central în discuție. Nu am reținut despre ce carte era vorba și nici ce merite anume i se găseau, vedeam doar că majoritatea cvasiacademicienilor mă preferau din toate

punctele de vedere.

Până la urmă s-a impus clar și prezența amicului, care începuse să mă tragă de mânecă. Vesel nevoie mare, uneori izbucnea în hohote de râs, înfundându-le cu un șal. La un moment dat mi-a făcut impresia că am devenit amândoi invizibili. Și analiștii păreau să ne fi uitat, concentrându-se cu tot mai multă acribie asupra textelor comparate. Până la urmă s-a emis și un fel de sentință, stabilindu-se scoaterea cărții lui T.R. din competiție. Puțin îi păsa însă celui în cauză de sentința lor, el rămânea bucuros de reînnodarea prieteniei noastre.

Chestiunea a căpătat însă deodată o turnură gravă. Juriul (așa era intitulat acum grupul analiștilor) a acuzat editura americană că tipărise o escrocherie. S-a făcut și o trimitere la femeia-gunoier, nu am reținut în ce sens, doar că opera aceleia, deși a dispărut de pe piață, pe moment și-a făcut datoria, în timp ce aceasta… Sfătuit de cei doi agenți ai săi, T.R. a cerut cuvântul. A mulțumit juriului pentru minunatul expozeu, solicitând, dacă e posibil, o stenogramă a dezbaterilor pentru a o pune la dispoziția Academiei americane. Rumoarea panicată pe care a produs-o m-a trezit.

COMUNICAREA

În orașul meu natal – de data aceasta în postura de octogenar! Spre sfârșit, oamenii sunt chemați oare către începuturile lor? Iar cele două capete ale vieții se contopesc? Căci octogenar fiind, retrăiam în vis regimul copilului. Nu știu din ce motiv, acest „copil de senectute“ trebuise să fie pedepsit și nevoit să îndeplinească o penitență. Obligația ce-i revenea era să dea de trei ori ocol catedralei, dar pe departe, pe de foarte departe. Traseul cuprindea și așa-numita „Vale a trenului“, un fel de frontieră între oraș și una din suburbii, unde cândva te pândea pericolul atacului „cuțitarilor“ – huliganii rău famatei localități rurale.

Mi-am luat inima în dinți și am intrat în joc. Cu fruntea sus am înfruntat primejdia. Din fericire, agresorii lipseau și primul ocol s-a încheiat cu succes. Am numit acesta „Turneul Victoriei“, soldat cu un sentiment de întinerire și recunoștință pentru cei ce îmi administraseră pedeapsa. Parcă îmi reveniseră energiile din vremuri apuse.

Al doilea ocol l-am făcut, totuși, într-o cadență mai moderată. Își spuneau cuvântul, chiar și în somn, atât limitele posibilităților fizice, cât și o reținere morală, o prudență tactică, ambele particulare vârstei. Există o frână în metabolismul anatomic și psihic al octogenarilor, menită să zădărnicească risipa de resurse, să permită consumul lor parcimonios. Cum

spuneam, am luat-o la pas, sprijinindu-mă în baston. Când am ajuns în „Valea trenului“, această defilare lentă mi-a cerut și mai mult curaj, fiindcă lungea timpul de expunere. Ca și când, trecând prin fața unui leu sălbatic, în loc să fugi cât te țin picioarele, iei un pas de promenadă. Mi se cuvenea o dublă apreciere, deși, trebuie să mărturisesc, de data aceasta temeritatea era mai mult de suprafață.

În sfârșit, a venit rândul celui de-al treilea ocol. Cel mai greu. Abia mă mai târam, și în plus mi s-a făcut frică. Nu mă gândeam atât la contondența propriu-zisă a unei întâlniri cu ființele acelea patibulare, cât la umilința pe care ar fi comportat-o tratamentul lor grobian. În primul rând, mă temeam de simptomatologia fiziologică. M-am văzut nevoit să înghit câteva pastile prevăzute pentru respectivele crize, nedeclanșate încă, dar posibil de anticipat. Îmi displăcea grozav mersul târșit de bătrân, dar a trebuit să recurg la acest mod de economisire a energiei. Speram să duc la bun sfârșit, oricât de precar, penitența, dar de data aceasta, în „Valea trenului“ fatalitatea s-a produs. La un colț de uliță pândea un grup de bărbați tineri îmbrăcați în flanele negre și pantaloni bățoși, țesuți în casă, înarmați cu bâte noduroase, de felul celor văzute prin caricaturile interbelice cu bătăuși electorali. M-a trecut un fior prin șira spinării, amplificat în momentul când mi-am dat seama că am fost reperat. La un gest reflex, am dat peste ceva tare în buzunar. Era un fluier de tinichea, lucru pe care n-am știut pe loc să mi-l explic, dar nici nu mai aveam timp, fiindcă electoralii postbelici m-au luat în primire. Unul, cu o lovitură de picior mi-a azvârlit cât colo bastonul, altul mi-a aruncat pălăria într-o băltoacă. Au început să râdă cu dinți mari de câini răi, și atunci mi-am adus aminte de fluier și de rostul lui în buzunarul meu. Mi-l dăduse un preot, probabil cel ce prescria penitențele, cu recomandarea ca la apariția vreunui pericol să suflu în el.

Ceea ce am și făcut, provocând uimire și oarecare reținere printre bătăuși.

Cu o viteză uimitoare, ca și când ar fi căzut din cer, s-a ivit un om în mantie neagră, slujitor al bisericii. A intrat între noi, a făcut niște semne și a spus câteva cuvinte (pe care nu le-am înțeles), în urma cărora ciomăgașii s-au făcut nevăzuți. În schimb, în jurul meu s-a adunat un sobor preoțesc și, cu un mare duh al blândeții, cel ce părea a fi șeful lor, m-a rugat să-mi fac cunoscute învățămintele.

Ca și când venisem special să fac o „comunicare", le-am vorbit despre recrudescența violenței, ca unul din cele mai mari flagele ale pretinsei omeniri civilizate. Ce face, am întrebat acuzator, biserica în fața acutizării instinctului distrugător, asasin, a urii umane, a brutalității juvenile, a ferocității adulte? De ce nu aruncă ea anatema? De ce nu blesteamă în gura mare agresivitatea, fie ea de grup sau individuală, actele de jaf, atentatele, teroarea? De ce nu deschide ochii lumii asupra noilor năvăliri barbare, ca și asupra noii dominații de tip roman? De ce tolerează bandele de măciucari ascunse pe la marginea societății?

În timp ce vorbeam, au început să bată clopotele și alt sobor, mult mai mare, în frunte cu un impunător purtător de cârjă episcopală, s-a apropiat de noi. Prin lunga și adânca „Vale a trenului", puzderie de oameni se apropia în fugă. Am amețit și m-am prăbușit.

TAPISERIA

Eram la masa mea de lucru, cu lampa aprinsă, deși ne aflam în plină zi. Au intrat două persoane – în economia visului oameni de serviciu. Mi-au adus la cunoștință că trebuie „să cobor“, căci veniseră „lucrurile“. M-am simțit deranjat, dar în același timp intrigat.

— Lucrurile? Ce lucruri? Nu intenționasem, dar am întrebat cu voce tare și unul mi-a servit câteva explicații.

— Cele solicitate oficial, de multă vreme. Vă amintiți? Chestiunea a fost definitiv tranșată juridic. Sunteți pus în posesia a ceea ce vi se cuvenea.

Am încuviințat din cap, deși nu mă simțeam nici pe departe edificat. Iar de chestia cu solicitarea nu-mi aminteam nimic. După câteva gesturi de punere în ordine a hârtiilor pe birou, am coborât (era vorba, se vede treaba, de un etaj inferior). Oamenii lucraseră, nu glumă, căci „lucrurile“ nu se aflau, cum m-aș fi putut aștepta, în baloturi, erau așezate frumos pe etajerele ce umpleau nișele aflate jur-împrejurul salonului. S-a prezentat un individ înalt, uscățiv, scorțos, foarte sigur pe el, care și-a declinat funcțiile de estet, critic de artă, evaluator cu certificat internațional, și chiar atașat al meu în calitatea pe care o aveam acum de deținător al „lucrurilor“. Mai erau prin încăperea largă, misterioasă, lângă acele enorme rafturi înfipte în pereți, câțiva indivizi aferați.

„Atașatul“ și-a început misiunea și, pe măsură ce vorbea, din nebulozitatea înconjurătoare începeau să se detașeze elementele comorii de care mi se vorbise. Omul avea la îndemână doi gealați – ai firmei transportatoare probabil – ce scoteau la iveală piesele pe care trebuia să le trec în revistă. Le întorceau pe toate fețele, ca pentru un cumpărător pretențios, chițibușar, ce vrea să știe cu de-amănuntul pe ce dă banii. Eu nu eram cumpărător, chiar dacă aș fi vrut să-mi însușesc ceva (fiindcă unele obiecte mă atrăgeau), nu aveam cu ce. Prezentatorul mă lămurise că „lucrurile“ îmi reveneau de drept. Cazul se judecase la mai multe instanțe, și până la urmă avusesem câștig de cauză. Mă felicita cu solemnitate, apreciind că prin consumarea actului de față deveneam unul din cei mai remarcabili colecționari în materie.

Nu prea mă dumiream care este această materie; din cauza surprizei – sau a nu știu cărui alt motiv – nu mă puteam concentra și nu identificam natura colecției. Mi se părea că domină aurul, prelucrat în felurite forme, când strălucitor, când mat, când plin de incrustații, când brut, primitiv, parcă venind dintr-o necunoscută Antichitate. Dimensiunile excludeau, de asemenea, orice uniformitate, pornind de la miniaturi și filigran și ajungând la întruchipări zoomorfe în mărime naturală. M-au frapat în special un păun, cu coada în voltă, bătută în nestemate albastre și verzi, și un dragon, ambele goale pe dinăuntru, executate dintr-o împletitură fină ce părea că scoate scântei. În sfârșit, erau atât de multe și diverse obiecte încât nu puteam reține decât foarte puțin. Solicitat de noi și noi explicații, uitam ce mi se spusese și ce văzusem mai înainte. Începusem chiar să mă plictisesc, gândul ducându-mă spre ce lăsasem pe masa de lucru.

La un moment dat mi-a trezit interesul o tapiserie înrămată, reprezentând un câine, în care mi s-a părut că-l recunosc pe

Patrocle, prietenul meu credincios din copilărie. M-am oprit și l-am întrebat pe atașat dacă știa când și cine a executat lucrarea, fiindcă modelul îmi este bine cunoscut. Specialistul a recunoscut că nu știe, cerând scuze. Avea o singură explicație: tapiseria nu fusese semnată și nu conținea niciun indiciu cu privire la data executării. Văzând că m-am fixat lângă ea, a încercat să mă scoată din imobilism, împingându-mă ușor, cu grație, spre celelalte nișe ale sălii.

— Dar vreau să cumpăr tabloul, am insistat. Sunteți atât de amabil să vedeți ce preț are? Atașatul a făcut un semn cuiva și acesta, după ce a răsfoit două-trei dosare, a comunicat laconic, plin de sine, fără nicio urmă de nedumerire:

— 1 leu.

Am spus că mi se pare straniu, probabil e o greșeală, și am rugat să se verifice. Totodată, i-am comunicat prezentatorului că nu mai am intenția să continui „inspecția“. Mă declaram edificat în privința „expoziției“ și ceream îngăduința să mă retrag.

— Dar trebuie să luați cunoștință de tot, și spunând aceasta avea aerul că vorbește cu un copil sau un bolnav. Va trebui să semnați, e vorba de o restituire foarte importantă.

— Ce restituire? am râs. Aceste lucruri nu mi-au aparținut niciodată. Nu vreau decât tapiseria, dar nici în cazul ei situația nu pare prea clară. Și, brusc, m-am supărat. Mai exact m-am tulburat, de așa manieră încât, dintr-odată, tot ce era adunat acolo, a dispărut din ochii mei. Țineam în mâini doar tapiseria și 1 leu, pe care i-l întindeam omului cu dosarele, de altfel singurul rămas în sala acum goală. Se vede treaba că nu prea mai realizam ce înseamnă 1 leu, căci îi spuneam funcționarului ca restul, oricât ar fi, să-l rețină „pentru deranj“.

Ieșind pe stradă, nu mai dețineam nici tabloul, iar de expoziție, sau ce fusese, uitasem cu desăvârșire. M-am trezit

amintindu-mi că Patrocle murise în accident, călcat de singurul taxi aflat pe atunci în oraș.

COMPOTUL

Când a plecat de dimineață – să nu se înțeleagă cumva că la prima oră, serviciul îi permitea să ajungă la instituție aproape de prânz, încolo – am întrebat-o ce ar vrea să mănânce la cină. Asta era întotdeauna o „problemă“, fiindcă la prânz mânca „procesate“, preparate aduse de curier de pe la bodegi vecine (tratorii italiene specializate în pizza, plăcintării arabe ori turcești) și depășea rația de calorii alocate în „dieta științifică“, iar seara ar fi preferat să găsească acasă ceva „ușor“, o aparență de cină, nu ce rămânea de la prânzul făcut de mine, nici el din cale-afară de dietetic, ca să folosesc o formulă eufemistică. A ridicat din umeri, știind că întrebarea e mai mult retorică. Totuși, a aruncat în treacăt, plecând: „Un compot mi-ar plăcea“. Îhî, îhî“, am zis, ceea ce nu însemna nici promisiune, nici negarea oricărei posibilități. Ajunsese aproape de ușă când s-a întors spre mine. „Știi tu să faci compot? Ai mai făcut vreodată?“ a întrebat, dar nu ca să se edifice, mai degrabă cu milă reținută. „N-am mai făcut, am recunoscut, dar am și eu ceva experiență de viață. Și cunoștințe, observații.“ „Bine“, s-a pus ea din nou în mișcare, cu un ultim gest de lehamite elegantă, și s-a făcut nevăzută.

La prânz nu m-am mai complicat cu cine știe ce „compoziție“, cum fac de obicei când mi se termină rezervele gătite, am spart două ouă și când se frigeau am ras peste ele

cașcaval. În schimb, am coborât la supermarket. Am găsit așa: struguri mari negri, prune, mandarine, mere, banane, mango, smochine, caise și niște felii de pere „jambon" deshidratate. M-am dus acasă, le-am spălat, le-am decojit, le-am tăiat și le-am pus la fiert. Deși era câte puțin din fiecare, a ieșit o cratiță cât toate zilele. Zeama era aromată, dar nu prea dulce, așa că la sfârșit am adăugat și câteva linguri de miere. Am atașat capacul și am scos vasul pe balcon.

Ea a venit, ca de obicei, după ce s-a înserat, în aceeași stare de totdeauna: cu un început de foame și cu groaza că dacă iar mănâncă ceva consistent, termină ziua cu un kilogram în plus. A dispărut ca de obicei, și-a făcut dușul reglementar și la sfârșit a apărut cu două borcane. Nici nu m-a mai întrebat de compot, fiind sigură că-și răcește gura degeaba, iar eu am tăcut. Și-a luat un cuțit și a scos capacul borcanului în care erau niște gogoloaie verzi. A înfipt, cu oarecare dificultate, vârful cuțitului într-una și a vârât-o în gură. A început să mestece, dar se vedea că nu are ce; nu dădea de carne, gogoloiul avea o coajă groasă și tare, și sâmburele. A scos ceea ce avea în gură, a examinat atent, apoi a aruncat în coș, scârbită la culme. „Domnule, ăștia au depășit orice limită, cu nesimțirea lor", a dat în vileag ce o frământa. „Am cumpărat compot de caise și mi-au dat zarzăre crude. Tari, ațoase, acre, făcute cu sare de lămâie, cred. Porci!" A luat borcanul desfăcut și l-a aruncat pe fereastră (fereastra fiind închisă), dar geamul nu s-a spart, a suportat lovitura ca ceva imaterial. Pe celălalt borcan l-a vârât în sacoșe, mormăind ceva din care am dedus că-l va duce înapoi Mall-ului. N-a mai scos niciun cuvânt și nici eu n-am provocat-o la vreun dialog. A pornit televizorul, fiindcă era ora telejurnalului, și s-a așezat în fotoliu. Eu m-am dus în camera de lucru să continui la corectura cărții.

A intrat la mine cam după vreo oră, cu mersul ei tiptil,

despre care spusesem odată că seamănă cu al somnambulilor. „Tu ai ceva gătit?“ a întrebat. „Nu. Ba da. Am făcut compot, cum ai cerut.“ „Și de ce...?“ a început ea o imputație, dar eu am intervenit repede. „Vrei să-l aduc?“ și am ieșit, auzind-o cum vine după mine.

Abia din clipa aceea întâmplarea a ieșit cu adevărat din real, căpătând dimensiunile visului. Modesta noastră cameră de zi se transformase între timp într-o sufragerie somptuoasă, cu mobilă florentină sculptată, cu masă de 12 persoane, cu galantare scânteietoare. Am scos un serviciu de cristal, lingurițe de argint, am adus compotul, acum într-un splendid castron, și acela de argint, și i-am umplut un bol. Privea fermecată acest ritual fastuos. Cu lingurița a început să identifice fructele, ale căror culori originale sugerau o mică grădină a raiului. A gustat, apoi a luat din fiecare, pe rând, lăsând să se reflecte pe obrajii și în ochii ei încântarea. Părea fascinată atât de gustul fructelor, cât și de ambianța feerică, de aerul sărbătoresc al serii.

După ce a golit bolul, a venit lângă mine și mi-a îmbrățișat capul, făcând din brațele ei un fel de turban, această comparație provocându-mi-o aerul ei de odaliscă gata să se prosterneze la picioarele sultanului. „Cum ai putut fi atât de romantic!, mi-a șoptit. Și atât de ingenios! Ai fantezia prinților din *O mie și una de nopți*, iar eu am fost atât de stupidă cu cruditățile mele necomestibile. Te rog să mă ierți!“ Privind-o, am constatat că ochii îi înoată în lacrimi și mi-am zis, uimit, că nu e nevoie decât de gesturi – gesturi, pur și simplu gesturi – pentru a cuceri inima femeii. Căci femeia, din copilărie și până la moarte, e însetată de gingășie, iar aceasta, ca orice splendoare, nu e decât aparență. Cu alte cuvinte, vis.

MOȘTENITORUL

Sală de Consiliu. Masă ovală. Împrejurul ei, membrii Consiliului de administrație, iar la unul din capete, Președintele. Ce căutam acolo? Stăteam între doi magnați în negru, și habar nu aveam cine m-a adus și de ce. De altfel, nu mă băga nimeni în seamă, și plictisindu-mă, încercam să dau calificative fizionomice „colegilor“. Cred că se discutau chestiuni de strategie managerială și deosebeam pe alocuri dialoguri într-un limbaj esopic, chiar încifrat, termenul venind în cazul de față nu de la cifru, ci de la cifre. Se înțelegeau între ei în jargonul miliardelor. La un moment dat s-a făcut liniște, așteptându-se, din câte îmi dădeam seama, o intervenție decisivă a Președintelui. Nici el nu vorbea însă, răsfoia hârtii cu gesturi mici, zgârcite. Apoi și-a ridicat privirea din teancul de acte și capul i s-a apropiat vertiginos de mine, ca în gros-planul unui film. Poate venise și trupul, nu știu, pe mine mă hipnotiza chipul mare, ca de bizon, închis la culoare și imobil, încremenit, de piatră sau bronz.

— Uită-te, și-a mișcat el buzele groase, pneumatice, tot zgârcit, și mi-a întins una din hârtii, rigidă ca un carton, plină de coloane și cifre, cu antet de aur în relief. Am întins mâna să iau documentul, dar el a negat din cap și mi-a indicat cu degetul butucănos un loc anume între coloane. Aplecându-mi capul să văd despre ce e vorba, mi-am izbit fruntea de alte capete. Toți

se aplecaseră cu ochii holbați asupra locului unde arăta Președintele, nevenindu-le să-și desprindă privirile de pe cifra înscrisă acolo. Avea într-adevăr multe zerouri, dar n-am fost în stare s-o citesc, însă cel mai grav era că nu știam ce să spun, fiindcă Președintele mie mi-o arătase și aștepta un răspuns. M-am uitat la chipurile adunate ciopor în jurul meu și aproape m-a speriat expresia lor, aceeași la toți, de uluială, groază, dezorientare.

— Spune, a hârâit Președintele cu voce groasă, de tinichea tare, ești de acord, ai vreo obiecție? Abia atunci au început să se îndepărteze capetele celorlalți, parcă în intenția de a-mi lăsa mie spațiu, aer, să pot vorbi.

— Eu, desigur…, am îngăimat, neștiind ce vreau să spun. Mi-a venit o idee salvatoare: Poate domnii, am zis, vor să vorbească. Am văzut cu cât interes examinau cifra.

— Asta n-are importanță, a mai hârâit Președintele. Ți-am oferit atât! Dacă ești de acord, semnează. Dacă nu… Alternativa a rămas în aer, probabil se presupunea că și pentru mine ea e clară.

N-am știut ce să mai fac, dar doi din domnii membri s-au grăbit să intervină, suprapunându-și vocile.

— El nu e obișnuit cu aceste cuantumuri. Și noi ne-am adaptat greu la început. Și oricum, nu am beneficiat de un asemenea debut. Ar fi bine, poate, să-i lăsați ceva timp. Altfel… Nici ei n-au specificat care ar fi alternativa. Omul cu cap de zimbru începuse să geamă. Îl nemulțumea acut începutul de răsturnare a schemei pe care o concepuse.

— Nu înțelegeți! mi s-a părut că țipă, deși în gama sunetelor prin care se exprima, abia era o încălzire a vocii. Vă conduc într-o junglă. Turma vreți să rămână fără?… Va fi moștenitorul. Capul, unul tot atât de mare ca al meu.

Membrii mă străpungeau cu privirile. Ce voiau să vadă?

Capul meu nu avea nici pe departe proporțiile celui de zimbru. Dar parcă începea să se clatine neîncrederea lor.

— Da? mormăiră câțiva și se vedea că întrebarea era un fel de cântar. Puneau pe balanță cele două capete.

Mă uitam spre ușă, fiindcă vedeam că nu pot scăpa decât prin fugă. Dar la ușă apăruseră doi pistolari cu colturi mari la brâu. Dacă aș sări pe fereastră, m-ar prinde cineva? mă gândeam. Mai bine ar fi printr-un chepeng, și cercetam sub picioare, știind din cărți polițiste că managerii au așa ceva. Pipăind, mi s-a părut că am găsit ce căutam și am alunecat după scaun, sub masă. Acolo nu erau pistolari, doar câțiva copii cu mingea, și am alergat spre ei.

ÎNTRERUPEREA

Intrasem într-o prăvălie de cartier. Sau de sat. Erau de toate pe rafturi, pentru mica lume a acelei comunități, dar privirile mi s-au oprit la galantarul cu struguri. Ciorchinii prichindei, cu boabe înghesuite unul în altul, bătuți, nu prea te îndemnau. Așa distrofici, puteau fi degenerați sau făcuți în glumă, miniaturizând caricatural ideea de fruct magic. De altfel, nu vindea nimeni și, în timp ce mă învârteam singur pe acolo, nehotărât, o voce de femeie m-a invitat „dincolo“, sugerând că în acel compartiment voi găsi ce caut. Am ieșit și am reintrat pe o ușă alăturată. Și aici m-am dus direct la galantarul cu struguri, unde mi s-a înfățișat o adevărată orgie imagistică. Se revărsau pe tipsii ciorchini gigantici, cred că de două kilograme unul, cu boabe rotunde mari, pe o parte de culoarea aurului vechi, pe alta galbeni ca lămâia, cu pielița subțire, strălucitoare, translucidă, prin care se puteau ghici carnea suavă a fructului și sâmburii de culoarea fildeșului, ca niște mici colți de rozător ascunși. Ceva mai reușit nu puteam găsi. Chiar am întins mâna să ridic unul, pentru a-l admira în aer, în toată splendoarea lui de giuvaer rămas, poate, de la regii asiro-caldeeni. Mi-am retras-o însă, fiindcă totuși nu aur sau pietre scumpe venisem să cumpăr, ci fructul fermecat din care se extrage licoarea vrăjitorească, băutura poeziei, dragostei, exultației, ca și a melancoliei în care se ascunde regretul clipelor mari. Mi-am

tras mâna înapoi, șovăind ca și dincolo, unde mă decepționase umila modestie a ciorchinilor. Vocea care mă îndemnase să vin, acum abia perceptibilă, mă ironiza printr-un ușor râs condescendent.

În galantar se petrecea însă ceva: un fel de dezmembrare sau descleiere a geamurilor, deodată lățite, dilatate și foarte, foarte mult adâncite, astfel că, prin ele m-am simțit depus, ca un fulg, pe versantul vast al unui deal acoperit de vii până în pierduta câmpie de la poale.

Mă plimbam printre rânduri, uimit și întristat, căci lipseau sufletele vii. Sub frunze, mai ales la baza vițelor, vedeam (sau doar ghiceam) micii ciorchini-purceluși, grăsuți, ghiftuiți de laptele pământului și al soarelui, dormitând în căldura blândă a zilei de toamnă. Apoi am văzut jos, în vale, trei care cu jgheaburi de lemn pentru cules, trase de boi mari, galbeni, somnolând și ei în jugul la care trăgeau. Pe loitre se sprijineau, îndoite de mijloc, femei tinere învăluite în lumină și revărsând lumină, iar dintre vițe s-au ridicat, ca artificiile neașteptate ale unei zile neînscrise între sărbători, chiote ațâțate. Se jucau probabil băieții cu fetele, în timp ce despovărau via de rod, redând-o tăcerii regeneratoare de dinaintea intrării în noul ciclu fertil. Coborând, am găsit pe jos frunzele arse de rugina toamnei și, pe ele, ca mici pânzuieli de mort, plasele albe ale păianjenilor, părăsite. Apoi bobițe de struguri căzute, ca de pe jucării, și în sfârșit, dâra mustului picurat din jgheaburile clătinate de boi. Oamenii stăteau ciuciți la baza vițelor și umpleau gălețile. Nu m-am oprit, deoarece aflasem, nu știu pe ce cale, că sunt invitat la cramă pentru degustare și apoi la prânzul dedicat sărbătorii culesului.

În sala subterană unde era depozitat vinul, invitații, în picioare, își plimbau privirile pe deasupra butoaielor, căci acolo se producea, ca un zburător de circ, însăși proprietara viilor

prin care trecusem. O femeie de vârstă avansată – se spunea că e trecută de 80 de ani –, îmbrăcată într-un costum negru, ca al scufundătorilor, slabă, cocârjată, dar uluitor de sprintenă, trecea ca un arlechin de pe un boloboc pe altul, ciocănea lemnul cu degetul îndoit, vâra tâlvul prin orificiile de deasupra, umplea pahare și le arunca grațios spre degustători, debitând un lung, fluid poem enologic. Nu-mi mai amintesc dacă am încercat vinul, știu că țineam o cupă în mână, dar șarpele acela aerian, încălecat pe marile vase de lemn, aproape mă scosese din tema întrunirii, făcându-mă să asociez încăperea subterană cu Voronețul, de pe pereții căruia un demon a coborât pentru a ne atrage în maleficul său imperiu. Ce voia să ne spună bătrâna uscată, contorsionată, care parcă-l avea pe diavol în ea? Tot ce știam deja, ce se spusese mereu de-a lungul timpului despre vin. De ce? Așa, gratuit, cum e arta însăși, pe care o scălâmbăia.

Apoi totul s-a topit ca un vis în alt vis. Păstram paharul în mână și ciocneam, în cinstea nu știu cui, la o masă împărătească. Bătrâna patroană nu mai era, doar oameni între două vârste, și în dreptul fiecărui comesean câte 5-6 pahare umplute pe jumătate. Un fel de majordom a anunțat protocolul. Nu mai rețin ordinea pe care a indicat-o, dar unul din pahare conținea, după spusele lui, jubilația bahică, altul furia, încă unul criza erotică, într-unul se găsea delirul (verbozitatea fără șir) și în sfârșit, nu știu de ce la urmă, crima alcoolică. Câțiva râdeau amuzați, unii priveau cu îngrijorare bateriile de cupe cu licori pure, ademenitoare. Erau și din cei ce se instalau mai bine în scaune, ca spectatorii la o gală artistică pentru care au cumpărat bilet scump. Am văzut apoi comeseni punând discret șervetul alb pe masă și fofilându-se cu gesturi ambigue în afara perimetrului festiv în curs de a se transforma în ceva grav și morbid.

Eu însumi…

Dar mai departe, spre marele meu regret nu știu, căci visul s-a tăiat aici.

OBSTACOLUL

Ea – nu știu cine era, dar în vis o cunoșteam – se oferise să mă ajute. Descosând-o asupra mijloacelor de care dispune, îmi numise o editură unde cunoștea pe cineva, de fapt pe mai mulți, fiindcă, pretindea, lucrase pe vremuri acolo. Zis și făcut. Ce-mi puteam dori mai mult, după o lungă tatonare, fără rezultate, pentru publicarea cărții? Toți cereau să le aduc sponsori sau să achit personal costurile tipăririi, or, ambele condiții mă depășeau. Iată ce mă adusese în sala de așteptare a editurii X, unde femeia – să-i spunem O. – mă plantase pe un scaun răzleț, cu consemnul de a rămâne acolo liniștit până termină de vorbit cu oamenii de la ghișeu. Nu eram prea departe, astfel că puteam recepta frânturi din conversația asupra căreia îmi încordam auzul, mai mult din nevoia de a-mi umple timpul, decât din curiozitate. Se dovedea însă că treaba nu e simplă. Pe de o parte, nu era un dialog cursiv, ci unul în sincope, cu pauze încărcate de semnificații, pe de alta, atât O., cât și funcționarii, aveau un ton scăzut, înfundat, ca și când ar fi discutat secrete. Ceva înțelegeam totuși. Din anumite cuvinte mai accentuate, ori exclamații, din mimica celor doi-trei convorbitori, ba și din privirile pe care din când în când funcționarii mi le aruncau mie, cercetătoare, reușeam să prind un fir. Când le surprindeam privirile încărcate de suspiciune, de parcă aș fi fost vreun răufăcător a cărui vinovăție era pe punctul de a se

dezvălui, tușeau. Păreau inițiați în această tehnică, totuși îi găseam stângaci, precum omul ce se străduiește să intre în intimitatea altora, și se sperie când e prins.

În cazul dat, dacă mă interesa cu adevărat ceva din ce se petrecea în fața ghișeului, acesta era expozeul lui O. În mod deosebit vedeam că ea se ferea de mine. Adoptase o poziție specială, cu ambele coate sprijinite pe consola de sub ferăstruică, încovoindu-și spatele astfel încât acesta să constituie o pavăză, o barieră în calea propriilor mesaje sonore. Sugestia de secretomanie nu se îndrepta spre cei din fața ei, ci spre mine. De ce se ferea să aud cum îmi reprezenta interesele, dacă despre asta era vorba? Micile indicii de care mă foloseam, ca și intuiția în care întotdeauna mi-am pus nădejdea, mă slujeau într-o oarecare măsură. Mi se părea că mesajul adresat de ea editurii nu e suficient de clar, iar unele digresiuni inutile îi îndepărtau pledoaria de subiect. Simțeam că anumite argumente și lămuriri date, la întrebările funcționarilor, nu erau în ordine, mai mult dezavantajându-mă decât favorizându-mă. Sesizând că ascult, la un moment dat cei trei au înăbușit și mai mult registrul vocal, astfel încât discuția a luat alura unei întruniri subversive.

Din când în când, în sala de așteptare intra câte cineva și, ciudat, înainte de a începe să urce scările spre birourile de sus, respectivii cercetau cu un aer bănuielnic izolarea mea pe un scaun stingher în mijlocul încăperii, chipul meu care, sub influența celor ce se petreceau alături, căpătase o expresie dubioasă.

Această situație mă făcea tot mai nerăbdător, ba începuse să mă irite, și în mine se ridica un impuls violent: să stric totul, să-i înfrunt pe funcționari fără menajamente, s-o smulg de acolo pe O., să părăsesc revoltat și sfidător încăperea. Începusem să fac unele gesturi și să isc mici zgomote, dorind să-i atrag atenția lui

O. asupra poziției mele noi. După anumite semne, înțelegeam că ea recepta mesajul, dar îl ignora. Refuza să ia contact cu mine. Îmi ocolea privirile, se făcea că nu aude zgomotul, totul pentru a evita să-mi certifice neliniștea, iritarea. Ca atare, resentimentul meu general reușise s-o înglobeze și pe O. O consideram vinovată de trenanta desfășurare a tratativelor și de previzibilul eșec, acestea fiind cauzate după mine de incompetenta și infidela ei pledoarie. În esență, refuzam să-mi mai public cartea la Editura X, iar ea nesocotea refuzul meu. Trecusem de partea celor de la ghișeu, eram gata să-i susțin în definitivarea Nu-ului. Opozantul meu principal devenise O. Mă scandaliza și faptul că mă imobilizase pe acel scaun ridicol, împiedicându-mă să am un cuvânt de spus într-o negociere al cărei subiect era propria mea carte.

Tocmai atunci, unul din funcționari (cred că celălalt era femeie) a ridicat receptorul telefonului și a făcut un număr scurt de interior. I-a comunicat ceva laconic unuia din șefi – probabil cel ce ar fi trebuit să mă primească și să discute cu mine – și a așteptat instrucțiunile. Nici acela nu-i dădea un răspuns răspicat, punea și el întrebări, pe care funcționarul le transmitea lui O. Aceasta din nou relua argumentele ei încâlcite, ce nu-l lămureau și nu-l convingeau nici pe cel de sus. Și astfel totul o lua de la capăt și se repeta obositor, exasperant.

Finalul e confuz. Desigur, chestiunea rămânea baltă, noi cramponându-ne penibil, de la început, de o speranță prin nimic susținută. Și asta numai din cauza acelei O. devenită principalul meu adversar. Până când…

Până când m-a salvat țipătul persistent al unui claxon automat, declanșat de ceva în parcarea din apropierea casei.

EXORCISMUL

Ce frumos magazin de sport! Pentru o provincie patriarhală, fie ea și capitală de județ, cum era T.M.! Articole de o varietate cuceritoare, de la haltere pentru copii și doamne, până la schifuri din fibră de sticlă, de la rachete de tenis englezești până la plase elastice pentru acrobați. Ca să nu mai vorbim de ustensilele pentru hipism, ce ocupau un loc aparte (un întreg raion), în majoritate făcute din fier cromat și piele (piele gălbuie, frumos mirositoare): șei, biciuști împletite, mănuși, căști, zăbale, scări, frâie. Clienții se plimbau printre rafturi admirând marfa, alegând îndelung, schimbând între ei aprecieri superlative.

În apropiere de pupitrul cu aparatură de marcat încasările stăteau la taifas câțiva bărbați, în centrul cărora se aflau fostul patron, cel ce vânduse nu de mult magazinul, ieșind „la pensie", și succesorul, un fel de nepot, se spunea, cumpărătorul mai bine zis, ce continua să primească din când în când sfaturile antecesorului, presupusul unchi. Fostul, un bărbat înalt, încărunțit, dar nu prea, încă vânjos, se lăsa exploatat cu plăcere, dar mizând pe faima sa de mare specialist în materie, poate și pe calitatea de presupus unchi, își însoțea sfaturile de critici, uneori usturătoare, de glume acide, din care se vedea că nu dă prea multe parale pe calitățile de continuator ale noului proprietar. La rândul lui, acesta, cu o statură ce nu depășea cu

mult jumătatea primului, și împănat prematur de grăsime, asculta atent, dar de la un punct vizibil nervos, atunci când sarcasmul vorbitorului devenea de-a dreptul coroziv.

Comportamentul celorlalți câțiva, din jur, sportivi activi sau în retragere, crescători de cai de curse, jokei etc., oscila în funcție de cel care se producea. Acum, când își debita maestrul sarcasmele, aveau aerul celor care savurează prăjitura preferată. Se vedea că sunt puși pe haz, pe distracție. Era clar că simpatia și admirația lor se îndreptau spre vechiul patron și că subscriau la criticile acestuia, găsind și ei că magazinul începe să intre într-un tot mai vizibil declin. Își schimbau atitudinea odată cu replicile celui vizat, acesta semănând cu omul peste a cărui bubă cineva lovește mereu. Atunci și ei își înlocuiau mina satisfăcută cu una suferindă, înăbușindu-și orice urmă de umor, străduindu-se să pară receptivi la plângerile aceluia. La rândul lui, maestrul mai ceda, atenuând ocara conținută de glumele sale.

De data aceasta nu mai păru dispus să o facă, ci, dimpotrivă, apăsă pe pedală, înfigând cuțitul și mai adânc în plaga „urmașului“. Îmi pare rău că n-am reținut niciuna din răutățile pe care nu înceta să le ejecteze, pentru că erau un model de combinație între ipocrită bunăvoință, amiciție și batjocura cea mai veninoasă, în stare să scoată din țâțâni și un om mult mai calm decât „colegul“, cunoscut pentru irascibilitatea sa.

La un moment dat altceva mi-a atras atenția în magazin și am pierdut din vedere o parte din dialog, iar când am revenit pe poziția de observator, am constatat că acolo lucrurile luaseră o turnură îngrijorătoare. Proprietarul „en titre“ se făcuse roșu ca racul și aproape se desfigurase de furie. Primind în piept o ultimă săgeată de cremene, omul și-a ieșit din minți; a pus mâna pe o lopată de barcă și s-a repezit, cu un răcnet de fiară, să-i despice capul unchiului. Maestrul s-a retras strategic, dar

văzând că situația e „groasă“, a luat-o efectiv la fugă, cu nebunul după el. A urmat o cursă acerbă, în urma căreia în magazin rămâneau mărfuri răsturnate, precum și clienți îngroziți, lipiți de rafturi sau, cei mai iuți de picior, ieșiți în stradă și privind de acolo transformarea agreabilului centru de aprovizionare sportivă într-o casă de nebuni. Ceea ce mi-a atras atenția în mod special a fost viteza extraordinară cu care se deplasa maestrul, nepermițându-i nicio clipă urmăritorului să-l ajungă, și de asemenea abilitatea lui de a ocoli mobilierul și obiectele, dezordinea creată fiind exclusiv efectul stângăciei nemaipomenite a urmăritorului, ce se izbea de orice-i ieșea în cale.

La un moment dat, urmăritul a reușit să iasă în stradă, punând între el și celălalt o bară groasă de fier, fixată transversal în ușorul ușii. Fiind astfel apărat, s-a proțăpit în fața adversarului, ținându-i un discurs nimicitor. Nu e vorba doar de calificativele date muncii acestuia care, în precaritatea ei îngrozitoare, nimicea o operă, ci și de expozeul profesional făcut de maestru în auzul mulțimii ce se adunase, și care din când în când încuviința, ba chiar aplauda.

Cu obiectul acestor acuze s-a produs o spectaculoasă metamorfoză. S-a prăbușit în sine, sprijinindu-se de tocul ușii, ca cineva ce nu se mai poate ține pe propriile picioare. Nici urmă de furie și agresivitate nu mai era în el, doar amărăciune și sfârșeală, ceea ce l-a făcut pe maestru să ridice bariera, să se apropie de el și să-l conducă spre cabina managerului. A ajuns la urechea mea ceea ce-i spunea: că au de vorbit și că…

Abia atunci m-am dumirit că „maestrul“ eram chiar eu.

ÎNSCENAREA

Se convocase ședință de catedră. Eram cu toții șapte, opt, dar când începea să se producă V. parcă ne făceam o sută. De talie mijlocie, bine legat, cu pieptul scos în afară, sugerând perpetuă ofensivă, cu pântecul pe cale de a lua locul central în anatomia sa, rozaliu la față și cu tot mai puține fire de păr în fosta sa coamă roșcată, V. părea predestinat să domine în orice colț s-ar fi aflat. Voce penetrantă, gură mobilă construită anume pentru a inunda spațiul înconjurător în șuvoaie de vorbe, ochi spălăciți, dar vii, azvârlindu-și plasa privirilor ca un gladiator experimentat capa de fier. Și totul, totul la el de mare cuceritor – unul ce nu cucerise încă mai nimic, dar continua să avertizeze, să amenințe, să țină lumea sub puterea unei virtuale autorități.

De ce ne convocase șeful catedrei? Bănuiam că primise instrucțiuni de la rectorat, sau voia să propună vreo inițiativă pe linia obișnuitelor anchete sociologice. Nu, domnul Z. nu ne anunța nicio ordine de zi și nu avea de gând să abuzeze de timpul nostru la sfârșitul săptămânii. Ne punea doar la curent cu faptul că serviciul de personal întocmise și înaintase pe linie ierarhică sinteza de caracterizare a colegului V., angajat mai recent în colectivul nostru și cu un dosar profesional nu tocmai complet. V. a tresărit și, dintr-un impuls necontrolat, s-a ridicat în picioare.

— Și ce conține, mă rog, această fișă? a întrebat. Nu era firesc să-mi fie arătată și mie? Sau, într-un spirit democratic autentic, să fie pusă în discuția colectivului? V. nu era revendicativ, niciun reproș mascat la adresa șefului de catedră nu conținea intervenția lui. Adoptase un ton retoric, puțin declamativ, adresându-se coardelor noastre sensibile. Șeful de catedră nu s-a arătat impresionat și nu s-a oficializat. A explicat că aceasta e rutina și că actul are mai degrabă un caracter formal, birocratic. În cazul de față nici lui nu i se oferise documentul spre lectură, i se puseseră doar unele întrebări și fusese atenționat asupra unor puncte nebuloase din actele colegului nostru. Dacă acesta insista, putea să i le facă și lui cunoscute, evident, în particular. V. păruse la un moment dat gata să-l someze să dezvăluie presupusele puncte nebuloase, dar se răzgândise. Ieșise din mica luptă cu sine mai reținut. Ba chiar înmuiat de-a binelea, dacă punem la socoteală ochii deveniți neobișnuit de blajini, lăcrimoși, puși pe cerșit parcă.

— Dacă m-aș duce și i-aș ruga frumos – și felul cum i se adresa acum șefului de catedră părea o mostră a rugăminții aceleia frumoase de care era el în stare – mi-ar da oare fișa aceea s-o citesc?

— Mi-ai face mie un rău, îl dojeni cu oarecare răceală șeful catedrei. Căci nu am fost împuternicit și nu am căderea să-ți transmit nicio informație. Am făcut-o din colegialitate. Meditează și dumneata. Nu se știe de ce, această intervenție îl puse pe gânduri pe V., ajuns parcă pe punctul de a-și cere scuze. Șeful catedrei continuă:

— Poate o să te mire că nu ți-am transmis dumitale, între patru ochi, „noutatea“. Noi ne-am obișnuit, însă, în acest mic colectiv, să ne împărtășim și bucuriile și necazurile, chiar să ne ajutăm, la nevoie. Și să știi, dacă vei avea de suferit, îți vom întinde mâna. Firește, dacă ne consideri prieteni, cum te

considerăm noi pe dumneata.

— Da, da, îi venea în întâmpinare V., la fiecare două-trei cuvinte, chiar înainte de a afla sensul lor. Se fleșcăise. Pieptul, din blindat cum păruse, se coșcovise deodată, pântecul începuse să atârne într-o parte (?), puținele fire de păr roșcate i se lipiseră de creștet, iar vocii i se tăiase vârful ascuțit, hârșâind pe cerul gurii. Mă uitam la marele debateur. Se scufundase în el, conturul bățos, apăsat, se topise, dispăruse nimbul de forță, siguranța de sine, disponibilitatea ofensivă, de cuceritor. Doar din atâta lucru? Dintr-o prăpădită de fișă de personal? Mă frapa și privirea pe care i-o arunca șeful catedrei, una filtrată, cercetătoare și, dacă mă gândesc bine, batjocoritoare. Privirea celui care a aruncat peste o șopârlă, după care fugise de-i ieșise sufletul, un clopot de sticlă și acum dialoghează cu ea mutește. Totuși, vorbi.

— De altfel nu trebuie să disperi – și cuvântul acesta m-a făcut să-mi holbez ochii. Fișa se reface, să știi, anual. Ai tot timpul să... A lăsat propozițiunea în suspensie, dar se înțelegea că: „să te corectezi“, sau așa ceva. Mi-a trecut prin minte: nu cumva șeful de catedră a înscenat micul episod, pentru a obține tocmai această *corectare*? I-a dat termen un an, dar uite, rezultatele au și început să apară. Abia așteptam să se termine ședința pentru a vedea cealaltă fază a metamorfozei lui V., cea lejeră, unde excela.

Dar cu regret, numai atât mi s-a oferit. Mi-a rămas neclar de ce trebuise să fiu eu plantat într-un colectiv de catedră.

VULCANUL NOROIOS

Cred că intuiam ce încerca să se ivească din străfunduri și nu reușea, transmițând deocamdată doar efortul și greutatea de a se desprinde din tainiță. Până la urmă a ajuns la suprafață un eșantion, mai exact ceea ce se numește vârful aisbergului, dar nu pentru mult timp, căci valurile, sau ce erau, l-au acoperit din nou. Ori, el a alunecat iarăși, la fund. Probabil că, încercând să-l rețin, mi-am vârât mâinile unde dispăruse, pipăind în dreapta și-n stânga, în adânc. Nu era apă, și nimic altceva transparent, limpede. Dădusem de un vulcan noroios, ce trimitea din când în când la suprafață bule de aer, și în obscuritatea căruia nu numai ochii nu puteau distinge ceva, nici mâinile.

Până la urmă am găsit ce căutam; am apucat lucrul acela cu ambele mâini și am tras cât am putut. N-am reușit să scot tot, doar un fragment, pe care l-am curățat și l-am așezat să-l privesc în tihnă. „Vârful de aisberg“ era capătul unui vis ce se lăsa greu expus, sau el nu reușea să o facă. Din el s-a desprins un șaman bărbos, înveșmântat în pelerină neagră, indian după toate aparențele, care tocmai executa o demonstrație, dar nu de magie, ci de medicină. Explica asistenței, pe care eu nu o vedeam, cauza primă și ultimă a tuturor bolilor, a suferințelor trupului și stricăciunilor sufletului. Aceasta ar fi constat, după el, într-un rău fundamental, strecurat în ființa noastră la naștere de geniul satanic. El aducea în lume tema salvării de

rău, a eliberării omului de dușmanul cuibărit în sine, răspândit în toate fibrele și celulele, amestecat în undele spiritului. Avea șamanul și o ucenică, ce-l ajuta în mânuirea ustensilelor, nu prea numeroase de altfel, și conducea amatorii de experiment. Chiar atunci lua în primire o persoană de sex feminin ce acceptase să se supună primului test.

Simțeam că asistența e străbătută de un fior la vederea femeii îmbrăcate în haină de piele, cu cizme lungi în picioare, cu o cască de aviator pe cap și, în totul, sugerând ideea de călău sau de damnat, purtând povara unui apăsător blestem. Șamanul a întrebat-o, strict formal evident, dacă e ferm hotărâtă să se elibereze de răul ei, de care părea a fi avizat, fiindcă nu manifestase nicio curiozitate în acest sens. Ritualul taumaturgic propriu-zis a fost infinit mai simplu decât ne-am fi așteptat: șamanul a scos dintr-un mic frigider un flacon cam de lungimea unui deget, l-a destupat și a cerut femeii să-i bea conținutul. Apoi a așezat-o într-un scaun cu spătar înalt, de strană bisericească, și la un semn al său s-au stins toate luminile. Am așteptat preț de câteva minute, într-o tăcere pietroasă, după care am tresărit speriați. Femeia din strană s-a aprins ca un fulger, incandescența conturându-i silueta devenită sculptură de aramă topită. Flăcările au mistuit-o vertiginos, transformând-o în fum.

Când șamanul a reaprins luminile, femeia încă fumega, dar intactă. Vindecătorul a ridicat-o și a condus-o după un paravan de unde în câteva minute ea a revenit, de data aceasta înveșmântată într-un peplum alb, cusut cu fir de aur, lung până în podea, ce-i lăsa dezgoliți umerii, gâtul și rădăcina sânilor. Sala a izbucnit în aplauze și, în timpul rumorii create, damnata izbăvită s-a făcut nevăzută. Eram curios să aud explicații despre cele întâmplate, dar în clipa aceea fragmentul meu de vis s-a consumat. M-am repezit la vulcanul de noroi să iau altă bucată,

dar acesta se stinsese, nu mai era acum decât un horn adânc, uscat, cu marginile acoperite de o crustă tare de pământ.

Spre dimineață am visat că stau la o coadă. Nu erau prea mulți înaintea mea și treaba mergea repede, astfel că nu după mult timp m-am trezit în fața șamanului. I-am spus că am asistat la experiment și că aș vrea să mă înscriu și eu. M-a examinat cu atenție, a cercetat niște tomuri, apoi mi-a comunicat că nu sunt pregătit pentru exorcism. Mi-a fixat termen pentru o nouă întâlnire, după un an, timp în care trebuia să nu dorm cel puțin două nopți pe săptămână. M-am arătat dezamăgit, dar a trebuit să mă supun hotărârii.

Apoi am visat că plec cu trenul în India. Visul conținea doar peisaje văzute pe fereastră: câmpii nemărginite, scufundate parcă în uitare, fluvii vaste, somnolente, cu ape grele, bivoli bălăngănindu-și capetele mari, cu gâturi lungi de țestoasă, ricșe pe drumuri de țară. În gară, la New Delhy, au apărut și câțiva indivizi ce călătoriseră cu mine, și de care nu știusem, precum și un grup de români veseli și gălăgioși ce veniseră să mă întâmpine. Mi-au făcut o manifestare superentuziastă. În timp ce ascultam un discurs cvasioficial, i-am cercetat cu atenție.

Majoritatea erau în vârstă, ca mine, unii cu părul alb colilie, dar în spatele grupului, abstras cu modestie, l-am descoperit pe șaman în persoană. Încântat la culme, i-am făcut un semn pe care omul nu l-a observat. Mă întrebam cum să scurtez ceremonia, ca să iau legătura cu el, dându-mi seama că șamanul fusese rațiunea și ținta călătoriei mele în ținuturi atât de îndepărtate. Cineva mi l-a prezentat însă pe „administrator“, și acesta, respectuos, mi-a făcut cunoscut că pentru încheierea formalităților de „intrare“, trebuie să prezint cartea de identitate. Mi-a arătat și scara rulantă pe care aveam să urc spre condiția de oaspete liber. M-am conformat cerințelor căutându-mi de zor documentul, pe care-l știam într-unul din

buzunare. Căutările mele s-au întețit, dar în zadar, cartea de identitate n-a mai ieșit la iveală. Mă priveau toți cu o anumită încordare și, pe măsură ce se contura ideea că nu dispun de acel document, câte unul, câte unul s-au îndepărtat. Momentul cel mai dramatic a fost când însuși șamanul s-a făcut nevăzut. Prin urmare, ratasem și această ocazie, după o atât de lungă și răbdătoare așteptare. Cineva îmi zădărnicea cu intenție dorința? Sau totul fusese o farsă? India se prăbușea peste mine și reveneam la condiția omului obișnuit, singur, cu puținele lui puteri.

Înainte de a mă trezi, am mai văzut o dată vulcanul noroios, bolborosind impasibil.

COINCIDENȚĂ

Am stat mult în cumpănă dacă să-i spun sau nu. Nu e nici simplu, nici confortabil să-i amintești unei femei cum fusese ea cu câteva decenii în urmă. Până la urmă i-am telefonat. Nu știu de ce. Poate fiindcă ce-a fost, ce ține de trecut, e un bun comun, pe care niciunul nu se cuvine să-l monopolizeze, privându-l pe celălalt de un drept al lui. Cum ar fi, să zic, dreptul la moștenire.

Astfel că, a doua zi, i-am telefonat și i-am spus cu un ton nu știu de ce glumeț: „Știi, azi-noapte te-am visat". Ea, precaută, a replicat plină de rezerve: „Cine știe ce grozăvii oi fi visat. Visele astea, de la o anumită vârstă..." „Nu știu ce vârstă aveam – i-am zis. În niciun caz cea «de atunci», pe care probabil nici inconștientul meu nu o mai poate reconstitui. Dar nici cea de acum..." În sfârșit, n-a mai zis nimic. A ascultat.

I-am spus că în vis eram în înserare, după apus, în tulbureala aceea a văzduhului parcă mai opacă și decât bezna. În parc, într-un fel de rotondă, pe o bancă. Ne-am îmbrățișat, apoi ea s-a întins pe bancă, cea mai mare parte a corpului rămânându-i cuibărită în poala mea. Eu o mângâiam și încet-încet îmbrăcămintea i s-a împuținat, păstrând până la urmă doar desuurile și o haină de noapte lungă, ușoară, transparentă. În comparație cu ce fusese altădată, acum mi se părea cam încremenită, cam inertă, lipsită de căldură, ca să nu spun chiar rece. Mă străduiam să trezesc în ea o mică pasiune, dar

rămânea indiferentă, închisă în ea, înstrăinată.

— Păi ce-oi fi vrut să facă o femeie ca mine – a intervenit ea – într-un parc, adică în spațiul public, pe unde trec oamenii, se plimbă și se uită cu indiscreție la orice intimitate? Și apoi, mângâierile tale! Cine știe ce mai rămăsese din ce fusese odată.

— Nu, dragă, nu trecea nimeni. Era o oră pustie, diurnii plecaseră, iar noctambulii mai aveau până să ia parcul în primire. Eu rămăsesem același, numai că tu deveniseși apatică. Am continuat să povestesc visul. Deodată, în tăcerea aceea netulburată de nimic, în care ne cufundasem cu singurătatea și intimitatea noastră ca într-un ocean, lângă noi se așază cineva. Un bărbat tânăr, dar cu o pregnantă maturitate pe figura mare, osoasă, ca și în toată înfățișarea neobișnuit de ostentativă. Te-a chemat pe nume și tu te-ai desprins din brațele mele, înfășurându-te mai bine în veșmânt. Omul te tutuia. Adresându-mi-se, m-a luat la rost. Ce căutam acolo, eu nu știu că ați fost amanți? Acum îi vedeam mai bine fața. Avea întipărit pe chip ceva frapant vicios, un aer de bătrân pervers, și pe deasupra pecetea șarlatanului, a cărui profesie e aceea de a înșela oamenii. Tu nu scoteai nicio vorbă, iar el cu mine avea ceva de împărțit. La un moment dat a conchis: „Ea se va întoarce la mine, nu avea grijă. N-o mai interesează alt bărbat, și cu atât mai puțin tu“. Și apoi, în șoaptă: „Iar pe tine am să te înjunghii. Pregătește-te!“ După rostirea acestor cuvinte s-a făcut nevăzut.

Tu te îmbrăcaseși la loc în hainele de oraș, cu care veniseși la acea nenorocită întâlnire. Arătai nepăsătoare, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, ba te pregăteai să pleci. De altfel, în parc începeau să apară noctambulii, ocupând băncile, foșnind primprejur ca un roi de bondari negri. Te-am întrebat într-o doară, căci îmi pierise și mie orice chef: „Cu derbedeul ăsta degenerat te-ai înhăitat tu? Nu mai poți trăi fără perversiunile

lui?“ Nu te-a afectat diatriba mea. Ai spus, cu aerul că-mi comunici un fapt divers, că n-a fost decât un capriciu, o mică aventură întâmplătoare, ca atâtea altele de care am știut la timpul lor și pentru care nu m-am formalizat niciodată. Aici aveai dreptate. Nu m-am simțit niciodată lezat de „micile tale aventuri“, considerându-le, nu știu de ce, un fel de licențe nesemnificative. Îmi ziceam că știi ce faci, respectiv că treci prin ele ca lebăda prin apă. Toate acestea făceau din tine o femeie cu mare experiență, experiența prețuind eu cel mai mult în feminitatea ta.

— Uite, vezi de ce mă feream să-ți ascult visul? Știam că visezi lucruri ofensatoare. Asta ilustrează caracterul tău duplicitar, ba chiar subversiv, plăcerea de a îngrămădi în viața noastră tot felul de gunoaie. Să-ți fie rușine că m-ai deranjat pentru a-mi livra aceste ignominii.

— Ce coincidență. Chiar așa s-a terminat și visul, cu aceste reproșuri-imprecație. Și apariția acelui amant parșiv o îngrămădeai în cârca mea, de parcă eu o pusesem la cale. Mi-ai spus ce ai afirmat acum, și ai trântit ușa. Vreau să spun, ai plecat, lăsându-mă de izbeliște în parcul acela nocturn.

Dar și convorbirea telefonică era tot vis. În noaptea aceea avusesem parte, prin urmare, de vise vârâte în alte vise. Ca la „Matrioșca“.

Doar că personajul oniric nu prea semăna cu mine, cel real, măcar în privința pretinsei toleranțe. Decât dacă afectul pentru femeie lipsea cu desăvârșire.

CEI DOI

Se făcea că am întârziat. Spectacolul începuse. Plasatoarea mi-a spus că mai pot găsi loc pe ultimul rând. A fost amabilă, a intrat cu mine în sală și m-a instalat. Nici nu m-am mai uitat în jur, atras de ce se petrecea pe scenă. Acolo, un bărbat și o femeie se înfruntau, ea încordată, într-un fotoliu, gesticulând, el în picioare, cu un geamantan alături. Am înțeles că se despărțeau și, firește, își aruncau unul altuia reproșuri. Cum se întâmplă când se sparge un cuplu, dialogul se reducea acum la schimbul de epitete care, prin escaladare, deveneau invective. Apoi luminile rampei s-au stins și am crezut că va fi antract. Nu, doar pauză tehnică.

A urmat altă scenă, una cinematografică: mari planuri cu cei doi, încastrați de-acum în singurătățile de după mariaj ale fiecăruia. Amândoi tăcuți, îngândurați, parcă în cumpănă. Se vedea că nu-și găsesc locul și parcă ascultau, în așteptarea unui semnal sonor ce nu se mai producea. „Ce sperați, oameni buni? îi întreb în gând. O minune? Și unul și altul mai credeți în minuni? Dacă mai e ceva de făcut, faceți voi."

Scena nu avea text, de aceea simțeam nevoia să fac eu unul. Ceilalți spectatori păreau a se mulțumi cu imaginile. Și iarăși s-au stins luminile rampei. De-acum eram avizat, înțelegeam că întunericul face parte din regie. Juca rol de timp. De timp mort. Într-adevăr, portretele reapar, parcă din ce în ce mai puțin vii.

Domină tristețea, și parcă o căutare a ambilor primprejur, în cercul închis al fiecăruia. Cercetează printre lucrușoare, iau câte ceva în mâini, contemplă, privesc în gol, lung, obosiți. Sunt, probabil, amintirile încorporate în obiecte. Văd și fotografii, scrisori. Se simt împresurați de toate acestea, dar nu fug de ele, le caută anume, ca cineva ce nu se mai încrede în propriile reprezentări, considerându-le prea abstracte sau subiective. Se simt înșelați de subiectivitatea lor. La rându-mi, deapăn textul pe care-l fabric. „Nu răscoliți prin sertare, le spun... Printre frunze moarte... Ca măturătorii cu târnurile, toamna târziu... Pe afară uitați-vă... Pare să mai fie câte ceva.“ Dar până s-au stins din nou luminile, ei s-au îngropat în frunzișul uscat al propriilor vieți, din care doar instinctul de conservare i-a scos. Așa reieșea după pauza tehnică obișnuită. Dar n-a mai fost film, ci scenă de teatru, una împărțită în două. Printr-un paravan, netransparent. Fiecare ocupa o parte egală, iar aceea, la rândul ei, era secționată tot în două, în părți neegale. Trăia fiecare în secvențele lui alternativ, dar și simultan. Una reprezenta trecutul părăsit, cealaltă prezentul în care acceptaseră să se includă. Și mereu își mișcau capul dintr-o parte în alta, mereu comparau. Tot timpul sfâșiați. Ea își ascundea sfâșierea destul de bine, el avea întipărită pe față un fel de moarte. Nu mai reușea să găsească ce caută, dacă o mai fi căutând ceva. Reieșea că așa e viața, viața în general.

A urmat o pauză mai lungă. Intuiam că trebuie să fie și ultima, bucurându-mă că deznodământul mă va scoate din deprimanta atmosferă.

M-a uimit decorul cel nou. Scena era acum o alee lungă, ce se pierdea în zare. Alee de parc, probabil. Plana o lumină sleită și o pace amară, deznădăjduită, și nu era picior de om. Ba da, erau ei acolo, acum îi deslușeam. Primul, el, înainta clătinându-se, puțin aplecat de spate, ca și când ar fi dus o sarcină

nevăzută. Un sac de gânduri, bănuiam. În urmă, la o distanță bună, ea, ca o umbră fără stăpân. Nu vedea ce e în fața ei, probabil nu vedea nimic. Se tot îndepărtau, dar nu piereau din raza privirii mele. Se împuținau, se făceau mici, rămânând totuși în centrul atenției. S-a mișcat ceva, scena însăși parcă, și au apărut câteva cruci laterale.

Ne aflam, prin urmare, în cimitir. Am vrut să ies, să întreb la casă, dar m-am trezit.

ANTROPOFAGIE

Ce aveam să văd în visul acesta doar pentru mine părea să-și păstreze caracterul neprevăzut, pentru alții nu era decât un spectacol la a nu știu câta reprezentație cu public. Doar că nu plătisem biletul la casă și nici nu mi se oferise o invitație scrisă. De fapt, nu era vorba nici de „alții“, cum am zis, și nici de public, prin urmare de obișnuitele bilete ori invitații. Cel care îmi oferea posibilitatea acestei „vizionări“ era un prieten proaspăt, cu care se părea că discutasem mai înainte despre erotism și unele fațete ale lui ancestrale. Omul voia să mă convingă de o idee pe care nu reușisem s-o asimilez în întregime, legată de ceva abominabil în ordinea actelor umane, și anume, violul. În scurt timp urmam să asist la o scenă „in vivo“, ce avea să-mi releve ideea lui, greu de înțeles pentru mine, că actul respectiv are explicații mai complexe decât simplul diagnostic de psihopatie.

Un anumit sunet mi-a atras atenția să privesc într-un interior la care mi se dădea acces vizual printr-un glasvand, cam în condițiile în care sunt cercetați suspecții, la poliție, cu ajutorul martorilor voluntari. Iată ce am văzut:

Un bărbat elegant, aflat în spatele unui birou, tocmai o invita pe o tânără bine făcută, cu un aspect sportiv, să ia loc pe canapea. După un minut, cu aerul că a încheiat o mică treabă presantă, s-a ridicat și s-a așezat lângă musafiră. Arăta ca o

persoană amabilă, gata să satisfacă, în măsura posibilității, toate doleanțele solicitatoarei. A ascultat-o un timp cu atenție și vizibilă solicitudine. La un moment dat, cu un gest total inexpresiv și parcă imaterial, și-a așezat palma pe unul din frumoșii genunchi dezgoliți ai musafirei. Ea n-a reacționat pentru moment, probabil prea surprinsă, dar când gestul a căpătat consistență, indicând că are drept scop luarea în posesie a întregului picior, musafira s-a formalizat, îndepărtând cu fermitate mâna prea îndrăzneață. Din clipa aceasta s-a declanșat între ei conflictul cel mai acut.

Îmi dădeam seama că bărbatul, în primele minute, neutre, ale discuției, nu făcuse decât să se autoincite, așteptând aprinderea patimii, ca a unui foc în savana uscată, plină de ierburi inflamabile, sub fulger. A urmat mica tentativă șovăielnică și timidă. După care s-a produs izbucnirea vâlvătăilor ce l-au învăluit în întregime. Acum omul arăta ca o torță vie stăpânită de ardoarea de a se extinde, de a contamina totul cu starea lui de combustie, producând incendiu general.

Precipitând lucrurile, el începe să-i sfâșie femeii veșmintele (și așa cam sumare), să o hărțuiască, dând la iveală porțiuni de carne albă tăinuită, ocrotită de lumină, de soare, de priviri. Lupta se întețește, ca a tigrului cu gazela înhățată, dar nerăpusă încă, ea zbătându-se cu toată energia concentrată în gâtul care se ferește, rotindu-se, în copitele ce zgârie, lovesc, împing, în tot corpul cabrat, pentru putere, ca arcul căutându-și dârzenia de a azvârli săgeata.

Mă uluia bezmetica și necruțătoarea ofensivă, îndârjirea de înfrângere a împotrivirii, de supunere, strivire, dominare a trupului fragil, ca și a voinței din el, a sufletului ce-și reclama intangibilitatea. Era o frenezie masculină demențială a cuceririi, a obținerii unui trofeu prin luptă pe viață și pe moarte, ca în turniruri sau în bătaia medievală cu ghioage.

Soldatul se ambalase în cucerirea unei cetăți doar pentru a o prăda, trecând totul prin tăișul sabiei, printr-un prăpăd mistuitor. După care, nu avea să se mândrească decât cu gloria vană a celui mai tare, într-o înfruntare cu cineva bine știut ca fiind mai slab.

O persoană îmi șoptea că, mai demult, omul acela se mulțumea, în exercitarea viciului său, cu ofranda trupească voluntară a profesionistelor, dispuse să satisfacă orice pretenții, să ofere orice plăcere ce le stătea în putere, în schimbul onorariului. De la un timp, acest schimb mecanic, de piață, nu l-a mai mulțumit. Nu găsea în el nici nerv, nici surpriză, nici senzațional. Și, mai ales, nu presupunea din partea sa efort, inventivitate, utilizarea forței masculine. Ceea ce obținea nu avea valoarea capturii, a smulgerii prin atac a lucrului dorit, nu era o faptă de războinic nemilos, ce-și câștigă existența răpunând adversarul și luându-și singur ce are nevoie.

Se vedea că-i place infinit mai mult să facă din femeia dorită o adversară, constrângând-o prin brutalitate la împotrivire, astfel ca orice picătură din senzațiile ce și le dorea să fie produsul întrebuințării puterii fizice, a mâniei și ambiției, a superiorității de stăpân. Prin aceasta, își asigura simulacrul de victorie glorioasă și se împărtășea din femeie ca dintr-un dușman învins. Îi plăcea să cucerească nuditatea și lascivitatea ei centimetru cu centimetru, dând la iveală și însușindu-și toată splendoarea trofeului cedat prin recunoașterea neputinței de a se apăra.

Odată ajuns la acest punct, punându-și în evidență grosolănia josnică, agresivitatea primitivă, a trecut la exhibarea celeilalte trăsături a noului personaj în care se încastrase. Și anume aceea de animal vânător. Întocmai ca un tigru începea să îngurgiteze, la figurat desigur, carnea crudă a femeii-căprioară, ghiftuindu-se, umplându-și burdihanul cu

specialitățile rare ale viețuitoarei răpuse. Se mânjea pe mâini și pe gură cu sucul ei savuros, cu grăsimea parfumată, mânca înecându-se, atât cu gura cât și cu ochii, cu toată fața schimonosită de beția nebunului flămând, a căpcăunului din basme.

Dar nu, nu sugestia de animal înfometat mi-o dădea, sau de balaur mitologic. Când m-am trezit din vis, tocmai realizam că privisem scena terifiantă a unui antropofag în plin ritual.

COTA X

Ieșisem din sala de mese a hotelului, din aerul rece întreținut de o baterie de aclimatizatoare silențioase ascunse în pereți, încinși de băutură și mâncare. Afară, pe terasa restaurantului era mult mai cald în noaptea de vară, dar briza ne mângâia fețele transpirate, și pe furiș toți ne slăbeam nodurile cravatelor, respirând din adâncul plămânilor.

Președintele, rămas în urmă, reținut de cineva important, apare și el. Ne strânge pe cei șapte-opt tineri ce stătuserăm, cum se cuvenea rangului nostru, la sfârșitul șirului de mese – sau noi ne adunăm în mod spontan, ciopor în jurul lui – și-i ascultăm cu aviditate cuvintele. Cei vechi stăteau răsfirați, mai la o parte, și ne priveau cu condescendență îngăduitoare, poate și cu puțină nostalgie, gândindu-se la vremea când amușinau la fel pe lângă șeful cel mare. Mai era un grup, de mijlocași, uniți de vârstă, de condiția ierarhică pe care o câștigaseră în aparatul „societății“, dar dezbinați de crâncena concurență pentru posturile grase, pentru reputație și indispensabilitate în afacerile subterane, unde numai așii, marii specialiști, invincibilii, sunt chemați. Se știa că aceștia erau plătiți regește, cu bonusuri fantastice, rezultate din câștigurile marilor tunuri date de firmă. Nu toți ajungeau însă la potou, adică în categoria celor vechi, mai calmi, mai plini de încredere în steaua lor, în locurile sigure pe care și le adjudecaseră. De aceea „trăgeau“ cu

disperare, muncind zi și noapte, apărându-și cu ghearele și cu dinții centurile de campioni, pretându-se la orice, călcând în picioare pe oricine li se punea de-a curmezișul.

Președintele ne vorbea nouă, tinerilor, cercetându-ne cu un zâmbet paternal taliile înalte (aproape toți aveam peste 1,80), cariurile osoase, de asceți yogieni periculoși, ca niște tigri de stepă. Pe noi ne pregătea firma pentru a submina, într-un timp cât mai scurt, invincibilitatea și indispensabilitatea așilor care pretindeau bonusurile acelea fabuloase, neezitând să sară pentru ele și în foc.

Ce voia să ne spună președintele?

— Știți ce se vede dincolo de lac? ne întreba el șugubăț. Unii nu știam nici că e un lac în față, la faleza hotelului, și descopeream cu mirare și încântare că briza dinspre apa aceea venea. În locul unde arăta mâna întinsă a președintelui era un gol întunecat, ce ascundea apele, iar dincolo, priveliștea nocturnă a unor clădiri înalte, cu toate ferestrele luminate (semn că acolo se lucra și la miezul nopții).

— E uzina noastră financiară! ne iniția președintele, privindu-ne țintă pe fiecare în parte, ca la un concurs de tir. După cum vedeți, ea lucrează neîncetat. Sunt cele mai moderne clădiri ale orașului. Acolo bate inima sistemului financiar. Acolo este „Cota X“ pe care sunteți chemați, pe care vi se îngăduie să o cuceriți. Într-acolo îndreptați-vă privirile, în acea cotă puneți-vă nădejdea. Căci aceasta va fi o cucerire rezervată și uzului vostru personal. Abia când veți ajunge acolo vă veți putea dărui „Societății“ cu toate puterile, pentru ca ea să vă recompenseze pentru sângele vărsat. Pentru voi nu există pe lumea asta nimic mai important ca „Societatea“. În ea veți găsi renume, belșug, bunăstare.

Unii dintre voi – pe voi de aici vă iau ca etalon – veți eșua în traversarea lacului către „cota X“ – termenul de lac are o

accepțiune simbolică în exprimarea mea. El este marele impediment către țelul final. Dar sunteți zdraveni, aveți alonje, nu vă trebuie decât voință, spirit de sacrificiu, devotament pentru „Societate“.

Își aprinse un trabuc, fiindcă terminase ce avea de spus, iar găliganii cu alonje aplaudară scăpărând din palme. Nouă discursul ni se păruse epocal, căci în puține cuvinte ni se relevase destinul, ținta sublimă, și pentru prima dată în fața noastră se îngrămădise un viitor strălucitor ca soarele. Ne străduirăm apoi să străpungem întunericul, pentru a estima dimensiunea deșertului lichid ce aveam de depășit. Ne fixarăm privirile, în sfârșit, pe clădirile înalte, luminate din interior prin ochii ferestrelor, prin ochii aceia demonici în care sclipea aurul societății, aurul lumii, promisiunea fericirii personale. Aceea era deci cota! Înălțimea pe care trebuia să o cucerim pentru a câștiga războiul.

Nu prea înțelegeam profilul „Societății“ din noul desen al președintelui. Știam că lucrăm la un trust de avocatură financiară, e drept, cu ramificații și în alte domenii, dar chiar că acesta este un tezaur aurifer al pieței, nu. Deodată s-au aprins luminile terasei și ne-am dat seama că aceasta o făcuse șeful sălii, din exces de zel. Stătea în ușă, înfășurat în aripile lui negre, ca un gândac de noapte, și zâmbea cu o satisfacție umilă.

Atunci am descoperit, uluit, că președintele nu era altul decât dl Müller, profesorul meu de matematică din liceu. Același trup rotofei, aceeași față plină, albă ca o bucată de caș, același zâmbet placid, dar ascunzând ironii, și aceiași ochi albastru spălăcit. Timpul nu lăsase nicio urmă în ființa lui, arăta exact ca pe vremuri, la tablă, cu creta în mână, înscriind noian de cifre, și apoi trecând printre bănci, făcând câte o cruce albă pe creștetele noastre tunse chilug (cum era obiceiul în clasele inferioare ale liceului). Cum ajunsese dl Müller atât de

sus? Și cum de nu îl recunoscusem, cu toate că rămăsese același în toate privințele? Întrebarea lui preferată fusese: „Ghigeanule (de exemplu), o mămăligă și cu două mămăligi, ridicate la pătrat, câte mămăligi fac?“

Visul meu nu mai avea înțeles și, probabil decepționat, m-am trezit.

POTERA

Căutând firul roșu al alambicatului vis ce urmează, nu l-am găsit în fapte, prea încâlcite și opace, ci în starea mea de spirit, ca și a celorlalți.

A început printr-o vizită făcută familiei doamnei ce mă întovărășea. Surprinsesem această familie – prea eterogenă mi se părea, lipsită de coeziune, încropită ad-hoc – într-o stare tulbure, agitată. Toată lumea se certa cu toată lumea, și încă acut, dar fără o motivație cât de cât descifrabilă. Nimeni nu avea ochi pentru noi, toți erau ocupați să-și scoată ochii unii altora. Doar un bărbat, scofâlcit de anii mulți ce se vedea că-i poartă, dar încă vioi, singurul exprimând o anumită luciditate ironică, probabil tatăl doamnei, ne zâmbea cu o simpatie complice, îndemnându-ne să ne distrăm pe seama a ceea ce se petrece. Am căpătat până la urmă impresia că oamenii aceia erau animați de ură împotriva altor oameni, absenți de acolo, care le degradaseră condiția de viață și, în plus, iată, îi dezbinase la modul cel mai crunt.

Deodată, agresivitatea lor s-a îndreptat către noi. N-am înțeles ce ni se punea în cârcă, dar ne-am speriat și n-am mai așteptat să ne lămurim. Am spălat putina. Nici după ce am ieșit din aria scandalului n-am încetat să fugim, ajungând, până la urmă, în niște gropi cu gunoaie și într-un lăstăriș ce ne sfâșia hainele.

Am părăsit zona aceea detestabilă, cu inimile încă bătându-ne bezmetic în piepturi, încredințați însă că am scăpat, că am reintrat în lumea normală. Ne-am pus cât de cât ținuta în ordine și am intrat în prima așezare omenească ieșită în cale. Aici părea a fi liniște, dar nu știu cine ne-a adus la cunoștință că ne aflăm tocmai printre cei ce făcuseră rău familiei doamnei și, ca atare trebuie să fim prevăzători. Într-adevăr, n-a trecut mult și am fost luați în primire. Acum situația se inversa, toată lumea (nu știu cum fuseserăm identificați) ne taxa ca aliați ai dușmanilor lor, prin urmare tot ca dușmani. M-am străduit să înțeleg ce fapte rele i se incriminau familiei doamnei, dar reieșea că situația e mai gravă: nu era vorba de fapte oarecari, ci de o filosofie, de o mentalitate, de o morală, adică de ceva menit să dăuneze grav întregii comunități.

Odată clarificată chestiunea, am fost puși la stâlpul infamiei. Lumea înconjurătoare a devenit teribil de amenințătoare: voia răzbunare, sânge. Îi căzusem în mână, trebuia să plătim, chiar cu viața, ne dădeam noi seama. Nu știu, totuși, cum am reușit să ne ascundem. Pe lângă noi treceau căutătorii furioși, vituperând. Unii purtau arme în mâini și aveau figurile acelea de cremene, văzute prin filmele americane cu potere, și care se sfârșesc abia după umplerea pământului de cadavre. Nu ne-au dibuit. Ne-am strecurat încet, încet, făcând ocoluri mari, simțindu-i mereu pe urmele noastre, văzându-i din când în când, dar din ce în ce mai departe.

Nu știu însă de ce nu ne luam adio de la acest perimetru nociv, cu atât mai mult cu cât aveam pe undeva o mașină. Dimpotrivă, voiam să ne schimbăm rolurile, să-i urmărim noi pe ei. Țineam să-i avem în continuare în vizor, asigurându-ne că ei pe noi nu ne vor mai vedea, și nici nu ne vor mai intui prezența.

Ce voiam? Nu știu nici măcar dacă eram pro sau contra. Pe

cine voiam să ajutăm? Pe care țineam să dăm pe mâna dușmanilor? De altfel, și unii, și alții păreau să fi dispărut. Nu se mai vedea nimeni pe undeva. Ba greșesc! În adâncime, ca pe un panou de decor teatral, se profilau câțiva copaci enormi, încărcați de frunzișuri atât de dese încât urangutanii, sau gorilele ce-i populau, după ce defilau pe câteva crengi, se afundau în masa verde ca într-un ocean aerian, făcându-te să crezi că fuseseră doar o vedenie. În schimb, se vorbea din ce în ce mai insistent și din ce în ce mai confuz. Din cele auzite, deduceam că și unii și alții erau periculoși, la fel de periculoși. Și că trebuiau stârpiți. Nu mai vedeam nici purtători de cuvânt, nici vreun cor antic. Nu distingeam decât vorbe fără emițători, plutind prin aer, ieșind din pământ sau căzând din cer.

Tot ce fusese material se topise într-o memorie grea, malefică, pe care o purtam ca pe o povară. De ce aceste mizerabile exhibiții? mă întrebam. Surprinsesem oamenii din partea locului într-o criză de nebunie, de ură paranoică? Da. Și o forță superioară îi măturase, hotărându-se să curețe pământul de rău? Răul pământului fiind, prin urmare, oamenii?

ANIVERSAREA

Fusese o mare mobilizare, veniseră mii și mii de oameni de peste tot, fiecare cu ce putuse, cu trenul, cu autobuze, cu diferite ocazii. Se adunaseră într-una din marile piețe ale Capitalei, nu-mi aminteam în care, și acolo se aniversa o cifră rotundă de la terminarea nu știu cărei mari construcții bucureștene. Dacă stau să mă gândesc, se sărbătorea darea în folosință a metroului. Oricum, găseam ciudată această manifestare de masă, închinată unei realizări a regimului muncitoresc, pentru că ne aflam în plină afirmare capitalistă a României, când tot ce fusese creat înainte era blamat, dacă printr-o minune nu apucase să fie ras de pe fața pământului. De altfel, nedumerirea și mefiența mea și-au găsit repede confirmarea. În mulțimile venite de bunăvoie pentru a celebra respectiva înfăptuire au început să se strecoare la un moment dat grupuri de opozanți, pregătite să împrăștie participanții, iar pe cei îndărătnici, greu de influențat sau speriat, să-i molesteze. Erau oameni îndârjiți și printre glorificatorii trecutului, ce considerau victoria aniversată demnă de recunoștința poporului.

Astfel s-a născut busculada. Impunând prin număr, manifestanții i-au pus pe fugă pe sabotori, seara prinzându-i scandând în piață fără opreliște. S-au împrăștiat târziu, majoritatea îndreptându-se către centrele de cazare puse la

dispoziție de organizatori. Printre cei în căutare de adăpost m-am numărat și eu. Am descins la un fel de han cu odăi de dormit. Am primit una și, obosit după toate cele petrecute, mi-am făcut patul și m-am culcat. Am lăsat fereastra deschisă ca să intre aerul și răcoarea nopții și am adormit.

Prin somn am deslușit un murmur, al cărui izvor nu știam unde se află, și nici nu mă interesa. Speram să dispară încetul cu încetul. El însă creștea în intensitate, pentru că sursa părea să se amplifice și pentru că se apropia tot mai mult de urechea mea. Eram tentat să las lucrurile încurcate. M-am trezit totuși la un moment dat și mi-am dat seama că murmurul nu aparținuse vreunui vis, era real și venea de afară. M-am ridicat și m-am dus la fereastră. La nici zece metri se alcătuise o coadă enormă de trupuri ce înaintau cu încetinitorul spre vespasiana din colț. O remarcasem la venire, dar nu avusesem nevoie de ea, căci odaia avea propriul WC. În masa celor ce așteptau se păstra o anumită ordine, dar numărul lor creștea constant și creșterea nu era compensată de cei ce-și satisfăceau nevoile și plecau. Dimpotrivă. Totodată, cei ce nu se puteau stăpâni să fumeze ieșeau din rând și se îndepărtau câțiva metri, ajungând chiar sub fereastra mea. În felul acesta am putut discuta cu cei de afară și afla explicația „fenomenului“.

După cum mi-au explicat oamenii, cei ce voiseră să zădărnicească „sărbătorirea“ și fuseseră alungați, cu concursul autorităților orașului, probabil, au închis WC-urile din toate clădirile în care fuseseră cazați manifestanții.

— La dumneata n-au oprit apa? m-a întrebat unul. Am ridicat din umeri, dar întrebarea m-a făcut curios și m-am dus să verific. Într-adevăr, WC-ul nu mai funcționa. Probabil că am întârziat în casă, căci, întorcându-mă la fereastră, am găsit o situație schimbată. Coada fusese fărâmată și masa aceea, acum de câteva mii de oameni, probabil, se împrăștiase de-a lungul

bulevardului, cetățenii făcându-și nevoile în rigolă. De la fereastra mea se vedea cum cei ce urinau acolo dăduseră naștere unui pârâu ce sporea și se întindea ca viitura unei inundații. De partea cealaltă a bulevardului începea o piațetă și încet-încet pavajul acesteia s-a acoperit de viitură.

Numărul oamenilor nerăbdători să-și facă nevoile sporea văzând cu ochii; veneau din toate părțile, unii grăbind pasul, alții îndreptându-se spre rigolă chiar în fuga mare. Începeam să aud din masă voci din ce în ce mai clare, ce anunțau că viitura își ridică neîncetat cota și că orașul va fi inundat în cel mai scurt timp.

— O nouă Atlantidă!, țipa unul.

— Așa le trebuie! Așa le trebuie! răspundea corul.

Intrigat de spectacol, mi-am luat un scaun și m-am așezat la fereastră, pregătit să văd totul până la sfârșit.

GRĂDINA RAIULUI

Ieșisem la promenadă. Ne preumblam pe o alee, probabil într-un parc. Oameni de toată mâna, nu prea mulți, ca într-o duminică mai friguroasă și ploioasă. Mulțimea aceasta plimbăreață, rară, cu o coloristică diluată, adică fără personalitate, alcătuită din indivizi lipsiți de îndrăzneala de a fi ei înșiși, nu-mi atrăgea atenția, ba chiar mă plictisea. Găseam în anturajul întâmplător o mostră a ce înseamnă lumea obișnuită, cea care a renunțat la aventură și nu se înscrie în nicio competiție, mulțumită că există, și atât. Nici natura nu punea vreo notă originală, sau măcar particulară, în acest tablou, astfel că n-aș putea preciza în ce anotimp ne aflam.

Deodată, în fața mea, la câțiva pași, se detașează silueta unei domnișoare singure. Privind-o din spate, mă frapa talia ei înaltă, supletea trupului înveșmântat într-o rochie simplă și, ciudat, neagră. Să porți negru la o promenadă în parc, fără să fii, asta aș fi spus-o cu certitudine, în doliu! Rochia nu era făcută nici să-i ascundă, nici să-i pună în relief formele, ci doar s-o separe, s-o deosebească de vulgul banal. Avea o ținută semeață, dar lipsită de ostentație, purtând un nimb al însingurării, al nepăsării pentru tot ce e în jur, al unei tăceri foarte grăitoare, dacă mă pot exprima astfel, în fine, al unei lumi dintr-un trecut etern, sau din alte sfere. Am iuțit pasul și m-am apropiat de ea, aproape gata s-o calc pe tocuri, și apoi, deodată, prinzând curaj,

cum nu-mi permite îndeobște timiditatea proverbială, m-am alăturat ei. M-a văzut, firește, fără să-și întoarcă spre mine capul, părând că privește înainte, cu nepăsare, ca și până atunci. N-am îndrăznit să scot niciun cuvânt, dar am făcut mult mai mult: m-am deschis deodată. Cum să explic asta? Ca și când, având o sumedenie de ușițe și ferestruici, în dosul cărora mă baricadam de obicei, am tras deodată ivărele de la toate, le-am dat la perete, lăsând să țâșnească în afară liberă, impetuoasă, toată ființa. Și aceasta se îndrepta, în întregime, spre domnișoara alături de care pășeam.

Ce senzație de descătușare trăiam! Și de încântare, fiindcă tot ce lăsasem să erupă fusese primit de domnișoară, aspirat integral, ca o pală de aer ozonat venit dintr-o nevăzută pădure de brazi. Ba am văzut înflorind și un zâmbet pe chipul ei, pe care acum îl puteam contempla în voie. Avea ovalul acela de madonă, care mă fascina întotdeauna, și întipărită pe el, o expresie de gingășie castă, puțin severă, foarte ermetizată. Pe o anumită supapă se strecura ușoara ironie amicală ce înțelegeam că îmi este adresată.

Acum mergeam, în ritmul aceluiași pas, unul lângă altul, și parcă defilam, în sensul că se insinua ceva ostentativ în această plimbare în doi. Da, parcă țineam să fim văzuți și admirați, ca toată lumea să ia notă de apariția noastră, cea mai eclatantă noutate a zilei. Nu vorbeam, dar era izbitor că ne mândrim unul cu altul, că ne simțim excelent împreună, și că nu conversăm doar fiindcă n-aveam timp, atenția fiindu-ne concentrată în glorioasa promenadă de gală.

Atunci am făcut un al doilea act de mare îndrăzneală, am luat-o la braț. S-a supus cu o docilitate abilă, și totala ei lipsă de stângăcie m-a umplut de fericire. Într-adevăr, de multe ori nu numai că n-am îndrăznit să iau brațul unei femei, dar m-am temut de stinghereala ei, atât de răspândită, mai ales la tinere,

și atât de penibilă. Dar domnișoara îmi oferise brațul cu mare lejeritate, ceea ce n-am observat imediat, ci cu oarecare întârziere. Ba își îndoise și cotul, pentru a-mi alunga mie orice îndoială, orice echivoc.

Poate am schimbat și câteva cuvinte, dar nu-mi mai amintesc dacă a fost așa – și cu atât mai puțin cuvintele ca atare – într-atât eram de emoționat. Peste toată starea aceea nouă, nemaicunoscută, de victorie că eram cu ea, se adăuga și senzația copleșitoare dată de brațul lipit de al meu. Un braț rotund, tare, cu pielea mătăsoasă, caldă, prin care acum circula în valuri nu sânge, nu numai sânge, ci și emoții, sentimente, gânduri, un șuvoi de mesaje ce mă inunda și mă asurzea. Nu mă îndoiesc, și reciproca era valabilă.

Nu știu cât a durat acest exorcism comun al eurilor noastre în stare de ebuliție. Acum, în retrospectivă, mi se pare că o veșnicie. La un moment dat, ea m-a îndrumat în tăcere, printr-un gest intim al brațului, spre intrarea într-o clădire apropiată. Acolo, cu siguranță mi-a vorbit, dar din nou nu pot reproduce cuvintele, pentru că toate sonoritățile emise în decursul plimbării noastre mi s-au șters din minte. Clar e că ea hotărâse să coborâm la un alt palier al spațiului de promenadă, un fel de subsol, unde se afla adevărata grădină a parcului. S-a desprins de mine deoarece trebuia să coborâm câte unul, și mi-a cerut ca înainte de a o urma să aștept puțin, apoi s-a făcut nevăzută.

Am urmat indicația și, când am socotit că a venit timpul, m-am aplecat spre chepengul pe unde se strecurase ea și… Și am rămas interzis. Nu exista nicio scară, cum îmi închipuisem, și niciun alt dispozitiv cu ajutorul căruia aș fi putut ajunge jos. Nu erau decât niște lamele pe un perete al subsolului, și acelea înguste, nesigure, ocupând doar un sfert din spațiul ce trebuia străbătut. Și, desigur, tavanul încăperii de jos, pe care numai un păianjen s-ar fi putut avânta, dându-și apoi drumul spre podea

pe un fir lung (din care el își țese miraculoasele-i pânze).

M-am retras, convins de imposibilitatea demersului și incapabil să înțeleg pe unde evadase, în acea grădină a raiului, partenera mea. Am început să caut altă cale de acces. Am întrebat și am cotrobăit peste tot, cu cea mai mare minuțiozitate, vreme îndelungată. Până la urmă am luat-o la întâmplare, de unul singur, pe un povârniș și, încet-încet, am descoperit că drumul ducea chiar în grădină. De fapt, era o vale înverzită, străbătută de un pârâu zglobiu, cu sălcii și o vegetație sălbatică, de stepă. Aici se aflau, împrăștiați pe ici, pe colo, chiar mai puțini oameni decât pe aleea de sus; atrăgeau atenția însă câțiva copii ce se jucau liniștiți prin ierburi, supravegheați îndeaproape de câte un părinte. Nici urmă însă, pe undeva, de domnișoara mea. Am căutat în neștire, ajungând să cercetez îndeaproape și bălăriile de pe lângă pârâu, înăbușindu-mi sentimentul de ridicol ce mă încerca.

Importantă este însă nu această căutare bezmetică și stupidă, ci psihologia cu care o făceam. Am plecat de la convingerea că am s-o găsesc pe tânără, încredințat că mă așteaptă pe undeva. Doar ne înțelesesem, numai dificultățile tehnice ne împiedicaseră să coborâm împreună. Ea îmi dăduse și indicații practice, în ideea că de-acum suntem uniți, acționăm în comun, având același țel. De altfel, mă așteptam ca pe noul palier, la care ea ținea să ajungem, ne așteaptă o etapă superioară a legăturii noastre, fiindcă nu mergeam acolo de curiozitate, ci ca să ne ameliorăm viitorul, să ne sporim fericirea. Dar căutarea fără succes a început să mă îngrijoreze, iar încet-încet am fost cuprins chiar de disperare. Nu era vorba de o nepotrivire de loc sau de oră, cum se întâmplă uneori la întâlniri, de o greșită înțelegere, prin urmare de un eșec oarecare, minor, soluționabil, ci de riscul unei pierderi fundamentale și irecuperabile. Îmi făcusem de-acum visuri, îmi

văzusem viața luând o nouă turnură.

Mă învățasem cu brațul ei gol lipit de al meu, cu mersul nostru triumfal, umăr la umăr, printre oameni, pe alei, prin grădini. Portretul ei de madonă, zâmbetul ei mie dăruit mi se întipăriseră inextirpabil în minte, în suflet, deveniseră o componentă organică a lăuntrului meu. Cum era să suport această ruptură, această spargere din sinele meu, cum să depășesc această lipsă, acest gol? Absența ei se materializase în mine ca o antimaterie, riscând ca totul să dispară, eu însumi să mă aneantizez.

Nu, nu puteam accepta, nu puteam renunța, nu mă puteam consola și resemna. Nu-i știam numele, nu-i cunoșteam virtuțile, nu avusesem timp să pătrund în universul ei intim, decât prin ceea ce îmi oferise ea în timpul scurt petrecut împreună, și încifrat, eteric, printr-un alfabet abstract, intuit doar, străin de instrumentele de comunicare obișnuite. Și totuși, simțeam că ce știam e destul, e enorm, e absolut. Nu mai aveam nevoie de alte date, decât de ea însăși. Unde puteam să mă mai duc s-o caut?

Am întrebat-o pe o doamnă dacă nu cumva mai există și altă grădină, mai jos, și alt chepeng prin care se poate coborî. Dar doamna vorbea altă limbă și n-am mai avut răbdare să ascult. Am luat-o la fugă pe drumul pe care venisem, sigur deodată că am greșit la o răscruce, și că trebuie, trebuie să mai fie și alt tărâm. Alt rai.

OFERTE

Se pare că mă zbuciumasem ceva până să dau de fostul meu coleg, un fel de „frate de cruce“ din adolescență. Sunasem pe la diferite sedii, trimisesem sms-uri, până la urmă și telegrame. Nu-mi era prea clar la ce mi-ar folosi o întâlnire cu persoana pe care n-o mai văzusem de-o viață, dar îmi intrase în cap că acesta ar fi omul potrivit. Cunoșteam, firește, și încă de multișor, că a ajuns milionar, că e capul unei mafii, că dispune de o mare putere de influențare și decizie. Dar nu de asta îl căutam, nu aveam nicio chestiune personală acută de rezolvat. De altfel, îmi ziceam, voi vedea lucrurile mai clar la fața locului. În funcție de disponibilitatea lui… Și de a mea, desigur…

Până la urmă am primit un sms semnat de el personal, în care, scuzându-se de întârzierea cauzată de factori obiectivi (lipsise o perioadă mai îndelungată din țară), îmi propunea să ne vedem, în proxima duminică, la un „ranci“ al lui, prin Bărăgan, urmând să fiu luat de acasă de un echipaj la ora cutare… Așa și pe dincolo. Am răspuns afirmativ și iată-mă, în visul cu pricina, intrând pe porțile marii proprietăți – se spunea că un fel de clonă a fermelor bossilor americani. Prin curtea plină de pietriș, ce scârțâia pașnic sub pneuri, am văzut plimbându-se pe la colțurile casei câțiva gealați. În hol era altul, la capul scărilor spre etaj chiar doi. O sumedenie. Musculoși, fără îndoială, dar cu fundul mare, cu colaci de grăsime pe spate.

Trăiți bine și nu prea întrebuințați.

Boss-ul mă aștepta într-un chioșc răcoros, dispus cu mobilier de grădină. Ne-am îmbrățișat, apoi ne-am tolănit în fotoliile de nuiele africane moi, elastice, trebuind să facem față năvalei a doi chelneri ce ne îmbiau cu sucuri, cocteiluri și nu mai știu ce.

Am schimbat câteva fraze protocolare în jargonul tinereții noastre, folosit pentru a reînvia vechea amiciție, arborând amândoi zâmbete pline de o miere din păcate zaharisită, după care am intrat în subiect. El, mai exersat cu tratativele de stil nou, m-a adus repede cu picioarele pe pământ.

— Dragă, bănuiesc că ai un necaz. Sau o nevoie presantă. Sunt bucuros că ai apelat la mine, și-ți spun din capul locului: sunt la dispoziția ta. Orice mi-ai cere, dacă stă în puterile mele, și cam stă, e ca și făcut. Bine? Acum, omule, dă-i drumu…

Eu aș fi vrut să mai câștig ceva timp, nu-mi plăcea formula aceasta prea expeditivă. Termenii radicali, lipsa oricărei tranziții nu-mi prea erau familiare. Am încercat să mai tergiversez.

— Dar ce-ai putea tu, în fond? m-am prefăcut că-l tatonez, deși formula aceasta, cam încărcată de neîncredere, nu prea era la locul ei.

— Bani! Dacă vrei bani, îți dau. Cât ceri! E bine? (Vedeam că acesta e un tic al lui.)

— Dragul meu… am replicat. Aș fi vrut să-i spun pe nume, dar uitasem cum îl cheamă. Sunt convins că ai destui bani. Dar ce fel de bani ai tu? Bani negri, să nu ne ascundem după degete…

— Cine ți-a spus că ne ascundem? Dimpotrivă…

— Păi tocmai, am marșat eu. E vorba de bani din afaceri… necurate, să le zicem așa. Nu? Și deodată, căpătând tupeu, unul pe care nu scontasem venind acolo: prin ce te-ai îmbogățit tu?

Prin fraudă, escrocherie, devalizarea statului, șantaj, tâlhărie, asasinat. Mă cunoști pe mine. Mă vezi în situația de a mă folosi de asemenea bani? Chipul fostului „frate de cruce“ căpătase o expresie greu de definit. Erau acolo uimire, uluială chiar, nemulțumire, dar și amuzament, simpatie și un început de dușmănie, curiozitate, dar și decizie. N-a comentat. A continuat să mă sondeze.

— Ai nevoie de o pilă? Încurcături cu statul? Dificultăți cu vreo firmă, cu vreun grup, cu vreun mahăr?

— Nu! am oprit eu enumerarea buclucurilor posibile.

— Am auzit că vrei să înființezi o fundație culturală. Ai nevoie de sediu? Știi că lucrez și în imobiliare. Își ștersese de pe față expresia aceea plurivalentă și, cum mi se păruse, periculoasă. Puterea de stăpânire, mă gândeam, a boss-ului experimentat, care se ferește să-și trădeze lăuntricul. Continuă: Vrei un palat vechi? Un palat nou? Cu teren, cu tot ce trebuie?

— Nu, l-am refuzat din nou. Mă descurc cu mijloacele mele modeste.

— Nu știu ce orientare va avea fundația ta. Poate îți trebuie arme. Ca afacere ascunsă, subterană, ca sursă de fonduri? De oricare și oricâte.

— Ce arme, măi băiete? l-am luat de sus. Crezi că plănuiesc lovituri de stat, vreun război civil? Crezi că fac o organizație teroristă? Știu că tu te ocupi și cu traficul de arme, dar eu consider asta unul din cele mai josnice moduri de a face bani. Ca și traficul de carne vie, de la care, de asemenea, sunt convins că nu te-ai dat în lături.

A trebuit să ne întrerupem puțin, fiindcă cei doi chelneri veniseră să curețe mescioarele, luând ce aduseseră înainte și de care nici nu ne atinsesem, pentru a pune în loc cești cu cafea și boluri cu coniac. Am folosit prilejul ca să-i studiez mai bine fostului prieten chipul, acum unul liniștit, dar ca o suprafață de

lac acoperită de umbra unor nori reci, iviți din senin.

— Da! a mârâit omul meu, după plecarea servanților. Se vede că te-ai făcut pretențios. Parcă nu erai așa. Atunci, uite ce facem. Nu te mai întreb nimic. Spune tu singur ce vrei. Bine?

— Bine, am zis. Am nevoie de niște oameni.

— Oameni? s-a mirat. Ai venit la mine ca la un oficiu de plasare? Hm! Dar și asta se poate. Oameni de încredere, devotați, îngeri păzitori, gata să-ți apere viața cu prețul vieții lor? Școliți, pregătiți, recordmeni?

— Gata să stâlcească în bătaie o gașcă întreagă, am continuat eu recomandările, să pună pe fugă participanții la un miting, să suprime niște figuri publice. Tipul agresiv, brutal, fără scrupule, fără mamă, fără tată…

— Aha, a început el din nou să mârâie. Prin urmare, nici oameni de-ai mei nu vrei. Că doar n-oi fi venit să-mi ceri niște dactilografe sau „asistente“ pentru televiziune, ori niscaiva poete tinere. Hei, sucit om te-ai făcut, frate-mi-o! De unde să te mai știu eu? Că noi am luat-o de mult pe drumuri diferite. Dar chiar, fiindcă veni vorba, de ce oameni ai avea tu nevoie la fundația aia? Poligloți, oratori? Sunt curios.

— Îți spun, de ce să nu-ți spun. Dar tocmai atunci se auzi un țăcănit de tocuri înalte venind, pe cărarea de gresie, dinspre palatul din spatele nostru, și o voce moale, de contraltă alterată de tutun și alcool, dar încă melodioasă, grăi:

— Nu vă supărați, mi s-a spus că sunteți într-o pauză, și vreau să strecor și eu scurtul meu raport. „Fratele de cruce“ se răsucise în fotoliul de nuiele africane. Citeam acum pe fața lui o vibrație de nerăbdare și plăcere, ca a unui gurmand flămând când vede, în sfârșit, venind platoul cu bunătățile preferate. Femeia, întrunind după aprecierea mea, toate exigențele antropometrice în vigoare, elegantă fără stridență, frumoasă la modul indiferent, avea ceva, în întreaga ei înfățișare, de mare

specialistă, de as. Dar părea îngrețoșată de moarte de enormele ei calități. Companionul meu s-a ridicat să-i ofere un fotoliu, dar ea a refuzat cu un gest sumar și rezolut; răzgândindu-se însă, a schițat un trecător zâmbet formal, motivând, neconvinsă, că stă de câteva ore în mașină (venea de undeva de la munte) și că i-a intrat os prin os. Poate, totuși, ceva depășește normele, m-am gândit. Sânii! Cel puțin jumătate ieșeau din decolteu și sugerau în mod violent amenințarea bombelor explozive. Aveai impresia că la o mișcare greșită a cuiva, ce nu știe să-i mânuiască, se vor declanșa, aruncând totul în aer. Femeia își păstra aerul obosit (oboseală și în voce), dar la o privire mai atentă vedeam că e și plictisită. Nu părea a fi o plictiseală conjuncturală, generată de călătoria prea lungă, să zicem, ci de un destin pe care îl percepea ca minor și agasant, acceptat mecanic, nejustificat. Raportul dat boss-ului, fără îndoială amant, dar tratat de ea administrativ-birocratic, a fost într-adevăr laconic și mai ales încifrat, din care personal n-am înțeles mai nimic. Ceva cu un fost amic de-al ei, sau de-al lor, ce încerca să-i târască într-un proces.

După ce și-a făcut datoria, s-a retras, răspunzând încercărilor boss-ului de a o reține cu o tandră condescendență, cum se acordă cuiva de lingușelile căruia te-ai săturat.

Intram acum în a doua parte a tratativelor, cu alte stări de spirit. Cu toate că nu recoltase mari (nici mai mici) gesturi de iubire, boss-ul rămăsese încântat de intermezzo-ul cu desăvârșita creatură.

— Prin urmare, mă îndemnă el, ai avea nevoie de niște…

— De patrioți veritabili, bădie, m-am hotărât să pun punctul pe i. Români adevărați, oameni cu conștiința datoriei față de țară, gata să facă orice sacrificiu pentru ea.

— Aaaa, s-a edificat el îndelung. Dar ce să faci tu cu asemenea specimene? La ce ar folosi astăzi atari indivizi? Tu nu

vezi cine are puterea, cine conduce țara, cine-i administrează bogățiile? Ăștia fură, toți, bă! Dacă unul se abține, moare. Dar dacă mai e și patriot, ăla moare de două ori. Mai voise să spună ceva, dar s-a oprit fiindcă la oarecare distanță de noi trecea misterioasa femeie, într-un halat de baie alb, simplu.

— Unde se duce? m-am trezit întrebând.

— La lac, m-a lămurit interlocutorul. E de fapt o piscină, dar de mărimea unui lac. Voiam să-mi recunosc lipsa spiritului de observație, dar femeia se oprise, probabil acolo era malul lacului și lăsase să-i cadă halatul, dând la iveală o adevărată feerie. Am avut atunci revelația că ea suferă crunt fiindcă se știe posesoarea unei comori, pe care nimeni în lumea aceasta nu e capabil s-o estimeze la justa valoare. Mă gândeam: are săraca senzația că e obligată să poarte un superb pandantiv de diamante, la bucătărie. Apoi a înghițit-o apa și s-a făcut nevăzută.

Nu știu de ce toată chestia aceasta m-a enervat grozav, căci m-am întors spre boss și, ca și când nu fusese nicio întrerupere, i-am spus:

— Îmi trebuie oamenii de care ți-am vorbit ca să stârpească hoții pe care-i pomeniși tu. Ca să curețe nația română de hoarda de profitori, tâlhari și escroci.

Boss-ul meu s-a aplecat peste măsuța cu tratații, le-a dat la o parte, făcându-și loc pentru nu știu ce, de fapt am văzut pentru ce, ca să se sprijine cu amândouă mâinile de marginile ei rotunde. A început să vorbească. Nu mai era nimic amical în tonul lui. Fiecare cuvânt părea un cub de gheață pe care mi-l scuipa în obraz.

— Tu-mi ceri să te ajut ca să mă extermini pe mine? Poate că ai înnebunit. Te știam om cu judecată. Ai ajuns să bați câmpii.

— Bădie, i-am răspuns, e exact pe dos, tu ți-ai pierdut

mințile. Te-au prostit banii în care te scalzi. Eu îți dădeam o șansă. Să pui umărul la ecarisaj.

În sinea mea râdeam de mă prăpădeam. Uite unde ajunsesem! Nici nu știusem de ce am venit. Pe parcurs, găsisem mobilul. Ce mă mai distram acum! Doamne, dar așa ceva numai în vis se poate.

PIAȚA

Trebuie spus din capul locului că ceea ce transcriu mai jos este numai pe jumătate vis, de aceea aș considera bucata respectivă hibrid. Cam până la jumătate am visat, după care m-am trezit, dar rămânând în starea intermediară, când fantezia lucrează încă oniric și evoluează cu ajutorul rațiunii.

Un tânăr scriitor, deosebit de dotat, trecuse pe la mine să mă pună la curent cu ultima lui călătorie. În special să-mi releve impresiile culese la o cină luată cu un mic grup de scriitori francezi, amici de-ai vărului său născut acolo. Opinia lor era că în unele țări europene, printre care și România, literatura a stagnat, în sensul că rămâne tributară unor prejudecăți burgheze, ba chiar și comuniste, privitoare la substanța artei. După ei, teza rolului educativ al operei literare e caducă, în cazul când fusese actuală vreodată. Să facă omul mai bun? Dar ce e, grădiniță de copii sau școală de corecție? Sau penitenciar? Ori că scriitorul trebuie să sondeze în profunzimile ființei umane, pentru a discerne ce e frumos de ce e urât, susținând partizanal virtuțile? Adică să facă un fel de reclamă indivizilor așa-zis înzestrați și valoroși pentru societate? Unul glumea, stârnind râsul: „Domnule, sunt de acord și cu așa ceva, dar contra cost. Nu pe gratis. Astăzi totul se plătește“. Și așa mai departe. Ironizau „valorile trainice“ a căror promovare s-a pus în sarcina scriitorului, elevația spirituală a

ficțiunii literare, idealismul creatorului de frumos.

— Dar ce să punem în locul acestora? întrebase tânărul meu prieten. Care ar fi noile mobiluri ale literaturii? I s-a explicat că societatea umană s-a schimbat radical și că omul are acum de făcut față altor imperative. Să fie, pe de o parte, foarte productiv, de productivitate depinzând standardul de viață. Pe de altă parte, să fie foarte liber, adică independent de societate, detașat de imperativele ei, trăindu-și destinul cu mult curaj și nepăsare, conștient că viața e scurtă, întâmplătoare și singura șansă de a fi cumva fericit, e să-i guști, la timpul potrivit, savorile. Deci, anularea răspunderii sociale ce a împovărat omul până la depersonalizare.

Tânărul meu prieten a întrebat dacă aceia îi pot recomanda o capodoperă literară consacrată acestor teme, în special ultimei. Comesenii s-au sfătuit între ei și au oferit câteva titluri. O carte a lui Carrère, numită „Limonov“, al cărei erou e un fel de lumpen, sau mic aventurier rus. El face tot ce-i trece prin cap, nerăspunzând în fața nimănui. (Cel ce visa, care a citit această carte, poate confirma că Limonov apare ca un fel de fantomă într-un grupuscul politic marginal. În același timp, Carrère oferă acolo o imagine jurnalistică formidabilă a descompunerii tragice, și în același timp pitorești, a Rusiei postcomuniste. Și nu e vorba nici măcar de ficțiune, ci de un personaj în carne și oase, totul în carte pretinzându-se a fi real.) Comesenii l-au mai numit pe Huellberg, din opera căruia au citat „Harta și teritoriul“, unde un individ pictează fără reguli, totuși se îmbogățește, și apoi se abstrage. Râzând, au adăugat că autorul acelei cărți a avut inventivitatea de a se vârî și pe sine în roman, cu nume propriu, ba și cu un destin fistichiu (omul este asasinat în roman, tăiat în bucăți, capitonându-se pereții cu carnea sa).

Dar au mai indicat o direcție nouă a literaturii: informația.

Ca și mass-media, literatura aduce în atenția publicului mari evenimente, mari enigme, recurgând desigur la suspansul polițist. Grangé, spuneau ei, dezvăluie în „Pasagerul“ preocuparea unei organizații oculte de a manipula creierul în mod fiziologic, nu numai informațional. Marc Levy, la rândul lui, face cunoscut în „Mai puternic decât frica“, planul SUA de a topi calota polară nordică – cu riscul inundării a trei continente – pentru exploatarea unor noi zăcăminte de țiței. Un alt scriitor aduce în atenție ipoteza găsirii matricei umanității – o femeie extraterestră. Și așa mai departe.

— Și tu ai avut vreo replică? l-am întrebat pe tânărul prieten.

— Am găsit câte ceva rezonabil în ce spuneau. Adică, lărgirea ariei de investigație a prozei literare. Chiar împrumutarea unor teme de senzație din arsenalul mass-media. Dar, le-am spus, cu o condiție: ca mijloacele de operare să rămână cele specifice literaturii, adică portretizarea marcantă și plauzibilul artistic. Oare să renunțăm și la aceste exigențe?

— Interesant, am recunoscut. Și cum s-au motivat?

— Simplu. Că ce doresc eu nu se mai vinde. Or, cartea, ca orice marfă, trebuie să aducă bani. Scriitorul trebuie să studieze piața, cererea, gustul public. Primul pas l-a făcut audio-vizualul, spuneau ei. Televiziunea. Vrând-nevrând, urmează literatura. Pe vremuri mai scriau conții, cu avere, cărora nu le păsa dacă opera aduce bani. Acum toată lumea e specializată și fiecare trăiește din ce face. Așa că... De aceea, nici nu se mai mizează, după ei, pe calitatea estetică, ci pe senzaționalul lucrativ.

— Adevărat, am recunoscut. Dar printre cei ce scriu mai sunt, inevitabil, și altfel de spirite. Nici acestea să nu se mai simtă implicate în destinul uman? În aspirația spre un statut

general mai elevat al societății? În reprimarea răului și promovarea binelui, cum spuneai că au zis? Dar în ceea ce privește incriminata noastră tematică literară vetustă, cam prea umanistă, am înțeles, tu ce părere ai?

Era o întrebare retorică desigur, îi cunoșteam părerea. Între timp mă limpezisem, ieșind complet din pânzuiala visării, și n-am mai găsit nicio plăcere în continuarea maieuticii despre noua filosofie a culturii. Nu poți pastișa visul. Acel amestec de verosimil și neverosimil al plăsmuirilor subconștientului, acel abur halucinogen învăluind umanul, acea fascinație a creației spiritului în stare de totală libertate, sunt inimitabile. A proceda invers decât în somn, când în apa neagră a micii morți cade picătura psihedelică a visului ce transfigurează totul, adică a picura în vis stropii conștiinței, înseamnă a strica o artă aflată, cred, mai presus de inteligențele și talentele profesionale.

REGINA BALULUI

Mă întrețineam cu cineva la marginea marelui salon, beneficiind de un anumit calm, de estomparea rumoarei invitaților strânși în centrul sălii. Convorbirea în care mă antrenasem nu purta pecetea unei teme cine știe ce importante sau a unui secret pe care am fi vrut să-l ferim de urechi indiscrete, era mai mult un răgaz odihnitor. Treceau prin fața noastră nou-veniți, ceea ce ne obliga să ținem un ochi de veghe, pentru a răspunde saluturilor sau gesturilor amicale. Femeile erau toate în ținută de mare gală. Purtau un aproape uniform pavoaz al splendorii. Avusesem convingerea că festivitatea respectivă nu este ceva solemn, păstrând în minte, nu știu de ce, ideea că ne aflăm la un fel de bal mascat (deși lipsa costumațiilor de rigoare ar fi fost suficientă să-mi împrăștie această impresie). Știam că acolo se află un fel de cremă a societății.

Începând să mă plictisesc, involuntar îmi fixam privirea asupra ușii de la intrare, dornic să mai văd figuri noi. Mi-a atras atenția un personaj feminin singular. Doamna, o femeie de talie înaltă, de un blond vaporos, corespundea întru totul genului de manifestare la care mă gândeam. Primul șoc îl dădea asimetria vestimentației. Purta pantaloni cu un crac lung și unul foarte scurt. Vestonul, sau ce era, oferea o imagine inversă, adică era lipsit de mânecă pe partea cu pantalonul lung, creând impresia

unei asimetrii simetrice. Lipsa craclului de pantalon punea în evidență toată coapsa, iar lipsa mânecii – o ciudată cupă de sutien, mică precum un capac de ghindă, acoperind doar sfârcul sânului. La spate, pantalonii se transformau în colanți albi, iar taiorul lăsa tot spatele gol. N-aș fi examinat atât de minuțios costumația doamnei dacă aș mai fi văzut pe acolo și alte improvizații de carnaval.

Doamna înainta spre centrul sălii, unde se îngrămădeau invitații, cu un pas impetuos, lăsând impresia că se așteaptă la o primire animată, dacă nu chiar la aplauze. M-am grăbit să o urmez (și după mine convorbitorul) cu o presimțire îngrijorătoare. Mă situam alături de ea în partida ingrată pe care intuiam că va trebui să o susțină. Cercetând privirile, gesturile, mișcarea individuală și cea de ansamblu, m-am îngrozit. Inițiativa revenea femeilor, bărbații rezervându-se într-o oscilație între curiozitate amuzată, admirație pentru o atare îndrăzneală și interes pentru femeia în sine. Doamnele au început să chicotească, fiecare la locul unde se găsea, dând acestor sunete o funcție de limbaj codificat. Se auzeau și vorbe articulate – batjocoritoare bineînțeles, sau exprimând condamnări indignate. Nu se mulțumeau să-și confirme reciproc adversitatea față de impertinenta surată, ce bănuiau că a intenționat să le pună în umbră. Simțeau nevoia să-și scoată și partenerii din mutism, preîntâmpinând totodată orice gest de cavalerism (nu mai vorbim de simpatie) față de personaj.

Această fază a pregătirilor de război n-a durat mult, fiindcă un așa zis „manager de artă“ (aceasta spunea cineva că e funcția lui) a bătut într-un gong și a anunțat că orchestra deschide balul. Într-adevăr, dintr-un ungher pe care îl ignorasem, au izbucnit acordurile unui vals (s-a spus că e singurul dans clasic din seara aceea) și perechile s-au pus în

mișcare. Doamna costumată pentru carnaval s-a retras la perete, și bărbații (fără perechi) din apropiere, ca și când ar fi fost instruiți, au făcut gol în jurul ei. Ca la o comandă neauzită, picioarele mele s-au pus atunci în mișcare, îndreptându-mă spre o țintă pe care nu o anticipasem și care nu era alta decât doamna devenită martir. M-am înclinat ceremonios și, la disperata ei încuviințare, am dus-o în zbor chiar în centrul acelei lumi exclusiviste și intolerante. Am dansat cu aplomb și ea s-a contaminat de siguranța de sine pe care o afișam și s-a transformat într-o mică tornadă coregrafică, la care se adăuga efectul personalității sale încărcate de magnetism, ca și, în același timp, de principiul unei grandioase respingeri. De altfel, la un moment dat mi-am dat seama că toate acele ciudățenii vestimentare s-au volatilizat, ori poate nici n-au existat. Doamna devenise acum cel mai marcant model al corectitudinii feminine din acea sală de bal. A fost de altfel momentul când am putut percepe pe de-a-ntregul ce comoară purtam în brațe pe valurile muzicii lui Johann Strauss. Ființa complexată și umilită de tagma feminină a balului nu mai exista, transformându-mă dintr-odată în partenerul *reginei balului*. Prin aerul încins, încărcat de energie biologică umană, am auzit-o șoptindu-mi la ureche:

— După vals vom pleca. Am pregătit totul. Printre altele, un platou cu cel mai apetisant caviar și cea mai bine frapată șampanie. Vom cinsti momentul de excepție.

Tot gândind la cele întâmplate, am uitat ce a urmat.

MARCELICA

Ca de obicei, primul lucru făcut după trezire a fost să mă duc la fereastră. Ce spectacol! Totul afară era învăluit într-un fum alb, pe care vântul îl răsucea și îl făcea să fluture ca o nesfârșită draperie de voal. Din când în când, pale mari de pulbere subțire se năpusteau în pomii și în acoperișurile împovărate de ninsoare. Venise iarna, cum fuseserăm avertizați de cu seară de posturile de televiziune. Pe tabloul de un alb orbitor s-a proiectat însă ceva întunecat, ivit din circumvoluțiunile mele intracraniene. Am descoperit că în creier purtam un vis proaspăt, o fantasmă a nopții, trimisă cu puțin timp înainte de a mă trezi. M-am îndepărtat de vitrina încărcată cu acel vis polar al dimineții, m-am așezat pe pat și am închis ochii. Ultimul mesaj al somnului a început să se limpezească.

Eram în vizită la vechii și bunii mei prieteni Marcelica și Varlaam. Discutam cu el la masa ovală din sufragerie (nu reieșea dacă prânzul se terminase sau nici nu începuse), iar despre Marcelica îmi închipuiam că robotește la bucătărie. Varlaam, răsturnat pe scaun cu aerul lui boieros, avea de data aceasta o mină levantină, lenevoasă și dezinteresată, contrastând cu verva sa obișnuită de mare cozeur. La un moment dat își face apariția și Marcelica, dar într-un mod căruia nu-i găseam precedent. Sprijinea, mai exact spus ducea

în brațe un bărbat brunet, de vârstă mijlocie, ce nu se putea ține pe picioare. Vorbea cu acel bărbat în sotto voce, dându-i, din câte am înțeles, comenzi în legătură cu felul cum să se miște. Încerca să-l instaleze pe canapea, dar continua să întâmpine dificultăți și scena se prelungea. Uimit și chiar contrariat, l-am întrebat în șoaptă pe Varlaam dacă omul e bolnav. Fără grabă, cu o expresie mai degrabă neutră, în sensul că indecisă, în cele din urmă acesta a schițat din cap o oarecare confirmare.

— E vreo rudă a voastră? am continuat, cu toată discreția, interogatoriul. Știam că frate, Marcelica nu are, și nici veri apropiați. Varlaam a scos la suprafața chipului său masiv, cu trăsături foarte bine marcate, un fel de ilaritate neangajată, de om care nu are cu chestiunea de față nici în clin, nici în mânecă.

— Un fost iubit, a aproximat cu o fluturare scurtă a mâinii. Sau soț, avut de ea cândva…

— Soț? nu mi-am putut stăpâni uluiala. Și pe bună dreptate, fiindcă mariajul Marcelicăi cu Varlaam, din care rezultase și o fată, studentă, data de mai bine de două decenii.

— Habar n-am! a pus capăt Varlaam șaradei, atent acum la schimbările ce surveneau în scenă. În încăpere pătrunsese mama Marcelicăi, pe care n-o mai văzusem de mult (locuia în provincie) și după câteva cuvinte schimbate cu fiica, l-a luat în primire pe bolnav.

— Stai să vezi ce urmează! mi s-a adresat Varlaam, animat el însuși de o anumită curiozitate, exact ca la teatru când știi sau bănuiești ceva, dar vrei să te convingi. Așteptarea fazei anunțate dură câtva. În cele din urmă, Marcelica reapăru cu încă un bărbat, mult mai tânăr, dar purtându-l și pe acesta ca pe primul. Mi-am dat seama că cei doi bărbați prezintă similitudini nu numai pe plan medical (demonstrau aceeași

neputință de a merge pe propriile picioare), ci și fizionomic, ba chiar ca aspect general. Bruneți, costelivi, cu trăsături de sud-americani, păreau nu numai de aceeași etnie sau naționalitate, ci și aparținând aceluiași arbore genealogic. Ca un tată și un fiu.

— Ăsta cine mai e? m-am aplecat spre urechea lui Varlaam. El a schițat un zâmbet de om care sugerează că la mijloc e tărășenie mare, dar deocamdată s-a abținut să vorbească. Marcelica, ajutată iarăși de mama ei, a reușit să-i alinieze pe amândoi bărbații pe canapea, și acum părea că le transmite unele instrucțiuni, căci din când în când ei înclinau aprobator din cap.

— Ăsta e fiul lor, catadicsi Varlaam să dea satisfacție curiozității mele.

— Al lui, vrei să spui.

— Și al ei. Doar nu l-a făcut singur.

Doamne! am exclamat în gând, și mi-a venit să mă închin, cum fac românii când stupoarea depășește orice limită și toate cuvintele sau gesturile nu mai fac față pentru a o exprima. Varlaam a adăugat:

— Sunt bolnavi amândoi de paralizie musculară progresivă. Băiatul a moștenit…

— Doamne, Dumnezeule! am spus cu voce tare, reținându-mă doar de la facerea crucii, gândind că ar fi fost interpretată defavorabil de cei în cauză. În exclamația mea se regăsea nu doar constatarea straniului situației, ci și căinarea condiției bietei Marcelica, după mine victimă a unei catastrofe căzute din cer. Am făcut repede niște socoteli, deducând că acest al doilea copil al ei (de fapt primul în ordine cronologică) trebuie să fi fost născut pe când era elevă, cel mult studentă. Cum reușise ea să tăinuiască acest trecut atât de încărcat? Sau Varlaam a știut totul și s-a constituit în complice al tăinuirii?

Nu știu ce s-a întâmplat mai departe, fiindcă presimțirea a

ce se produce afară m-a smuls brusc din mrejele somnului. Și ale visului, pe care, iată, am reușit să-l reconstitui.

Ceea ce se continua acum, în trezie, era uluiala nemăsurată a conținutului său. Atât ca fapt în sine, cât și ca alegere a personajelor. Cei doi au părăsit lumea aceasta, și nu de puțin timp, iar în decursul vieții lor, când am avut relații deschise și cordiale, n-a existat nici cel mai vag indiciu că cei doi ar fi trăit o atare dramă. Mai mult, dacă Varlaam s-a întâmplat să mai calce câteodată strâmb, iertat cu o superioară toleranță de soția sa, corectitudinea, fidelitatea, rigoarea morală ale Marcelicăi nu au putut fi puse niciodată la îndoială. De unde această teribilă transfigurare a personalității ei, într-un capriciu al fantasmelor?

CONSULTANȚII

Stăteam la o coadă lungă ce înainta cu încetinitorul. Participanții nu manifestau nicio nerăbdare, nici măcar cât cei care vin la Bobotează să ia apă sfințită. Erau oameni de toată mâna. Discutau între ei alene vrute și nevrute, mai puțin însă motivele pentru care se găseau acolo. Eu însumi nu mă preocupam de așa ceva. Habar nu aveam de ce stăteam la coada aceea. Cu toate că avansam încet și abia întrezăream capătul cozii, am ajuns destul de repede la „potou“. Era o scenă sau tribună, nu știu cum să-i zic, unde oamenii urcau pe o scăriță de lemn. Ceva ca platformele acelea de miting improvizate, pentru vorbitori.

Ce am găsit după ce am urcat scărița? O masă lungă, la care ședeau pe scaune membrii unui fel de juriu, având fiecare în față un număr. Ne uitam pe bonurile pe care le țineam în mână și ne îndreptam spre numărul înscris pe bon. Omul meu s-a dovedit a fi binevoitor, răbdător, chiar blajin. Mi-a zâmbit cu aerul că înțelege oboseala mea, dacă exista vreuna, apoi mi-a cerut actele.

— Buletinul? am întrebat, gata să mă conformez cu maximum de zel.

— Nu, mi-a zâmbit omul, iarăși plin de înțelegere. Actele medicale. Nu toate, desigur, ultimele certificate, cele în care este stipulat stadiul actual al bolii.

M-am pomenit căutând de zor prin buzunare, deși nu mă dumiream ce fel de certificate mi se cer, și chiar nu știam să fi purtat vreodată așa ceva la mine. Cel ce mă chestiona nu părea să se grăbească, urmărea cu răbdare cercetarea pe care o făceam, dându-mi în acest timp unele explicații, ce nici nu știu dacă intrau în îndatoririle lui. Îmi făcea acest serviciu din bunătate.

— Vă dați seama, zicea, că fără înscrisurile respective am fi nevoiți să stabilim data într-un mod arbitrar. Și pentru o chestie oarecare mai treacă-meargă, dar când e vorba de…

— De ce? am întrebat eu oprindu-mă din căutat, simțind că acolo unde lăsase fraza în suspensie e clenciul. A fost destul de amabil și mi-a satisfăcut curiozitatea, trecând peste faptul că nu mă arătam a fi în temă.

— De deces, nu e așa? l-am auzit spunând. Mi-a fost rușine să-mi dau în vileag ignoranța și am apelat la o formulă ambiguă.

— Păi ce se poate întâmpla în cazul acesta?

— Nimic mai puțin decât, să zicem, fixarea unui deces prematur. Cred că nimeni nu ar accepta un asemenea risc, a dat el să zâmbească, lăsându-mă să înțeleg că a făcut o glumă. Dar eu m-am văzut deodată în situația de a lua lucrurile foarte în serios. M-am grăbit să le lămuresc.

— Spre rușinea mea, stimate domnule… nu știam ce funcție să-i atribui și am spus la întâmplare… anchetator, trebuie să recunosc… Dar el m-a întrerupt, recuzându-și acest titlu. A ținut să stabilească din capul locului că nu e decât consultant, desigur, unul pentru înaltă expertiză, dar fără autoritate de decizie. Cât privește actele, înțelegea singur că nu le posed, și mă sfătuia să nu mai pierd timpul, să mă retrag pentru a acționa de îndată în vederea obținerii lor.

— Aș putea să le aduc mâine? m-am interesat eu, speriat de-

a binelea de celeritatea ce mi se impunea.

— Noi, cei de aici, inclusiv persoana ce vă stă în față, ne încheiem misiunea chiar astăzi. De aceea, vă sfătuiesc...

— Am înțeles! – am scurtat eu discuția. Prin urmare, trebuia să rezolv totul în câteva ore. L-am salutat pe domnul consultant expert cu respectul cuvenit și am luat-o la picior înapoi, pe lângă coada lenevoasă, până la stația de taxiuri din apropiere. M-am angajat apoi într-o adevărată cursă contra cronometru. Taxiul m-a dus numai până la un punct. De acolo mi s-a impus transbordarea într-un autobuz. Nici acesta nu m-a purtat până la destinație, am mai schimbat încă vreo două. Mă îndepărtasem de centrul orașului și chiar de oraș. Știusem că medicul meu de familie are cabinetul pe o arteră centrală, dar acum rezulta că lucrează în nu știu ce suburbie. Eram atât de grăbit și concentrat, încât nu-mi dădeam seama că traiectoria nu o mai stabileam eu, fusese fixată de cineva implicat direct în respectiva acțiune, iar de aceasta păreau să aibă cunoștință și taximetristul și conducătorii de autobuze, ba chiar unii trecători de pe stradă. Medicul m-a primit cu destulă condescendență și fiind avizat că mă grăbesc, pregătise tot ce-mi trebuia. Fără nicio discuție, mi-a înmânat un plic voluminos închis și, pentru a sublinia caracterul oficial al rolului său, mi-a aplicat pe plic o ștampilă înmuiată în tuș roșu. De acum, nu mă mai mira nimic, mă lăsam în voia forțelor oculte ce guvernau întâmplările.

Am ajuns în piața de unde plecasem, agitat și speriat, supus autorității unei forțe pe care nu o cunoscusem. Se aprinseseră luminile orașului. Coada rămăsese la locul ei, la fel de greoaie, leneșă și indiferentă față de scopul propus. Parcă îi recunoșteam pe acei solicitatori plictisiți de propria lor pălăvrăgeală, deși nu aveam nicio garanție că i-am mai văzut vreodată. Făceam parte dintre muritorii chemați să li se spună

cât mai au de trăit, fixându-li-se ziua decesului. M-am apropiat de câțiva și le-am spus că fusesem acolo cu câteva ore înainte și mă dusesem să aduc unele acte în plus. Mi s-a dat liber și am luat-o la fugă pe lângă coadă, convins că de mine depinde acum încheierea cu succes a misiunii. Și chiar am ajuns repede la scărița aceea, respirând ușurat că am învins. M-am repezit la locul unde știam că e numărul meu și nici nu m-am mai uitat la număr, nici la chipul consultantului și am prezentat plicul închis, arătând cu degetul, nu știu de ce, pecetea roșie a medicului de familie. Liniștindu-mă apoi, am dat privirea roată, descifrând mai bine sensul juriului de consultanți experți ce aveau un cuvânt greu în stabilirea datei decesului. Dar consultantul meu, parcă dându-mi replica și folosind o voce pe care nu o recunoșteam, mi-a spus:

— Ați ajuns prea târziu. Ai dumneavoastră au plecat.

— Să revin mâine? am încercat eu să simplific lucrurile.

— Ohooo! Nu știu când vor mai veni. Deocamdată și-au încheiat misiunea.

— Și problema mea? am întrebat revenind la starea de agitație dinainte.

— În lipsă, se stabilește din oficiu, m-a asigurat.

— Și unde pot afla rezultatul?

— Asta chiar… a șovăit. Apoi, decis: Nicăieri! Și, ca pentru a mă liniști: Știți cum e, văzând și făcând.

REVELAȚIA

Uitasem de ce eram pe acolo și de ce se afla alături, atât de aproape, acea doamnă distinsă, aproape ca mine de înaltă și foarte suplă.

— Dar aici e o vie! am exclamat în culmea încântării, când la un moment dat m-am simțit împresurat, ca de niște ființe vii pe care ignorasem să le includ în regnul animal, de o mulțime de ciorchini de struguri. Zâmbind cuceritor, aceștia dansau, clătinându-și boabele ca pe miriade de cercei de aur. Și fiecare bob în parte râdea la rândul lui, imitând sfera, una transparentă, expunându-și lăuntrul pur, de licoare filtrată, iradiind lumină, bucurie, optimism. Unii ciorchini se apropiau de fața mea, oferindu-mi prietenia lor dezinteresată, iar cel mai mare, un fel de căpetenie, pur și simplu mi-a intrat în gură, impregnându-mă de parfum și savoare. Întindeam brațele spre doamna ce mă acompania și care o luase mult înainte, încercând să-i atrag atenția asupra acestei divine fraternizări cu natura, a splendidei regăsiri în esența universală.

Apoi, deodată, totul a rămas în urmă și s-a estompat. Ieșisem probabil din vie, sau via se sublimase, transformându-se în altceva. Și într-adevăr, coboram de pe niște râpe și intram în dune mici de nisip fin, la marginea cărora se întindeau, cât vedeam cu ochii, apele liniștite, ca o melodie executată în surdină de violoncel, ale mării. Distinsa doamnă se așezase cu

picioarele încrucișate pe un dâmb de nisip și cinstea ceea ce vedea printr-o tăcere, de asemenea, melodioasă.

Aș fi vrut să spun câteva cuvinte, dar le-am consumat în lăuntrul meu. Mi-am dat seama că, vorbind, aș fi semănat cu un biet ghid de muzeu explicând vizitatorilor strânși în fața pânzei cu Mona Lisa a lui Leonardo da Vinci, surâsul acesteia. Cuvintele pe care le-aș fi pronunțat pentru a-mi exprima admirația în fața peisajului marin ar fi fost din cele folosite și răsfolosite. Ce puteam spune despre colorit? Că e un mozaic de nuanțe verzi și albastre, de plăcuțe de piatră prețioasă mișcate de vânt sau de curenții subacvali, metabolizând în mișcare lumina solară în descompunere? Ori despre sufletul mării ieșit la suprafață în spuma imaculată ce brăzda nesfârșita suprafață lichidă? Că e un abur care te cheamă, că se constituie în cel mai deschis și ispititor drum spre infinit? A fost una din puținele ocazii când mi-am dat seama că avem mari lacune în exprimare și comunicare, atât când vrem să vorbim de natură, cât și când spunem ceva despre noi înșine, și că fiecare neam mai are mult de meșterit la limba natală.

Apoi iar s-a schimbat placa imagistică în apropiata noastră lume înconjurătoare. Am observat că nu departe, un grup de tineri se zbenguia în apa mică a mării, împreună cu o herghelie de cai. Nu era zbenguială, mi-am corectat impresia, tinerii spălau și țesălau caii, care se lăsau ferchezuiți nu numai cu docilitate, ci și cu semeție, precum veritabilele vedete feminine aflate în competiția perfecțiunii formelor. M-am apropiat cât am putut de compoziția aceea a frumuseții fizice și am rămas din nou fără grai. Tinerii mângâiau cu periile lor moi crupele musculoase și strălucitoare ale făpturilor venite din legenda preistorică a centaurilor și inorogilor. Îmi treceau prin minte sculpturile antice ecvestre în care găseam mereu o simbioză desăvârșită între călăreț și cal, constituind împreună un unicat,

creația homin-cabalină ce a înfruntat jocurile și războaiele, punctând atâtea clipe de splendoare a istoriei.

Doamna m-a trezit din reverie, arătându-mi micul ei ceasornic de mână și atrăgându-mi atenția că aproape am întârziat de la festivitatea unde aveam de mers.

Am urcat o râpă și am ajuns la ceea ce s-ar fi putut numi intrarea în proprietatea firmei organizatoare, cu deosebirea că nu avea acel arc de triumf al ranch-urilor americane. Erau acolo doar niște bănci rudimentare, învechite, puse probabil pentru călători ca să-și tragă sufletul înainte de a lua în piept terenul. Căci nu se accepta circulația vehiculelor. Pe bănci erau cinci-șase bărbați îmbrăcați lejer, mai exact în treninguri uzate. Unul din ei, pe care mi s-a părut că-l recunosc, mi s-a adresat cu o voce încărcată de aversiune. Lua în batjocură prezența mea acolo ca invitat la „marele festin al firmei“, imputându-mi atașarea de o „gașcă de tâlhari“. Îmi reproșa că între gruparea patriotică și această adunătură de apatrizi am ales ce era rău. A fluturat și amenințări – că toate acestea nu vor fi lăsate nepedepsite. Doamna de lângă mine a cerut să iuțim pasul și am ieșit din atmosfera ostilă. Festivitatea propriu-zisă n-a prezentat niciun interes, cu excepția faptului că la sfârșit s-a adus la cunoștința asistenței o spargere la banca firmei, săvârșită chiar în timp ce noi celebram acel așa-zis moment istoric. Imediat și-a făcut apariția o brigadă de polițiști și mascați, care și operaseră arestări la intrarea pe proprietate. Aceștia au ținut să-i ancheteze și pe cei ce comunicaseră cu oamenii în treninguri.

Excursia s-a terminat destul de prost și nici n-am găsit un echipaj dispus să ne îmbarce și să ne ducă în oraș. Rămâneam de izbeliște pe acolo, așteptând o ocazie ce nu se întrevedea. Aș fi vrut să facem drumul înapoi tot pe unde venisem, și de unde recoltasem atâtea impresii. Doamna sublinia greșeala pe care o

făcusem acceptând invitația la festivitate. Nu aveam ce căuta între bandele acestea; toți erau la fel de odioși: hrăpăreți, lipsiți de scrupule, manipulând oamenii de bună-credință, storcând țara. Doamna susținea că nu ne putem redresa ca națiune până nu vom pune capăt divizării pe bază de interese de grup, aflate întotdeauna în dosul ideologiilor.

Stăteam pe băncile rudimentare de unde fusesem apostrofat de oamenii în treninguri. M-am trezit expunând o teorie de care nu avusesem cunoștință că s-ar afla în arsenalul meu principial. Mă ascultam cu o uimire mai mare decât a doamnei, care îmi arăta curiozitate binevoitoare. Ce susțineam? Că de la început societatea a fost pusă pe baze greșite. Ce oferă ea omului? Posibilitatea de a-și alege o funcție: producător al bunurilor materiale, prestator de servicii (inclusiv juridice, medicale, științifice, educative, administrative), politician (deținător al puterii și beneficiar al acesteia), creator de artă etc. În respectivii parametri, atât de înguști, se înscrie oare rostul omului pe pământ? În realitate, ziceam, rolul său ar fi să aprofundeze cadrul existențial. Profesiile, funcțiile sociale țin de scopul nostru imediat, practic, acela de a ne amenaja o viață confortabilă (aici incluzându-se și lupta pentru dominație și acumulare). I-am reamintit doamnei ce am văzut la venire, traversând câteva porțiuni ale mediului natural. Asta așa, ca exemplu. Dar sunt mii și mii de fațete ale naturii de care avem fericirea să dispunem și de care rămânem străini. Și tot atâta interes prezintă miracolul naturii noastre umane, plină de gânduri, emoții, sentimente, acestea făcând și ele parte din zestrea superioară a Universului. Nu le aprofundăm, ci le folosim pragmatic pentru avantaje de moment.

Societatea, am decretat, nu trebuia structurată pe profesii subordonate strict existenței concrete, ea se cerea construită pe

baza afinităților elective, pentru ca organizarea umană să corespundă nevoii de a înțelege și defini mediul în toate funcțiile lui. „Vă dați seama – i-am spus – ce eforturi a depus Universul pentru a crea aparatul electronic al gândirii umane, ca și pentru a acorda instrumentele simfoniei sufletești! Suntem probabil partea cea mai evoluată a materiei. Devenim încet-încet conștienți de megaenergiile cosmice, cele ce creează aștrii și apoi îi sting, întrețin focul atomic în sferele stelare, fac să circule curenții magnetici până la distanțe inimaginabile. Dar viteza și amplitudinea gândului uman, acuitatea cu care omul percepe fenomenele se află deasupra acestora. Suntem produsul cel mai miraculos al lumii și, din păcate, acest uraniu din craniile noastre e pus să conceapă găinării de tot felul, dar și crime. De ce? Pentru a ne permite umplerea burții și acapararea cât mai multor lucruri meșteșugite de sclavii producători prin uzine. În acest context s-ar înscrie și lupta pentru stingerea impulsurilor de ferocitate animală, rămase încă vii în „zeul iluminării mentale“, predispus opresiunilor și războaielor.

Nu eram sigur că am reușit să relev mecanismul uman-planetar ce se ivise în capul meu, probabil că trebuia să mai meditez și să exersez explicitarea viziunii ce mi se impunea cu stringență. Doamna m-a asigurat că, în mare, poate înțelege despre ce e vorba. Mi-a sugerat totodată – dar cu foarte, foarte multă ironie – să găsesc un loc în „noua configurație“ și chestiunilor practice ale habitatului planetar, căci altfel, râdea ea amuzată, riscăm să ne întoarcem în preistorie.

CARACATIȚA

Ostenit de căldura amiezii, m-am oprit la mesele instalate pe stradă ale unei braserii, și am cerut un pahar cu bere. Aproape concomitent a aterizat acolo și Sile, fostul meu coleg de școală primară, însoțit de o divă. Sile e actor la Teatrul municipal și probabil că diva are același statut. Noi doi nu ne-am mai văzut de mult și, dând cu ochii de mine, Sile s-a repezit ca un uliu.

— Uite, Coco, și-a pițigăiat vocea, el e colegul ăla de care-ți vorbeam deunăzi. După ce s-au făcut prezentările, au luat și ei loc la masa mea, cerând chelnerului același lucru.

Sile era același băiat cumsecade de totdeauna! Îl admiram că reușise să țină piept mediului; că nu se stricase sufletește. Și nici ca imagine. Profesional nu mă puteam pronunța. Îl văzusem de două-trei ori în roluri nu prea semnificative și nu mă consideram edificat. Cu coada ochiului încercam s-o evaluez pe divă. După ce s-a confirmat că e actriță, mi-am propus s-o clasific. Nu era prea greu. Evident, actriță de roluri ușoare. Toată respira frivolitate, și de bună seamă i-ar fi fost imposibil să interpreteze altceva. Se machia strident, părul înfoiat îl vopsea în roz (ca o bătrână deșucheată) și purta o rochie atât de transparentă încât întregul ei trup se oferea vederii fără cel mai mic impediment.

La un moment dat, hodoronc-tronc, Sile m-a întrebat dacă

nu mi s-a oferit și mie de la primărie un buletin de vot. Am cerut explicații: ce primărie, ce buletin? Mirat că nu sunt la curent cu schimbările electorale – acum e epoca schimbării schimbărilor, a catalogat el lucrurile – m-a lămurit. Se apropiau alegerile locale, dar consilierii municipali nu se mai alegeau „cu ghiotura“, ca până acum, ci doar de o categorie restrânsă a alegătorilor. Primăria oferea buletine de vot pe sprânceană, chipurile celor care „știau ce votează“. Sperase că și eu am primit unul, fiindcă pentru prima dată Sile se hotărâse să candideze.

— De ce nu? s-a ambiționat. La teatru sunt ajutor de administrator. N-o fi mai greu la primărie. I-am urat succes. I-am adresat câteva cuvinte galante divei și m-am retras, sub pretext că am ședință. De data asta drumul mi s-a părut mai lejer și îmi aduc aminte că am zâmbit tot timpul. Nu mi-o puteam scoate din minte pe divă, întrebându-mă cum se descurcă Sile cu așa o pațachină, el băiat cu bun simț și cu picioarele pe pământ.

Culmea, peste câteva zile chiar am fost convocat la municipiu, unde primarul ne-a înmânat câtorva zeci de localnici acele ciudate noi buletine de alegător – act însoțit de un discurs măgulitor pentru noi, cei de față. În posesia documentului, m-am grăbit să-i dau de știre lui Sile, care m-a ovaționat la telefon. M-a rugat să i-l arăt și lui și ne-am dat întâlnire la aceeași braserie, unde omul a venit din nou însoțit de divă. Iubita lui, sau ce era, arăta la fel, cu deosebire că acum claia aceea de păr, parcă pusă cu furca, fusese colorată în violet. Sile a cercetat buletinul cu luare-aminte și a descoperit, în culmea bucuriei, următoarea inscripție: „Candidatul intrat în posesia acestui buletin va avea dreptul, dacă va fi ales, să pescuiască în iazurile municipiului „caracatițe“.

— Țuțulică, și-a luat el de gât pațachina, te-ai învârtit. Vei

avea caracatiță la discreție.

— Vă place așa mult? m-am interesat.

— Nu pentru mine, s-a schimonosit, ironică și cochetă. Pentru el.

— Daaa? m-am mirat.

— Vietatea asta e afrodisiacă. Înțelegeți? Sile nu stă prea bine cu apetitul, așa că…

— Dar în cele din urmă tot pentru tine e, deci, Țuțulică. Pentru a nu mai pune la socoteală transa aceea artistică pe care ți-o creează ție o porție zdravănă de caracatiță. Țuțulică a cedat, zâmbind aprobator. Văzând ce preț are pentru ei chestiunea, m-am oferit să-l pun imediat în posesia buletinului. Mă grăbeam, Sile mi-a atras atenția că e musai să pun buletinul în urnă, la secția de votare, sub supravegherea personalului anume însărcinat. Am înțeles cum stau lucrurile.

După scrutin, când Sile mi-a telefonat să-mi comunice că buletinul meu i-a purtat noroc, deoarece a fost ales consilier municipal, am aflat că cei doi începuseră să beneficieze de clauza specială privitoare la pescuit. Și aceasta nu doar că ridica pe un plan superior coabitarea lor, dar dădea un nou impuls carierei teatrale a partenerei. M-a avertizat că în curând mă va putea anunța când urmează să se transmită la televizor o piesă filmată, în care Țuțulică… așa și pe dincolo.

Am crezut la început că n-o să fac uz de informația lui Sile, privitoare la lansarea artistică televizată a Țuțulicăi. La momentul oportun, mi s-a trezit însă curiozitatea. „Ia să vedem, domnule, mi-am zis, cât corespund realității presupunerile mele.“ Ei bine… Dar să vă povestesc.

Vreo jumătate din spectacolul televizat m-a lăsat rece. „Chiar, constatam, e o începătoare, o debutantă.“ Dar de la jumătate încolo, Țuțulică a schimbat macazul. A avut de interpretat o lungă scenă de dialog cu „iubitul“. Regizorul și

operatorul au fixat-o într-un fotoliu și i-au filmat numai capul – totalmente altul decât cel contemplat de mine la braserie. Purta acum o perucă de culoare neagră, de un negru intens și mat, ceva puțin dezordonat și prin aceasta, nu știu de ce, de o feminitate dramatică. Fața îi fusese curățată de farduri, sau poate avea un fond de ten ce o făcea palidă, ca pe o ființă bolnavă lăuntric (în cazul nostru bolnavă de dragoste). Și vorbea atât de chinuit, de suferind, cu toate că ici-colo încerca să pară veselă (veselia aceea impresionantă a muribunzilor, în care râsul e de fapt plâns). Pe măsură ce se adâncea în introspecția ei sinceră și devastatoare, înțelegeam că nu interpretează, ci se destăinuie, se exprimă pe sine. Mi-a trecut prin minte că execută de fapt o partitură strict personală, adică rolul vieții ei. Țuțulică își juca propria suferință din dragoste. Nu cumva, m-am gândit, faimoasa caracatiță a produs asupra ei un efect deviat? S-a îndrăgostit de partenerul în spectacol și își clamează eșecul feminin, lipsa de speranță într-un amor neîmpărtășit. Sile nu înțelege toate acestea? El continuă să-i alimenteze flăcările dragostei pentru altul. Și, mai rău, e un fochist ce întreține incendiul menit să-l mistuie pe el însuși?

MASOCHISM

Somn tulbure, agitat. Mă visam suferind de o atroce durere lăuntrică – vreau să spun nu provocată de agenți externi: obiecte contondente, foc, gheață etc., ci de un organ intern. Dizgrațios vis. Probabil că zvârcolirile mele aveau drept scop trezirea, ieșirea din această condiție onirică morbidă, evadarea în conștiință, unde intuiam că mă așteaptă o altă lume, armonioasă, senină, fără asemenea crize umilitoare iscate din senin. Și chiar mi-am redobândit luciditatea rațională și am început să gândesc, mirându-mă însă că durerea nu înceta, ca și de posibilitatea ca o senzație visată să se transmită în conștiința trează, să funcționeze nu doar oniric, ci și fizic. Acum durerea nu mai venea din vis, ci din țesuturile mele materiale, nu mai era fantasmă, ci fenomen biologic detectabil, posibil de localizat. Ceea ce am și făcut, descoperind că sunt victima unei crize reale de sciatică. Prin urmare, trebuia să recurg la mijloacele convenționale, să mă conformez recomandărilor medicului. Am înghițit o pastilă de „Arcoxia“, grăbindu-mă, ca întotdeauna în astfel de momente, să aștept efectul miraculos (chiar înainte ca leacul să fie asimilat de organism). Dar n-am mai apucat să obțin efectul scontat, căci, ciudat, am adormit la loc.

Și am visat din nou. De data aceasta citeam o carte – groasă, format mare, cu foi tari ca de carton și cu o ilustrație bogată

alcătuită din grafică veche, medievală. Multe crochiuri de-ale pictorilor renascentiști, reprezentând trupuri umane goale, mai mult de femei, concepute probabil pentru compoziții murale. Citeam paragrafe întinse, toate conținând tematica visului anterior, cel cu durerea. Textul cuprindea și multe citate din opiniile unor personalități celebre – savanți, medici, filosofi. Ce rețin? Încercări de definire a durerii. Se afirma acolo că aceasta este o proprietate a materiei vii, și anume o expresie a nobleții naturii umane. (La trezire mi-am amintit că nu demult chiar citisem acest aforism într-un volum de filosofie, și îl reținusem fiindcă mă contrariase. Întâi, fiindcă noblețea respectivă nu era explicitată în niciun fel și al doilea, fiindcă materie vie este și insecta, de pildă, or nu știu să avem informații despre noblețea acesteia.) Prin urmare, o proprietate. Ca și plăcerea, cele două situându-se însă la antipod. Dar normalitatea? mă întrebam. Și ea tot o proprietate oarecare este? De fapt, în starea de normalitate nu simți nimic, aproape nu-ți mai percepi trupul. Nici vorbă de durere sau de plăcere, cred că nici ponderabilitatea nu ți-o conștientizezi cum trebuie. Și atunci, în somn, m-am pomenit cu această idee: dar „normalitatea“ materiei vii nu se aseamănă în acest caz cu starea în care se găsește materia inertă? Adică piatra, fierul, pământul? Acestea nu știu ce e durerea și plăcerea. Ele trăiesc în liniște absolută. Prin urmare, nu au „proprietăți“. Este ceea ce unii filosofi europeni ai începutului secolului XX numeau nirvana, respectiv o stare de repaus absolut (implicit de beatitudine), către care, presupuneau ei, omul tinde, negăsindu-și însă împlinirea decât prin moarte și în moarte.

Mă târa acest vis pe tărâmul unor idei necercetate. La trezire am trecut în revistă ce mai păstram din ele. Dar somnul, mi-am zis, starea de odihnă totală a trupului nostru, în care doar inconștientul lucrează din ascunzătorile sale

neidentificate, somnul de ce reproduce, concentrate în vis, „proprietățile“ la care m-am referit? Și mai ales, pe cea mai morbidă și umilitoare (numită de unii filosofi noblețe), de care în stare conștientă, pentru a putea scăpa, unii recurg chiar la moarte?

Masochismul s-a strecurat și în inconștiență? Sau el chiar de acolo vine?

INDIFERENȚA

Evadasem de la o adunare publică gregară, incitantă și gălăgioasă, cu un evident caracter politic, deși se dădea drept pur civică. Nu mai putusem suporta aerul acela mincinos și trivial. Dar în loc să ies în stradă, cum îmi propusesem, am nimerit într-o locuință, în încăperea de primire privată a acesteia, unde mă aștepta… o veche prietenă. N-am fost prea uimiți reîntâlnindu-ne – se insinua că după decenii. Probabil nu păream schimbați, ca și când am fi avut aceleași vârste și acum, n-ar fi trecut peste noi valurile timpului cu depunerile lor de reziduuri. Se făcea că purtam o conversație, dar nu-mi amintesc niciun cuvânt. În sinea mea fusesem încântat de întâlnire, ca atunci când îți regăsești un lucru pierdut, ceva despre care nu ai încetat niciodată să crezi că-ți aparține. Mi se oferea prilejul să reintru în posesia lui.

Pe măsură ce trecea timpul, începeam să constat ceva neobișnuit la prietena mea de demult. Ce? Până la urmă am definit starea ei astfel: „Ocupată“. Se comporta ca un om întrerupt dintr-o activitate presantă, de urgență, ca un om politicos ce încearcă să pară prezent, în timp ce preocupările lui rămân orientate în cu totul altă direcție. Ca și când nu știuse de venirea mea, nu mă așteptase, iar odată venit, nu-i provocasem nicio plăcere. Întâlnirea nu-i evoca nimic și o lăsa indiferentă. În cel mai bun caz… În timp ce pe mine mă lega de ea amintirea

unor trăiri de maximă intimitate, și acestea îmi dădeau dreptul să cred că încă îmi aparține.

Colac peste pupăză, din când în când prin zidurile încăperii pătrundea ecoul unui vacarm în care ghiceam modul grosier de manifestare a adunării de la care tocmai fugisem. În mintea mea se făcea o ciudată și neplăcută asociere între vulgarul eveniment public și fosta prietenă. Nu-mi traduceam impresia, dar se repercuta asupra femeii ceva din aversiunea resimțită în sala de întrunire.

Fără niciun gând prealabil, am întrebat-o dacă mi-ar permite să intru pentru câteva minute la baie, și am arătat spre locul unde văzusem că e ușa ce, după aspect, ducea într-acolo. N-am văzut nicio mirare pe chipul ei, dar deodată am constatat că ușa respectivă a dispărut. Am rămas cu gestul făcut numai pe jumătate și îngrozitor de încurcat. Ea, cu aceeași mină indiferentă, rece chiar, cu o politețe forțată, s-a pus în mișcare. A deschis o ușiță neobservată de mine, aflată la baza peretelui, cam de înălțimea unui câine de casă, să zicem, și mi-a făcut semn să intru pe acolo. Spre ușurarea mea, n-a fost nevoie să mă târăsc pe jos, încăpând pe gaura respectivă în picioare. Nu m-a mai preocupat mica magie, căci ajunsesem în baie – una somptuoasă, unde practic nu aveam nimic de făcut. Decât să mă reculeg, să-mi adun gândurile, să stabilesc o strategie, căci înapoi nu mai aveam ce să caut. De altfel, ușița dispăruse și ea. Baia avea acum o ușă normală, dar plasată în peretele opus, ducând evident în altă direcție, poate spre sala publică.

Ce se întâmplase? Nu fusesem repudiat. Fosta prietenă mă tratase cuviincios. Poate avea motivele ei să fie supărată (eu le-am uitat pe ale mele), dar în acest caz aș fi preferat o controversă, oricât de acută. Indiferența o consideram cea mai umilitoare formă de răzbunare. Probabil aceasta e arma supremă a femeii în războiul ei cu bărbații. Regretam că nu

provocasem o înfruntare deschisă, atunci când mi-am dat seama că presupusa punte a intimității de altădată nu există. Încă m-aș fi întors, dacă ușița n-ar fi fost și ea mistuită. Dar visul a mers mai departe, mistuind și baia, și calea de ieșire, și sala publică, și însăși indiferența fostei mele prietene, lăsând doar cenușa tristeții să acopere toată noaptea aceea.

LIBERUL ARBITRU

Mă aflam pe un platou înalt și, în acel spațiu nu prea întins, dar pustiu, nu existau târle de oi, nici puncte de frontieră, nici vreun sălaș de haiduci, ci un fel de han solitar, unde nu viețuiau decât două persoane. Un fel de hangiță, țărancă, fostă țărancă mai degrabă, devenită cumva negustoreasă și un bărbat cu cel puțin un prag sub ea, ca atare nu soț, ajutor să zicem, om de dârvală, curier, intermediar etc., însă fără mina introvertită și întunecată a slugii, ci hâtru, parcă amator de glume, senin, împăcat cu sine și cu misia sa. Hangița nu excela prin calități feminine vizibile, sugerând nu o ființă dornică să placă, ci una pragmatică, dăruită treburilor, afacerii, cu țeluri eminamente lucrative. Dar și ea purta pe față înclinarea aceea ironic-umoristică, ce părea a fi o trăsătură specifică locului.

De cum am ajuns am intrat în tratative cu cei doi (cu ea, propriu-zis, el având parcă doar rolul de a ține isonul, de a da ecou spuselor femeii) pentru unele achiziții alimentare. Cum se vedea, urcasem acolo, în platoul de munte („la mama dracului“ s-ar putea spune, folosind o expresie a noastră populară), ca să mă aprovizionez cu alimente (pentru ai mei de-acasă, desigur, pentru familie). Am rugat-o pe seminegustoreasă să-mi etaleze sortimentele de care dispunea în momentul acela. În timp ce ea s-a retras ca să-mi satisfacă dorința, însoțit de bărbatul ce-mi părea acum mai mult un factor decorativ, am început să

inspectez împrejurimile.

Reieșea că mai fusesem pe aici, dar curiozitatea mea semăna cu a cuiva ce vede locurile pentru prima dată. Împrejurimile – cele de jos, partea de sus nu-mi stârnea niciun interes – se desfășurau cât vedeam cu ochii: o vale nesfârșită, la fundul căreia curgea un pârâu grațios, dar vânjos, vărsându-și apele într-un fel de zonă inundabilă. Bărbatul mi-a explicat că acolo se afla marea mlaștină a ținutului – o ciudățenie dintre cele mai sumbre. De ce sumbră? Fiindcă, m-a lămurit omul, e plină de toate lighioanele infernului și în același timp reprezintă singura cale de traversare a văii, de trecere „dincolo". Singura? mă miram, fiindcă asta presupunea că la venire străpunsesem mlaștina, or așa ceva nu-mi aminteam de fel. Stârnit, omul a intrat în amănunte. În noroaiele acelea își aveau culcușul aligatori, varani, șerpi cât toate zilele. Și chiar dacă nu dai de aceștia, musai să te confrunți cu lipitorile, căci acestea mișună.

— Se înfig în pielea ta, afurisitele, și-ți sug sângele. Și nu sunt una-două, vin cu sutele pe tine. N-ai cum să te aperi.

— Dar dacă ești îmbrăcat? m-am opus eu.

— Nu contează. Se strecoară prin veșminte. Nu te poți apăra, ți-am spus.

— Atunci ești condamnat să pieri? Nu scapă nimeni?

— Dacă ai noroc cu carul! Am căzut pe gânduri. Prin urmare, nu aceasta va fi calea mea de întoarcere.

— Și alt drum nu e? am întrebat. El a tăcut, dar m-a împins demonstrativ pe o cărare. Am urcat câtva și am ajuns pe un fel de consolă montată în munte (omul a spus că e naturală). Avea lățimea de vreo doi-trei metri, dar nu ducea nicăieri, se oprea într-un enorm zid de stâncă. La întrebarea mea despre ieșire, bărbatul mi-a arătat cu degetul groapa de sub noi. Acolo se afla, într-adevăr, un drum de piatră, dar la vreo 40 de metri

adâncime.

— Cum ajungi jos?

— Sari. Altfel n-ai cum. Dar n-a mai continuat, fiindcă am auzit glasul femeii, chemându-ne. Ne-am întors, însă în drum nu m-am putut opri să-l întreb:

— Dumneata ce-ai alege între mlaștină și săritura de la 40 de metri?

— Ei, eu! Ce mă amesteci pe mine? M-a enervat modul acesta obraznic al bărbatului de a se eschiva.

— Eu te amestec? l-am mustrat. Ești amestecat până în vârful nasului. Iar mie mi-ai făcut toată demonstrația asta ca să mă pui în fața „liberului arbitru". Mi-am dat seama că n-are habar de respectivul principiu și i-am explicat: Adică alegerea la voința proprie. Dar principiul își dovedește precaritatea – m-am avântat în teorie. Are valoare dacă ești chemat să alegi între bine și rău, dar între două rele? Rele la fel de mari? În cazul acesta nu e preferabil să te supui unei autorități, fie ea predestinarea sau divinitatea? Omul meu a ridicat din umeri cu aceeași mină flegmatic-batjocoritoare. Apoi m-a luat în primire cvasinegustoreasa. Pusese marfa pe o tavă, dar aceasta nu consta decât în niște chifle cu brânză și în felii de pește crud. M-a pus să le gust. Chifla nu era rea, însă brânza avea mai mult caracter simbolic, iar peștele era prea moale (nu-l ținuseră în frigider) și din această cauză grețos. Acum nu mă mai preocupau atât pericolele ce mă așteptau la întoarcere, ci mobilul misiunii mele atât de riscante. Pentru fleacurile acestea mă expusesem eu? Pentru atâta lucru îmi riscam viața?

Eram supărat pe mine, dar în același timp ceream cuiva explicații: În ce ne aventurăm, cu iluzia că împlinim necesitatea?

DETAȘAMENTELE

Aparțineam unui microdetașament însărcinat să țină inamicul sub tir. Firește, nu e decât o expresie militară de război, fiindcă de ce tir poate fi vorba când ești înarmat cu bâte? Nu știu din ce motive decăzuse războiul în așa hal. Inamicul, precum îi numeau pe adversarii noștri comandanții, se adăpostea în ruinele unui fost cartier central. Când priveam în liniște, mi se părea că locul seamănă cu un oraș sirian prezentat nu demult la posturile de televiziune: clădirile arătau ca niște măsele negre, sparte, tocite, din gura unui monstru bătrân ce se hrănise toată viața numai cu tăciuni încinși.

Ei bine, năvălisem peste zidurile carbonizate (deasupra cărora nu mai exista niciun acoperiș), chipurile ca să-i stârpim pe dușmanii noștri. S-a dovedit însă, și asta ne durea cel mai mult în timp ce reveneam din asalt, că aceia erau mai abili în mânuirea bâtelor, mai curajoși și deciși în luptă. Până la urmă am fost puși pe fugă, fiecare fiind mulțumit în forul său intim că măcar a scăpat cu viață.

Am ajuns în tabără. Nu aveam și noi bivuacuri din acelea de beton ars, putred. Ne baricadam în aer liber, ceea ce ar fi trebuit să ne confere o notă de inferioritate militară strategică. Totuși, noi ne dădeam drept cei mai tari, de unde și îndrăzneala de a ataca. Am fost primiți la comandament (o groapă în care câțiva indivizi, într-o improvizație de echipament militar de

genul celui al mercenarilor, își beau cafeaua din gamele). Trebuia să prezentăm raportul.

Ce să spun despre acest raport (la care am contribuit)? El confirma încă o dată că inamicii sunt într-adevăr sălbatici. N-am omis însă că, printre ei, am întâlnit și oameni civilizați, cunoscuți de mult și apreciați la vremea respectivă. Unul din noi a specificat, oarecum amuzat, că și-a găsit un prieten din tinerețe, împreună cu care a deșertat multe halbe prin berăriile orașului. Această relatare nu a stârnit niciun interes printre membrii comandamentului și atunci, în lipsă de alte informații de natură militară, le-am spus într-o doară că printre luptători am văzut de data aceasta și femei.

— Femei înarmate, capabile să mânuiască bâtele? a întrebat careva. Nu văzusem bâte în mâinile lor, în schimb apariția femeilor, fulgurantă, căci nu le puteai zări decât o clipă (dispăreau ca niște vedenii), crea o atmosferă derutantă. Câțiva dintre noi, cu ochii după ele, au și încasat-o. Unul din comandanți a râs gros, cu înțeles, ceea ce dovedea că era avizat, poate el însuși o pățise la fel, cândva.

Membrii detașamentului au mai adăugat câte ceva, ca să dea raportului dacă nu mai multă consistență, o oarecare întindere, dar adăugirile formale n-au mai fost ascultate. Șefii începuseră să vorbească între ei, continuând probabil conversația anterioară. Se acuzau unii pe alții în legătură cu ceva ce nu se contura clar. Știam că în conducerea noastră nu e deplină unitate, ba chiar domină divergențele, și această situație era rezultatul faptului că șefii proveneau din două clanuri diferite și numai de prietenie între ele nu putea fi vorba.

Contrariat de apatia comandamentului față de mersul beligeranței, m-am pomenit întrebând:

— Ce șanse avem noi să învingem în acest război? Cât o să

mai dureze hărțuiala reciprocă soldată cu victime, și care ne deturnează de la adevăratele scopuri: cele constructive, de recuperare a enormelor pierderi de civilizație? Oare nu ne mai interesează civilizația? Am înlocuit-o definitiv cu beligeranța?

— „Status quo“ – acesta e acum țelul nostru, a mormăit unul din comandanți. Atâta vreme cât nu ni se recunosc primordialitatea și autoritatea…

— A, prin urmare detașamentele nu sunt altceva decât trupe mobile de teatru? Iar dumneavoastră, consumatori de cafea la gamele? Atunci ceilalți, așa-zișii inamici, ce sunt în realitate?

— Ce să fie, dovada patriotismului și vitejiei noastre, virtuți care ne-ar da dreptul să conducem cu o opoziție respectuoasă și complezentă.

A trebuit să ne întrerupem, căci o santinelă anunța gâfâit apropierea câtorva detașamente de atac trimise de partea adversă.

MAESTRUL ȘI UCENICUL

Mă aflam în biroul administratorului-șef al complexului cultural. Acela tocmai coborâse ca să-l întâmpine pe maestru. Împreună cu mine mai erau alți doi coechipieri. Să nu se înțeleagă cumva că ar fi vorba de sport. Eram scriitori veniți să le vorbească cititorilor. În frunte cu maestrul, bineînțeles, cel care întârziase și, după cum se va vedea, se și supărase. Priveam prin glasvand – un perete întreg de sticlă – direct în sala unde se strânseseră presupușii noștri fani. Era destulă lume înghesuită în amfiteatrul acela, asemănător cu ministadioanele unde se dispută turneele de tenis. Deslușeam manifestări de nerăbdare în rândul spectatorilor, cărora nu li se comunica nimic din partea administrației și care nu bănuiau că sunt priviți chiar de cei așteptați. La un moment dat ușa biroului a bufnit, împinsă cu brutalitate, și în canatul ei a apărut maestrul, cu o figură descompusă de furie. A luat act de prezența noastră cu acreală, măsurându-ne repetat din cap până în picioare, dar nu ne-a întins mâna. S-a întors spre administrator, înfigându-se în el cu agresivitate:

— Explică-mi porcăria pe care ai făcut-o, a țipat cu o voce congestionată.

— Nu e nicio porcărie, maestre, s-a milogit administratorul. Consiliul a luat această hotărâre fiindcă numărul participanților s-a anunțat cu mult mai mare decât am

presupus. Din această cauză am și mutat manifestarea în sala mare. Or, în aceste condiții – cum v-am spus, toți cei pe care-i vedeți au cumpărat bilete – era necesar să amplificăm programul. Cu un singur actor – nu vă supărați, maestre – spectacolul ar fi durat prea puțin. Am mai invitat câțiva colegi de-ai dumneavoastră (la pronunțarea acestor cuvinte maestrul ne-a măsurat iarăși din cap până-n picioare, exprimându-și mirarea că asemenea persoane pot fi catalogate drept colegi ai lui). Și am făcut programul așa: întâi vorbesc dânșii, și în final vă prezentăm pe dumneavoastră. Cum se procedează și în marile gale de box – perechea de grei e lăsată la urmă, ca să închidă desfășurarea în mod apoteotic. Nu trebuie să vă supărați, se întâmplă frecvent, noi suntem bucuroși că avem ocazia să…

La o anumită mișcare a maestrului, am observat că nici el nu venise singur, ținea în lesă un cățel cum mi s-a părut la prima vedere, repede dându-mi seama că m-am înșelat. Era ceva ce nu reușeam să definesc decât în clipa când maestrul a luat arătarea aceea în brațe. Am constatat atunci, cutremurându-mă, că e un șobolan. Unul de mărime neobișnuită, aproape cât un motan. Părea spălat proaspăt, era ferchezuit, dacă nu mă înșel avea și o fundă la gât, dar în rest rămânea același animal scârbos, dezgustător, ce cutreieră gunoaiele și subsolurile. Mai ales când își arăta caninii obsceni și-și îngusta ochii puțin oblici, ce ne priveau cu viclenie și cruzime. Și apoi, oricât ai spăla-o, blana lui cu țepi agresivi, de o culoare fără corespondent în natură, rămâne murdară și respingătoare. Nu mai vorbim de coada aceea golașă jupuită de păr, ce pare mai degrabă un intestin ieșit la suprafață ca să împrăștie mizerie sau să gâtuie o ființă vie.

Maestrul nu-l luase în brațe ca să-l strângă la piept și să-l mângâie, ci ca să ne amenințe cu el. De asta mi-am dat seama

imediat ce l-am auzit vorbind.

— Eu am acceptat să vin aici singur. Nu vreau să am de-a face cu nimeni în această acțiune intelectuală. Te somez să le spui domnilor că nu sunt bine veniți. Să plece imediat. Altfel... Dându-și însă seama că administratorul nu ne va alunga, a purces s-o facă singur. Din acea clipă a început agresiunea șobolănească – nu știu cum s-o numesc altfel. I-a făcut sau i-a spus ceva șobolanului și acesta s-a înfuriat la rândul lui de îndată, începând să chițcăie și să se zbată, sugerând că e gata să sară asupra noastră. Iar maestrul, luându-l în mâini, chiar făcea gestul de a-l arunca asupră-ne.

— Plecați, a început să strige, sau veți fi nimiciți! Se apropiase foarte periculos de noi trei, cu lighioana aceea patibulară, care dădea semne de turbare. Am încercat să mă folosesc de baston în apărarea noastră, împingând vârful acestuia către animal. La un moment dat, imposibil de a se lăsa intimidat, acesta a prins bastonul în gura lui feroce și grețoasă. Am văzut cum îl strângea în colți ca pe un șarpe, pregătindu-se să-l sfarme și să-l înghită. Mi-am tras bastonul cât am putut de repede și de puternic, cu sentimentul că salvez o ființă, nu un băț de lemn, ceea ce a înfuriat și mai mult rozătoarea. În clipa aceea s-a întors spre glasvand luând cumva martoră adunarea pentru ceea ce avea să facă.

Și în amfiteatru se petreceau schimbări. Unii se strecurau printre rânduri, vădind clar că au de gând să părăsească amfiteatrul, iar alții, cei mai mulți, se ridicau în picioare în grupuri, strigând lozinci protestatare. Cereau administrației să le returneze costul biletelor și să-și dea demisia. Dar am părăsit scena aceea fiindcă își schimba și șobolanul atitudinea. Cu o încordare maximă, a țâșnit din mâinile maestrului și, cățărându-se pe reverele hainei lui, i s-a înfipt în umăr. De-acolo, ridicându-și capul triumfător, i-a mușcat omului urechea,

umplându-i gâtul și gulerul cămășii de sânge. În timp ce maestrul, îngrozit, urla și bătea cu mâinile la întâmplare pe propriul umăr, și pe unde mai nimerea, mizerabila făptură își întorcea capul ascuțit spre public.

Era probabil convins că mulțimile văd fapta sa de glorie și aplaudă modul în care se producea, în locul maestrului ce, deodată, nu-i mai fusese pe plac.

COMOARA

Intrasem și eu în peștera unde se presupunea că e ascunsă comoara lui Harun al Rașid. Mă strecuram printr-un du-te vino de ofițeri, aparținând unui corp expediționar occidental, ce tocmai scoteau la iveală străvechile lăzi de fier. Un megafon agățat în tavanul peșterii livra informații despre marele calif arab care, în secolul al IX-lea e.n., învinsese imperiul bizantin și înglobase în califatul Bagdadului o parte din continentul asiatic și Africa de Nord. Toate acestea justificau legendele despre mirobolantele sale averi, nelăsate nimănui moștenire. M-am apropiat cât am putut, prin spate desigur, de comisia (sau juriul, ce era) alcătuită din savanți în istorie, arheologie, numismatică și bijutierologie. Un matematician făcea calcule, anticipând la ce sumă – în monedă americană – s-ar putea evalua depozitul. (După găsirea lăzilor nu mai exista niciun dubiu cu privire la autenticitatea datelor furnizate de savanți.) Ofițerii ciocăneau și bocăneau, ridicau capacele și trăgeau lăzile în imediata apropiere a comisiei, iar savanții, nerăbdători, începeau să cotrobăie scoțând la iveală conținutul, într-o muțenie ce mi se păru deodată că nu prevestește nimic bun.

În sfârșit, zgomotele și mișcarea au încetat, președintelui comisiei revenindu-i misiunea de a da glas constatărilor înaltei expertize. Cu o voce puțin răgușită de dramatismul situației, aduse la cunoștința asistenței că faimoasa comoară a celebrului

calif arab nu conținea nici bani, nici aur, nici pietre prețioase. În lăzi se găseau doar anumite obiecte metalice, învelite în piei fine de căprioară, pe care se puteau vedea inscripții cu siguranță descifrabile doar în baza unui cod secret. Șeful comisiei părăsi la un moment dat tonul neutral, exprimându-și supărarea că forurile naționale și internaționale duseseră în eroare savanții. Aceștia însă continuau să se adâncească în cercetarea obiectelor găsite (și mai ales a inscripțiilor codificate), cu aerul că, totuși, ceva ar putea să priceapă. La un moment dat, unul chiar s-a pronunțat. După opinia lui, ceea ce aveau în față depășea cu mult dimensiunile oricărei comori convenționale cu valoare intrinsecă. Fiindcă – și a cerut permisiunea „să se hazardeze“ – cu siguranță acestea nu aparțin lui „homo faber“ de pe Terra. Alt coleg s-a grăbit să-și ia, de asemenea, permisiunea de a duce ideea mai departe.

— Avem de-a face cu obiecte de o inestimabilă importanță științifică, aparținând primilor astronauți descinși pe Terra. Probabil e vorba de cei care au creat spața noastră, care au populat pământul cu rasa concepută în laboratoare interstelare.

Un alt savant a avansat teza că obiectele ar aparține unei etape istorice necunoscute și necercetate, prin care a trecut Terra – și anume etapa civilizației simbolurilor.

— Obiectele nu sunt bani, sunt simbolul banilor ce aveau să fie inventați, al tezaurizării, al bogăției individuale și acaparării. *In nuce*, spunea el, aici găsim conceptul stratificării de clasă a populației ce avea să locuiască pământul, și în principal al clasei bogate, stăpânitoare. Firește, dovezile datează de la începuturile preistoriei, dacă nu chiar dinaintea acesteia.

Discursul savantului a fost întrerupt de exclamațiile, exprimând o mare emoție, ale unuia din membrii comisiei, ce tocmai scotea la iveală o hartă desenată tot pe piele de animal și

câteva instrumente ciudate de măsurat. Cercetătorul aprecia că obiectele nu sunt altceva decât ceasuri astrale. Prin urmare, ne găseam în posesia unui mesaj extraordinar, ce ne oferea alt mod de măsurare a timpului. Ceasornicele pământene deveneau astfel caduce și nu ne mai foloseau la nimic. Decât, poate, la înțelegerea erorilor trăite până acum, și asta chiar în privința înțelegerii factorului fundamental al istoriei – timpul. Omul a scos imediat ceasul său de buzunar – o adevărată bijuterie închisă în capace de aur. În clipa aceea toți au scos un țipăt de uimire, fiindcă cifrele înscrise pe cadranul splendidului ceasornic s-au dat peste cap, cu o mișcare parcă de renunțare și părăsire a lumii acesteia. Făceau loc altor semne ce, articulându-se, s-au transformat în codul cu ajutorul căruia se putea citi de-acum întregul mesaj al comorii.

— Priviți, priviți!, striga unul dintre savanți. N-am putut vedea obiectul la care făcea referință, fiindcă toți invitații, până și ofițerii, se înghesuiseră în jurul lui. Așadar, e ce am bănuit, a declarat savantul cu un ton inspirat, de posedat al revelației. Schimbăm nu numai matematica, ci și reprezentarea timpului. Trebuie abolit întregul nostru concept de progres. Și în primul rând, desigur, se cere anulată reprezentarea despre progresul tehnic.

— Da, oameni buni! Terra noastră o va lua de la început! Vom intra, probabil, pe altă cale interstelară. Să cinstim, să cinstim cum se cuvine momentul glorios!…

Ofițerii tropăiau, aducând cupe și butelii de șampanie…

București, 2014–2015